Opuſculum preclariſſimum Joannis Scoti

Concluſiones numero.CCCLXXVIII.complectens:quas ex libris Metaphiſicę Ariſtotilis edidit.

Joannis Camertis ordinis Minorum ad Lectorem tetraſticon.

Ere perexiguo magnum virtute libellum
Accipe:qui doctum reddere vis animum.
Magna hoc in paruo reperitur corpore virtus:
Res diffuſa minus cultius excolitur.

BIBLIOTECA NAZ ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Frater Joannes Camers ordinis minorum: Theologorum minimus: Scoti: ac Ariſtotilis ſectatoribus felicitatem perpetuam.

¶ Incidit elapſis diebus ad manus noſtras opuſculum Joannis Scoti. cccl.xxviij. concluſionum: quas partim ad propriam: partim (ex diuini Platonis ſententia) ad communem utilitatem ex libris Ariſtotilis ipſe conſcripſerat: his etenim ſolito ingenio: ac luculenta quadam breuitate: quicquid Ariſtotiles diffuſe: uerbiſq; pobſcuris aſſertiue docuit: integre complexus eſt: quas posteaq̄ relegi: edacitate (proh dolor) temporis: hominumq; incuria: tam depravatas reperi ut vix earum integer ſenſus percipi poterat. At vo cum earum plurimis amicorum copiam feciſſem: me verbis amicis: adhortati ſunt ut eas recognitas et caſtigatas ad ſtudioſorum profectum in lucem ederem. Aſſerebant nimirum ipſi harum manuductione: ut ita dicam: quenq; breuiſſimo quodam ſpatio: paruoq; labore in metaphiſica Ariſtotilis quam diuinam nuncupat ſapientiam doctum euaſurum paruimus (ut par eſt) amicorum precibus has cõcluſiones pro modulo ingenioli noſtri recognoſcentes: atq; (ut potuimus) in priſtinum nitorem redigentes: quod ſiquid in his a nobis dimiſſum fuerit: (non enim omnia teſte poeta poſſumus omnes) Scoticam diſciplinam ſectantes: ſupremam manum imponant: oramus plurimum.

Fratris Joannis Camertis Endecaſillabum carmen.

Quod toto fueram latens in orbe
Queris: Nam lacer: inſipidus: retonſus:
Et mendis quibus antea ſcatebam:
Doctorum timui ſubire naſum.
Sic ceruus fugit: et petit latebras
Cum cornu caret: ac timet videri.
Nunc vultus reparatus in priores
Occurro tibi candidus: politus.
Me me nunc igitur legas precamur
Lector qui cupis ocio uacare:
Occurro tibi naq; iure paruus:
Ut totus quoties libet videri
Poſſim: nec animum nimis grauare.

¶ Joannis Scoti: doctoris ſubtilis: ex ordine diui Franciſci: Ariſtotilis interpretis fideliſſimi: Cõcluſiones metaphiſice: feliciter incipiunt.

Concluſiones meta

c phiſice Ariſtotilis: quas ipſe in hoc libro ꝓbare: ac determinare aſſertiue intendit: ꝑut potero breuiter cõpilabo: nõ uacaturus (cã breuitatis) expoſitioni littere: nec diſcuſſiõi dubitationũ que circa aliquas ex ↄcluſionibus ipſis: ſeu earũ media poſſent occurrere: ſed ſolũ ſub ↄcluſiua determinatiõe ꝑut littera ipſa ſonat: uel ex ea põt elici: electur⁹ ſētētiã illaꝝ potiſſime partiũ hui⁹ doctrine in quib⁹ potiſſime utilitas eius ꝑcipua cõtinet. Partes võ alias in quib⁹ diffuſi⁹ ↄtra opiniones antiquoꝝ inuehiť: tanq̃ min⁹ utiles: ⁊ amplius tedioſas: ꝓſequi nõ intẽdo. ¶ In principio igiť libri metaphiſice Ariſtotiles manifeſtat dignitatẽ huius ſciẽtie quo ad duo. ¶ Primo quo ad ↄditiones nobiles iſti⁹ ſciẽtie quas manifeſtat in ꝓhemio hui⁹ libri. ¶ Scdo quo ad iſti⁹ ſciẽtie operationẽ. ſ. q꞉ ei⁹ eſt vniuerſaliter errores aliorum circa principia rerum deſtruere: ⁊ hoc manifeſtat per effectum: ſcilicet diſputando contra poſitiones erroneas ſingulorum.

Lege ſ...ꝓhe⁹ ...ꝓhi.

¶ Concluſiones autem quas philoſophus in probemio probat: poſſunt reduci ad .16.

Prima ↄ̃ eſt ꝙ ſciẽtia eſt que deſideratur ab omnibus nãliter. ⁊ huius ꝓbatio eſt. Diligim⁹ eniz ſenſus: ⁊ ſi nõ ꝓpter aliud: ſaltẽ ꝓpter ſcire: ⁊ maxime ipm viſuz qui maxime facit ſcire. ibi ⌊ Oẽs hoies nã ſcire ⁊c̃. ⌋ Deinde diſtictis vniuerſaliter gradib⁹ cognitiõis in aialib⁹ ibi ⌊ alia q̃dẽ igiť. ⌋ ⁊ poſita excellẽtia cognitiõis humane ſupra brutalẽ ibi ⌊ aialia q̃dẽ igiť. ⌋ Et manifeſtatis diuerſis modis hũane cognitionis ibi ⌊ fit autẽ ex memoria. ⌋ poniť.

Dic i ſpeculatiõe ſcietifica: ſũ mã felicitas ꝯpo ſuit Ar. ꝑ⁹ 1. ethi. ꝓ⁹ i ꝓhe⁹ ꝓhi.

2 a ↄ̃. ſ. ꝙ habẽs experientiam excellit in operãdo habentem ſine expiẽtia artẽ. Cuius mediũ eſt: Quia melius opať qui meli⁹ nouit ea circa que fit opatio. Sed tã artifex: q̃ expert⁹: opať circa ſingularia. Expert⁹ aũt meli⁹ nouit ea: q꞉ expiẽtia eſt cognitio ſingulariũ: ars võ vniuerſaliũ. ibi ⌊ ad agere q̃dẽ igiť. ⌋

Ethic. c. 9. ⁊ 1. ...ꝓoſt.

3 a ↄ̃ ibi ⌊ Sed tñ ſcire. ⌋ eſt ꝙ artifex excedit exptuz in ſciẽdo. Et huius eſt triplex mediũ. ¶ Primum eſt q꞉ artifex ſcit ꝓpter q̃d. Ille aũt nõ ꝓpter q̃d: ſed q꞉ ſolũ. ibi ⌊ hoc aũt eſt. ⌋ ¶ Scdz ẽ q꞉ ſciẽtie ſignũ eſt poſſe docere. Sz meli⁹ põt hoc artifex q̃ expt⁹: cũ ſciat ꝓpť q̃d. ibi ⌊ et oino ſciẽtie. ⌋ ¶ Tertiũ eſt: q꞉ nulla cognitio ſenſitiua eſt ſciẽtia: uel ſapiẽtia. Sz experiẽtia eſt cognitio ſenſitiua. g̃ ⁊c̃. ibi ⌊ ampli⁹. ⌋

ꝑoſt. 1. c. 42.

4 a ↄ̃ ibi ⌊ Primum quidẽ igiť. ⌋ eſt ꝙ ſciẽtia ſpeculatiua eſt nobilior q̃ practica actiua. Et huius medium eſt: q꞉ inuẽtor iſtius cognitiõis ingenium excedit aliorum: ⁊ ideo reddiť admirabilior ⁊ honorabilior q̃ inuentor illius.

Pro hac q̃ vide ...

5 a ↄ̃ ibi ⌊ Eius autem gratia. ⌋ eſt ꝙ de rõne ſapiẽtie: eſt cõſiderare cauſas rerũ. Mediuz patet ex habitis: q꞉ q̃tomagis aliq̃s cõſiderat cãm: tantomagis eſt ſapiẽs: ut artifex q̃ expt⁹. Deinde ibi ⌊ qm̃ aũt ſciẽtia. ⌋ ponunt ſex ↄditiões ſapiẽtie: ⁊ ſapiẽtie. q̃ruz ultima ꝓbať duobus mediĳs que patẽt in littera.

ꝑ⁹ magrũ mor. c. ... ꝑ⁹ rheto. c. ... ethi.

6 a ↄ̃ ibi ⌊ Iſtoꝝ autem hec quidez. ⌋ eſt ꝙ hñs ſciẽtiã vniuerſalẽ ſcit aliquo mõ oĩa. Cuius medium ẽ. Quia qui ſcit vniuerſalia: ſcit aliquo modo ea que continentur ſub eis.

Cõi hoc ẽ qđ ...

7 ma ↄ̃ ibi ⌊ Fere aũt. ⌋ eſt ꝙ ſapiẽtis eſt ſcire maxime difficilia: cui⁹ mediũ eſt. Quia illa ſunt difficiliora que ſũt remotiora a ſeſib⁹: cuiuſmodi ſũt vniuerſalia.

T. c. 1. ...

8 ua ↄ̃ ibi ⌊ Scientiaꝝ võ. ⌋ eſt ꝙ iſte habet ſciẽtiã certiorem. Cuius mediuz eſt: q꞉ illa ſciẽtia certior eſt: que eſt de ſimpliciorib⁹. iſta autez eſt huiuſmodi que eſt de magis vniuerſalibus.

Quia ſicut res ſe het ad eẽ ... ſepe alibi.

9 a ↄ̃ ibi ⌊ At võ ⁊ doctrinalis. ⌋ eſt ꝙ iſte maxime nouit cauſas rerum. Cuius medium eſt: q꞉ iſta ſciẽtia cauſas vniuerſales ſingulorum conſiderat.

10 ma ↄ̃ ibi ⌊ Et noſcere. ⌋ eſt ꝙ hec ſcia eſt grã ſciẽdi. Cui⁹ mediũ eſt. Quia illa ſcia eſt maxĩe ꝓpť ſcire que eſt de magis ſcibilibus. talis aũt eſt iſta g̃ ⁊c̃.

Cũ ſit ſimplex ... ↄcſonebuť ...

11 ma ↄ̃ ibi ⌊ Maxime võ. ⌋ eſt q꞉ ſcia vniuerſalis eſt pricipalior aliĳs. Mediũ eſt q꞉ illa pricipalior eſt que finẽ altiorẽ cõſiderat. hec autẽ conſiderat finem illum qui eſt finis omnium.

Ex. 12. ... ad fines ...

12 ma ↄ̃ ibi ⌊ Ex oib⁹ ergo. ⌋ eſt ꝙ ſcia vniuerſalis ꝓe eſt ſapiẽtia. Mediũ accipiť taz ex ſex ↄditiõib⁹ ſapiẽtis ⁊ ſapiẽtie q̃ ex ſex cõcluſiõib⁹ imediate ꝑcedentib⁹. formeť ergo ſillogiſmus ſic. Quicũqꝫ maxime nouiť oĩa ut ↄtingiť: ⁊ difficiliora: ⁊ certius: ⁊ maxime cãs: ⁊ ei⁹ ſcia eſt maxime ꝓpter ipm ſcire: ⁊ pricipalior eſt aliĳs: eſt ſapiẽs. Sz ille qui hz ſciaz vniuerſalẽ eſt huiuſmodi ut ꝓbatũ eſt g̃ ⁊c̃. In maiori hui⁹ ſillogiſmi ↄtinenť ſex ↄditiões ſapiẽtie ut ꝑtractũ eſt.

Q. 4. ... ſepe alibi.

13 a ↄ̃ ibi ⌊ Quia võ nõ actiua. ⌋ eſt ꝙ hec ſcia eſt ſpeculatiua. Mediũ q꞉ ſtudet ad ignorãtiam fugiẽdã: ⁊ nõ ꝓpť aliquẽ finẽ extiorẽ. cui⁹ ſignũ poniť ibi ⌊ Teſtať aũt ipz. ⌋ qđ eſt q꞉ iuẽtis iã illis ſciẽtĳs que ſũt ꝓpť neceſſitates hũanas: hec poſtea inq̃ri cepit.

Q. 4. ...

14 a ↄ̃ ibi ⌊ Sz ut dicim⁹. ⌋ eſt ꝙ hec ſciẽtia eſt liberrima. Mediuz eſt q꞉ nõ depẽdet ab aliqua alia: nec ad finem extrinſecum ordinatur.

15 a ↄ̃ ibi ⌊ Propter qđ ⁊ iuſte. ⌋ eſt ꝙ nõ eſt humana poſſeſſio. Medium eſt q꞉ illa ſciẽtia que eſt liberrima nõ põt eſſe poſſeſſio ei⁹ nature que ualde ſeruilis eſt. ſeruilis võ eſt humana natura nõ inq̃tũ intellectiua: ſed ꝓpter neceſſitatẽ corporis neceſſario adminiſtrãdi: retrahitur ab operibus intellectualibus.

Unde q̃ ... poſitione ...

16 a ↄ̃ ibi ⌊ Nec tali aliam hono. ⌋ eſt ꝙ hec ſcia eſt honorabilior ⁊ nobilior oibus aliĳs. Medium eſt q꞉ maxime eſt diuia. tũ q꞉ de⁹ eã maxime hz. tũ q꞉ de deo maxime eſt cũ ſit de ꝑmis pricipĳs rerũ. De⁹ aũt eſt primũ principiũ ſimpliciter ⁊ cauſa omnium.

T. c. 3. de aia.

1 In ſecũdo libro tradiť moduz cõſiderãdi ueritatem in hac ſcia. põt aũt iſte diſtigui in tres ptes. ¶ In prima agiť de ipſa ueritatis cõſideratione. ¶ In ſcda ibi ⌊ at võ ꝙ ſit principiũ. t. c. 5. ⌋ ꝓbať ſtat⁹ in cauſis per quas ueritas hz conſiderari ⁊ cognoſci. ¶ In tertia ibi ⌊ ↄtingũt aũt auditiões. t. c. 14. ⌋ oſtẽdiť diuerſus modus conſiderandi ueritatem. ⁊ poſſunt in hoc ſecundo notari .15. concluſiones.

Cõcluſiones omnibus ...

Prima ↄ̃ ibi ⌊ De ueritate. t. c. 1. ⌋ eſt ꝙ conſideratio ueritatis eſt aliquo mõ facilis. Mediũ eſt triplex. ¶ Primũ ibi ⌊ ſignũ aũt. ⌋ eſt ꝙ lz eã nullus ꝑfecte inuenerit: q̃libet tñ de ipſa aliq̃d inuenit. ¶ Scdm ibi ⌊ Sed vnũquẽqꝫ. ⌋ eſt ꝙ lz parũ eſt qđ ab vnoquoqꝫ inuẽtũ eſt ſigillatim: multũ tñ eſt ſi ↄiũgať qđ ab oib⁹ eſt inuẽtũ. ¶ Tertiũ ibi ⌊ Quare ſic vĩ. ⌋ eſt ꝙ quẽadmodũ exiſtẽti extra domũ: nota eſt ianua: ⁊ iteriora dom⁹ occulta: ſic hoi accidit in ſcientia ſcilicet quia principia ſunt patentia: licet concluſiones ſint difficiles ⁊ latentes.

Quia ſcd. ... ꝑmi. q. 4. ... ꝑmi poſte. ...

2 a ↄ̃ ibi ⌊ Habere autez totũ. ⌋ eſt ꝙ ↄſideratio ueritá

tis aliquo modo difficilis eſt. Medium eſt duplex.
¶ Primū per ſignū.ſ.ſi penit' eēt cognitio facilis:tūc
ſtati pfecte cognoſcerent ɔcluſiōes: uel cōpoſita:uel
cauſe:cui' ɔtrariū expimur.¶ Scōm per cēȝ ibi⌊ For
ſan aūt.⌋eſt qꝛ itellectui caliganti ad manifeſtiſſima
nature eſt difficilis conſideratio ueritatis.talis autē
eſt noſter intellectus.

Lege.2. celi ɔ^lo. 14. notanter.

3 ᵃ ɔ ibi⌊ Nō ſolū autē.t.c.2.⌋eſt ꝙ debem' eē grati
pꝛoꝛib' philoſophis. Mediuȝ eſt qꝛ inuenerūt nos ad
ſcientiā nō ſolū qui bene dixerūt: ſȝ etiā qui errauerunt
dederūt nobis viam exercitīj.

4 ᵃ ɔ ibi⌊ Uocari vo.t.c.3.⌋eſt ꝙ hec ſcia eſt ɔſideratiua
ueritatiſ. Mediū eſt qꝛ eſt ſpeculatiua: ut pȝ ex
13.ɔcluſione primi.finis aūt ſpeculatiue eſt ueritas.

5 ᵃ ɔ ibi⌊ Neſcim' aūt uer.t.c.4.⌋ē ꝙ hec ſcia maxie
ɔſiderat ueritatē. Mediū eſt qꝛ eſt de maxime ueriſ
cuſ' rō eſt. Illa ſūt maxie uera que ſūt alijs cā ueritatis.
huiuſmodi aūt eſt pɼcipiū:ſic̄ illō eſt calidiſſimū
qō eſt aliȝs cā caliditatis.ſic̄ ignis eſt oīb' cā caloris.

Sco.li.1.di.2.q.1 ...

6 ᵃ ɔ ibi⌊ Quare vnūqōq.t.c.4.⌋eſt ꝙ vnaqueqȝ res
ſicut ſe hȝ ad eē:ſic ꝛ ad ueritatē. Mediū pȝ ex quinta
ɔcluſiōe huius.ſ.qꝛ illa maxime ſūt: ꝛ primo uera.
¶ Deinde ibi⌊ Et manifeſtū eſt ꝙ res hn̄t principiū
t.c.5.⌋ qꝛ ſuppoſuerat in prima ɔcluſiōe hui': eē aliq̄
pɼcipia prima qō nō poſſet eē ſi cāe redigerent in infinitū:
idcirco hic ꝓbat eē cās finitas tā ſm ſpēȝ.ſ.ꝙ
nō ſūt ifinite ſpēs cāꝛuȝ.ꝙ ſm idiuiduū:ſcilȝ ꝙ in eadem
ſpecie non eſt vna prius alia in infinitum.

Pars 1ª li. Pro pec iſta' lege q ſcribit frā ...

7 ᵐᵃ ɔ ibi⌊ Medioꝝ eni.t.c.6.⌋eſt ꝙ in cāis mouētibus
nō itur in ifinitū accipiēdo vnā añ aliā. Mediū
eſt qꝛ in ifinitis nō eſt dare primū:ſȝ ſi nō eſt cauſa
prima in mouentibus:nec ſecūdam eſt dare conſequentem
que dependeat a precedentibus.

8ᵘ ɔ ibi⌊ At vo neqȝ decoꝛſū.t.c.7.⌋eſt ꝙ in cāis mālibus
eſt finitas. Mediū eſt qꝛ duob' modis fit aliqd
ex aliquo: aut tanꝙ ex medio ꝛ ipfecto fit extremū
ꝛ pfectū:ut ex puero vir:aut tanꝙ ex vno extremo
fit aliud extremū:ut ex aq̄ aer. Sȝ primo mō nō
itur in ifinitū:qꝛ inter duo extrema nō poſſūt media
eē ifinita. Nec ſcōo mō qꝛ ibi fit reflexio ita ꝙ de primo
fit ultimū ꝛ ecōtra. In illis aūt nō contingit abire
in quibus nec primū nec ultimum inuenitur.

9 ᵃ ɔ ibi⌊ Sīr aūt.⌋Eſt ꝙ pmo illorū duoꝝ modoꝝ
aliqd fit ex mā prima ꝛ nō ſcōo. Mediuȝ eſt qꝛ mā
prima eſt incoꝛruptibilis:qñ aūt fit aliquid ex aliquo
ſecūdo modo:generatio vnius eſt coꝛruptio alteri'.

10 ᵐᵃ ɔ ibi⌊ Ampli' aūt.t.c.8.⌋eſt ꝙ in cāis finalib'
nō itur in ifinitū. Mediū eſt qꝛ finis eſt illō ꝑpt
qō ſūt alia: ꝛ ipſe nō eſt ꝑpter aliō:aut igit erit aliqō
tale: ꝛ ſic erit ultimū: ꝛ ſic nō itur in ifinitū.aut ſi nihil
fuerit tale:nō erit finiſ ꝛ ſic ſequunt tria icōueniētia.
Primū ꝙ nō ſit bonū in reb':cū bonū ꝛ finis ſint idē
ibi⌊ Sȝ qui ifinitū faciūt.⌋ Scōȝ ꝙ nō erit act' nālis
cū nā agat ꝑpter finem ibi⌊ Et nullus conabit.⌋
Tertiū ꝙ nullus erit agēs per intellectū. Agēs eniȝ
per itellectū itēdit finē quē oȝ cognoſcē:hoc aūt nō
ɔtigit ſi fineſ eēnt ifiniti ibi⌊ Neqȝ utiqȝ erit.t.c.9.⌋

11 ᵃ ɔ ibi⌊ Sȝ nec ꝙ qd erat.t.c.10.⌋eſt ꝙ cāe formales
ſūt finite. Mediū q̄druplex. ¶ Primū ibi⌊ Semper
eniȝ.⌋eſt qꝛ diffōnes que a formis ſumunt:ſūt finite:
alīs diffinitio poſterioꝛ nō depēderet a priori:ut
diffinitio hoīs a diffinitiōe aīalis ſi nō eſſet dare primā
nec ſequētē. ¶ Scōȝ ibi⌊ Ampli' ſcire.t.c.11.⌋eſt
ꝙ nō ɔtingeret ſcire; qꝛ nō ɔtigeret ꝑuenire ad indiuidua
rei ſcibilis:ſiue per idiuidua itelligas ſpēm ſpecialiſſimā
que in alias ſpēs nō diuidit:ſiue gen' gñaliſſimū
qō in gñā prioꝛa nō reſoluit:ſiue ꝑpoſitiōem
imediatā cui' termini per mediū nō diuidunt cū non
cadat mediū inter eoſ. ¶ Tertiū ibi⌊ Et cognoſcere.
t.c.11.⌋eſt ꝙ cū ifinita nō poſſint cognoſci.ſi res haberent
formas infinitas nunꝙ eſſent cognoſcibiles.
¶ Quartū ibi⌊ Sed māȝ.t.c.12.⌋eſt ꝙ mā ſm qō ifinita
eſt:hȝ rōnē priuatiōis.cū ifinito cōpetat eē nihil
ſiue nō ens. ergo per oppoſitū forma ſȝ qō finita eſt
uel habet finitā rationem:habet ſtatuȝ uel terminū:
igitur infinitas non eſt a formis.

12 ᵐᵃ ɔ ibi⌊ Sed ſi infinite.t.c.13.⌋eſt ꝙ cauſe nō ſūt
infinite ſm ſpeciem. Mediū eſt qꝛ tūc nullū cauſatum
eſſet cognoſcibile.

13 ᵃ ɔ ibi⌊ Cōtingunt aūt.t.c.14.⌋eſt ꝙ ɔſuetudo hȝ
vim abſtractiuā ſeu iclinatiōnē. Mediū eſt q̄druplex.
¶ Primū ibi⌊ Nam ut ɔſueuim'.⌋eſt qꝛ ɔſueta
placēt. ¶ Scōm ibi⌊ Et que pꝛeter.⌋qꝛ iſueta diſplicēt.
¶ Tertiū ibi⌊ Quātā vo viȝ habeat.⌋eſt ꝙ ꝑpt
ɔſuetudinē audiēdi fabuloſa:multi negligūt ueritatē
ꝛ utilitatē legū: ꝛ ad fabulas ɔuertunt. ¶ Quartū ibi
⌊ Alij aūt ſi nō mathematice.t.c.15.⌋eſt ꝑpter inductionē:
qꝛ diuerſi ꝑpter diuerſas cōſuetudines diuerſos
modos ꝓbandi habent:ſiue requirunt.

14 ᵃ ɔ ibi⌊ Propter qō opȝ erudiri.t.c.15.⌋eſt ꝙ logica
eſt modus ſciēdi: ꝛ eſt adiſcenda ante iſtā ſcientiaȝ.
Mediū eſt qꝛ utraqȝ eſt difficilis: ꝛ non ſūt duo
difficillima ſimul aggrediendā.

15 ᵃ ɔ ibi⌊ Acrobologia.t.c.16.⌋eſt ꝙ certitudo demōſtrādi
nō eſt in omnib' ſciētijs equalis. Medium
eſt qꝛ ſcibilia aliqua ſunt magis ſeparata a materia
ꝙ alia. Et ideo magis certificabilia.

1 **In tertio** libꝛo ſpecificat phūs in
ſpeciali ꝛ ſigillatim māȝ
hui' ſcie ꝑponendo ſcilȝ ꝛ diſputādo qōnes
ꝙplures.circa quarū ɔſiderationē verſat totalr ꝛ principalit
itētio metaphiſici. Sed qꝛ in hoc libꝛo nullā
illarū queſtionū determinat:cū in hoc opuſculo ſolaſ
illas ɔcōnes cōpilare intēdā quas Ariſtotiles determinatiue
ponit ac ꝓbat. idō ſcōi libri ɔcōnes nō aſſigno.
Ex hijs que in iſtis libꝛiſ trib' determinant pȝ ipſi
ꝙ pꝛeābuli ſūt ad principale negociū hui' ſcientie. Pars 1ª li.

1 **In quarto** libꝛo: oñdit phs ſbm
huius ſcie ꝙ.ſ.eſt ens
inq̄tū ens. ꝛ ɔñtia entis. Et vident tres ei'
eē ptes pꝛicipales. ¶ In prima oñdit ꝙ iſta ſcia determinat
de ēte inq̄tū ens: ꝛ de ɔñtib' ad ipȝ. ¶ In ſcōa
ibi⌊ Dicēdū aūt utꝝ.t.c.7.⌋oñdit ꝙ hui' ſcie eſt determiare
de primis pꝛicipijs demōſtratiōis: ꝛ qō ſit
primū ꝛ pꝛicipale pꝛicipiū ad qō oīa alia reducatur.
¶ In tertia ibi⌊ Pꝛicipiū nō ad omnia talia.t.c.10.⌋
ɔtra negantes huiuſmodi principiū diſputat.
¶ Quarū autē ptiū primaꝝ ɔnes ad.10. pñt reduci.

Prima ɔ eſt ꝙ hec ſcia eſt de ente inq̄tū ens
t.c.1. ꝓbatio eſt qꝛ illa ſcia q̄ cōſiderat
ens inq̄tū enſ eſt uliſ: qꝛ nlla pticlariſ eſt huiuſmodi:
ſȝ hec ulis nō pōt dici alia ꝙ illa que q̄rit prima pricipia:
ꝛ pmas cās q̄les hic q̄rim'. vñ ꝛ antiq querēteſ
elemēta entis inq̄tū ens querebāt huiuſmodi pricipia:
ꝛ cās ſcilȝ primas.ergo hec ſcia ulis eſt de ente inq̄tū
enſ.primo pmittit ꝓbationē ibi⌊ Eſt ſcia q̄dā.t.c.1.⌋
Scōo ifert ɔcōnē ibi⌊ Uñ ꝛ nobis ētis.t.c.1.⌋

2 ᵃ ɔ eſt ꝙ de entib' inq̄tū ētia.primā opȝ eē ſciam.
ꝓbatio eſt: qꝛ quecūqȝ recipiūt pdicationē alicui' vnius
lȝ nō vnivoce ſȝ anologice: de ipſis determiare ptinet
ad vnā ſciaȝ. ſȝ ea que ɔtinent ſub ente hn̄t ſe ſic
reſpectu ipſi' entis.ergo ꝛc̄. Primo ponit ꝛ declara

tur per exēpla.mioꝛ ibi⌊ Ens aūt mltiſ.t.c.2.⌋Scđo
maioꝛ ibi⌊ ſʒ queādmodū.⌋Tertia ↄ̊ ibi⌊ Palā ğ.⌋
3 ᵃↄ̊ ibi⌊ Ubiqȝ v̇o.t.c.2.⌋eſt ꝙ hec ſcia pmo ꝛ pricī
paliter agit de ſbā.Mediuȝ eſt:qꝛ ſbā eſt primum ꝛ
principale ens a quo alia omnia dependent.
4 ᵃↄ̊ ibi⌊ Ois aūt gn̄iſ.t.c.2.⌋eſt ꝙ hec ſcia eſt de oībꝰ
entibꝰ.Mediū eſt qꝛ oīa ſcibilia vnius gn̄is ſiue ſit
vniuocū ſiue analogū ptinēt ad vnā ſcientiam ſicut
ꝛ oīa ſenſibilia vniꝰ generis ad vnū ſenſum.vnde hic
de oībus entibus inq̄tum entia determinātur.ſpecia
les autē ſciētie ſpeciales differētias entis ↄſiderant.
5 ᵃↄ̊ ibi⌊ Si igit ens ꝛ vnū.t.c.3.⌋eſt ꝙ hec ſcia hʒ de
termiare de vno.Mediū eſt qꝛ ens ꝛ vnū ſūt idē.ꝑ
batio huiꝰ duplex eſt. Pīma ibi⌊ idē eni vnꝰ hō.t.c.
3.⌋ſ.qꝛ ens ꝛ vnū addita cuicūqȝ:nullā faciūt diuer
ſitatē.vnde qn̄ generat uel corrumpit vnuȝ: ꝛ aliud.
Secūda ibi⌊ Amplius aūt cuiuſcūqȝ ſbā.t.c.3.⌋eſt
qꝛ utrūqȝ eoruȝ ꝑdicat eſſentialiter de omni ente.
6 ᵃↄ̊ ibi⌊ Quare quotcūqȝ vniꝰ ſūt.t.c.2.⌋eſt ꝙ q̄t ſūt
ꝑtes vniꝰ.tot ꝛ ētis de q̄bꝰ hʒ detmiare hec ſcia ſic̄
de ꝑticlaribꝰ entibꝰ. Mediū pʒ ex q̄nta ↄ̄ne huiꝰ: ſʒ
tn̄ nō ſūt noiate ꝑtes vniꝰ:ſicut entis in oībus ꝑntis.
7 ᵃↄ̊ ibi⌊ Et tot ꝑtes ſūt phīe.t.c.4.⌋eſt ꝙ iſtius ſcie
ꝑtes diuidunt ſic̄ ꝛ ꝑtes ſbe.Mediū pōt ſumi ex 3ᵒ
huiꝰ.vn̄ de ſbīſ ſēſibilibꝰ agit i 7ᵒ ꝛ 8ᵒ huiꝰ.De iſēſi
bilibꝰ aūt:in 12ᵒ.Aliȯ ēt mediū huiꝰ 7ᵐᵉ ↄclōnis po
nit ibi⌊ Eſt eni phus.⌋ꝛ eſt a ſilī.ſ. ꝙ ſicut diuiditur
mathematica per diuiſionem ſui ſbī:ſic etiā hec ſcia.
8 ᵃↄ̊ ibi⌊ Qm̄ aūt vniꝰ.t.c.4.⌋eſt ꝙ iſtiꝰ ſcie eſt deter
minare de mlto:ꝛ de ↄſequētibꝰ ad ipʒ. Mediū eſt
qꝛ huiꝰ ſcie eſt ↄſiderare ↄ̄ria ꝛ oppoſita.ſʒ vni oppo
nunt mlta.ꝛ qꝛ.ſ.vnū ꝛ multa ↄſequunt ad ens qȯ dī
mltiplr.iȯ ēt ipa dicunt mltiplr ꝛ ↄ̄tia ad ea q̄s mul
tiplicitates dʒ hic phus determiare: ꝛ que per pꝛiꝰ ꝛ
que per poſteriꝰ dicunt.Et nō diligent circa iſta ↄ̊nez
octauā diıaȝ iter ꝑuatiōnē ꝛ negatiōnē huiꝰ ēt octa
ue ↄ̊niſ ponunt alia tria cōia media tā octaue q̄ q̄nte
❡Primū ibi⌊ Et phi.t.c.5.⌋ꝛ eſt ꝙ cū de vno: ꝛ de
mlto: ꝛ de ↄ̄tribꝰ ad ea ſiat aliq̄ dubitatiōes ꝛ nō ſit
alicuiꝰ ſcie ꝑticlares illas detmiare:igit erit ſcie uſis
q̄lis eſt iſta.❡Scđȝ ibi⌊ Signū aūt.t.c.5.⌋ꝛ eſt ꝙ cū
dialecticꝰ ul' ſophiſta ↄuincet cū metaphiſico non in
mō:ſʒ in rebꝰ ↄſideratis: ꝛ illi ↄſiderēt iſta:ğ ꝛ meta
phiſicꝰ.qꝛ.ſ.iſta idē ꝛ diuerſum:ſile ꝛ diſſile: ꝛ ↄ̄ria ꝛ
hiꝰ reducunt ad ens ꝛ ad vnū ꝛ multa.❡3ᵐ ibi⌊ am
pliꝰ ↄ̄rioꝝ.t.c.6.⌋ꝛ eſt ꝙ nō eſt alicuiꝰ ſcie ꝑticlaris
iſta detmiare ſʒ ea ſupponē.Mediū pʒ ex 8ᵃ ↄ̊ne hꝰ.
ᵃↄ̊ ibi⌊ Et iā nō geometrice.⌋eſt ꝙ iſta idē ꝛ diuer
9 ſum ſimile ꝛ diſſimile ꝛc̄.nō pertinēt ad geometricā
ſpeculatiōnē.Medium qꝛ vnius ſciētie eſt ſpeculari
ens ꝛ cōſequētia ens. Talis aūt eſt meta.ex.8.huiꝰ.
De pᵒ huiꝰ cōple- 10 ᵃↄ̊ ibi⌊ Palaȝ aūt qꝛ.t.c.7.⌋ſ.paꝝ poſt pꝛinᵐ ſcđe
xo de qᵒ h agit: ꝑtis eſt ꝙ huiꝰ ſcie eſt determinare de ꝑmis: ꝛ cō
hēs plures.q.in munibꝰ principijs demōſtratiōis. Mediū eſt duplex
ſrācisco mayr.i ꝑᵐ ꝑ caȝ ibi⌊ oībꝰ eni ſūt.t.c.7.⌋ſ.ꝙ huiuſmōi ꝑnᵃ
tractatu quē de ↄſequunt ens cōiter ſūptū. ſcđȝ per ſignū ibi vn̄ nll'a
hoc edidit. t.c.7.⌋ſ. ꝙ nulla ſcia ꝑticularis de ipſis determiat.
11 ᵃↄ̊ ibi⌊ Quicūqȝ v̇o conant.t.c.8.⌋eſt ꝙ huiuſmo
di ꝑncipia nō ſūt demōſtrabilia.Mediū inuit ibi
⌊ Propter ignorātiā.t.c.8.⌋ſ.qꝛ ſic oſtēdit in ꝑmo
poſterioꝝ nō eſt demōſtratio niſi mediatorum.
T.c.a.t inde. 12 ᵃↄ̊ ibi⌊ Cōgruit aūt maxie.t.c.8.⌋eſt ꝙ pꝛimꝰ phs
dʒ hic firmiſſima ꝑnᵃ.Mediū ē uſis:qꝛ cognitio
uſis dʒ eē certiſſima:hᵒ aūt pʒ ex medio.12ᵒ.ꝑ.libri.
A.l.ſup.titulis. 13 ᵃↄ̊ ibi⌊ Firmiſſimū aūt.t.c.8.⌋ē ꝙ circa ꝑᵐ ꝑnᵐ nō
ↄtigit dcipi.Meᵐ ē qꝛ nō decipimur niſi circa ignota
14 ᵃↄ̊ ibi⌊ Et nō ↄditionale.t.c.8.⌋eſt ꝙ huiuſmodi
ꝑnᵐ accipit ſimplr: ꝛ nō ex ſuppone ſicut ea que
ob alijs ſciētijs ſupponunt.Mediū eſt qꝛ itellectū cu
iuſcūqȝ v̇itatis aliꝰ: ꝑcedit necio notitia hᵒ pricipij.
15 ᵃↄ̊ ibi⌊ Qȯ aūt cogſcē eſt necıū.t.c.8.⌋eſt ꝙ huiuſ
modi ꝑnᵐ ꝑ ſe uenit in notitiā itellus. Mediū pʒ
ex medio.14.hᵒ.Deide ibi⌊ Qȯ v̇o ſit illȯ.t.c.8.⌋oȝ
ſquiēſ ꝙ tale ꝑnᵐ ſit hoc.Impole ē idē ſil eē ꝛ nō eē.
16 ᵃↄ̊ ibi⌊ Impoſſibile naqȝ.t.c.9.⌋eſt ꝙ circa iſtud
ꝑnᵐ nō ↄtingit decipi.Mediū eſt qꝛ tūc ſequeret
ꝙ ↄ̄ria ſimł eēnt in eodē:ſcilȝ opiniōes de ↄ̄ria poſi Sco.o i.a.b.q.a. arᵒ 1ᵒ.
tione que ꝑbant eſſe ↄ̄ria in fine ſcđi periarmenias.
17 ᵃↄ̊ ibi⌊ Quaꝑꝑ oēs.t.c.9.⌋eſt ꝙ hoc ꝑnᵐ eſt ulti
mū in reſolutiōe cōplexoꝝ: cū eni ens ſit ꝑmū in
cōpōne:ſic ꝛ hoc pricipiū qȯ cōponit ex ente ꝛ reſo
lutiōe cōplexoꝝ ſe habebit. ꝛ hoc inuit ibi⌊ Natura
naqȝ ꝑncipiū.⌋Et ex his duabꝰ ↄclōnibus:pʒ ꝙ illa
tria que in aliȷs tribꝰ ↄclōnibꝰ imediate precedētibꝰ
ſūt oſiſa de principio firmiſſimo:ↄueniūt iſti ꝑncipio.
18 ᵃↄ̊ ibi⌊ Uolūt aūt.t.c.9.⌋eſt ꝙ hoc ꝑnᵐ eſt inde
mōſtrabile.Meᵐ ē qꝛ cū aliq̄ ſint idemōſtrabilia:
ut pʒ in ꝑᵒ poſteriorū:nllʒ pōt eē idemōſtrabiliꝰ iſto.
ᵃↄ̊ ibi⌊ Eſt aūt demōſtrabile.t.c.9.⌋ꝙ lȝ hᵒ ꝑnᵐ
19 nō ſit demōſtrabile ſimplr: pōt tn̄ demōſtrari per T.c.a.t inde.
aliqȯ mediū. Cuiꝰ rō ē qꝛ q̄cūqȝ ↄcedit aliqȯ mediū
ↄcedit ſaltē iplicite hoc ꝑnᵐ:ſi aūt aliq̄s nihil ↄcedit
nō dʒ diſputari cū eo.❡Cōclōnes 3ᵉ ꝑtiſ:nō aſſigno parte ſl'.
h qꝛ fere oēſ repiunt i 11ᵒ hꝰ: ꝛ tūc ibi poterīt aſſigri.

In quinto libro: diſtinguit phus
1 mltiplicitateſ noīaȝ ſi
gnificātiū res huiꝰ ſcie.hoc eni ptinet ad ipʒ
ſicut patet ex his que dicta ſūt circa octauā ↄclōnem
q̄rti: ꝛ qꝛ in hoc q̄nto ꝑcedit nō ↄcludēdo ſʒ potiꝰ di
ſtinguēdo:ideo ↄcluſioneſ eiꝰ aſſignare nō poſſumꝰ.

In ſexto libro cōꝑat phſ hāc ſciaȝ
1 ad alias remouēs a ↄſide
ratiōe hac quoſdā modos entis de q̄bꝰ ꝑnci
palr nō itēdit.ſ.ens per accn̄s: ꝛ enſ ut veꝝ. Et hʒ hᵒ
liber iſte ↄtinet duas ꝑtes ꝑncipales. ❡In ꝑrū ꝑᵒ cō
ꝑat hec ſcia ad alias.❡In ſcđa ibi⌊ Sʒ qn̄ ens dictuȝ
ſimplr.t.c.4.⌋remouent ꝑdci mōi ētis a ↄſideratiōe
iſtius ſcie.poſſunt aūt huius libri ↄ̊nes reduci ad.18.

Prima ↄ̊ eſt ꝙ in hac ſcia q̄runt ꝑnᵃ entis in
q̄tū ens ibi⌊ Pricipia ꝛ cāe q̄runt.t.
c.1.⌋Mediū a ſilī:quelibet eni ſcia(ut medicina ꝛ ma
thematica)querit prima principia: ꝛ cauſas ſui ſbī.

Deinde ibi⌊ Sʒ oēs iſte.t.c.1.⌋aſſignāt diſiaȝ
int hāc ſciaȝ ꝛ aliaſ:ſbiūgēs 2ᵃᵐ ↄ̊nē
que ē ꝙ nll'a ſcia ꝑticlaris inq̄rit ꝙ q̄d eſt.Mediū eſt
qꝛ vnaqueqȝ pōit qȯ q̄d eſt ul' aliquo mō accipit ipʒ.
ᵃↄ̊ ibi⌊ Silr aūt nec ſi eſt.t.c.1.⌋eſt ꝙ nll'a ſcia inq̄rit:
3 uel demōſtrat ſi eſt.ſ.ſuū ſbm̄.Mediū eſt:qꝛ eiuſdē A.l.ſui ſubiecti.
ſcie uel rōnis eſt inq̄rē uel demōſtrare ſi eſt: ꝛ q̄d eſt.
ᵃↄ̊ ibi⌊ Qm̄ v̇o phica eſt ſcia.t.c.1.⌋eſt ꝙ ſcia nālis
4 eſt ſpeclatiua.Mediū eſt qꝛ oīs ſcia:ul' eſt actiua:ul'
factiua:ul' ſpeculatiua:ſʒ ſcia nālis nō eſt factiua: nec
actiua.ğ.ꝑbatio mioris:qꝛ ꝑnᵐ motꝰ reꝝ de q̄bꝰ eſt
ſcia actiua:ul' factiua:eſt in ipo ſciēte:ul' in agēte ul' in
faciēte. ꝑnᵐ aūt motꝰ reꝝ de q̄bꝰ eſt ſcia nālis eſt in
ipſis rebus. ꝑmo mediū ibi ponit⌊ Quȯcūqȝ v̇o.⌋
Secūdo accepto medio principali iſert cōcluſio ibi
⌊ Quare ſi oīs.⌋Nota tn̄ ꝙ hic actio uocat opatio
que manet in agēte ut dilectio. Factio v̇o illa que trā
ſit in trāſmutationē māe exterioris ut ſecare uel urē.
ᵃↄ̊ ibi⌊ Opʒ aūt ꝙ q̄d erat.t.c.2.⌋eſt ꝙ ſcia nālis dif
5 finit ꝑ māȝ ſēſibilē.Mediū ē qꝛ res nāles nō poſſūt

eſſe:nec intelligi ſine huiuſmodi mã: ꝛ declaratur in littera exemplariter: ꝛ inductiue.

6 ª ꝯ ibi⌊ Jõq3 ꝛ de aia.⌋ ē qd phici ē determiare de aia put ē i mã. Mediũ p3 ex declaratiõe qnte hui᷒ i textu.

7 ª ꝯ ibi⌊ S3 eſt mathematica.t.c.2.⌋eſt ꝙ mathematica eſt theorica. Mediũ eſt idē cũ me° qrte hui᷒ ꝛ ideo nõ repetit.ſ.qꝛ mathe^ca ſcia nõ ē actiua ul factiua ꝛc̃.

8 ª ꝯ ibi⌊ Si vo aliqd eſt imobile.t.c.2.⌋ē ꝙ ſcia de rebus ſepatis a mã: ꝛ ſepitnis ē theorica. Me^m ē idē cũ me° qrte hui᷒.ſ.qꝛ talis ſcia nõ ē actiua nec factiua.

9 ª ꝯ ibi⌊ Nã tũ phice.⌋ē ꝙ hec ſcia q̃ ē de reb᷒ ſepatis a mã: ꝛ ſepitnis differt a phica: ꝛ mathe^ca. Mediũ eſt qꝛ eaꝝ ſubiecta differũt ꝛ declarat in littera.

10 ª ꝯ ibi⌊ Quare tres erũt.t.c.2.⌋eſt ꝙ tres ſũt mõi ſpeclatie. me^m p3 ex duab᷒ ꝯnib᷒ ime^te pcedētib᷒.

11 ª ꝯ ibi⌊ Nõ eni imanifeſtũ.t.c.2.⌋eſt ꝙ hec ſcia que eſt de reb᷒ ſepatis a mã: ꝛ ſepitnis eſt theologica ſiue diuina ſic denoiata fuit in textu in ꝯne pxime pcedēti. Mediũ eſt duplex. primũ qꝛ res diua nõ põt eē alia ꝙ illa que eſt ſepabilis ꝛ ſepitna: cuiuſmõi nãm hec ſcia ꝯſiderat: ut p3 ex 8ª. ꝛ 9ª ꝯne hui᷒. Aliõ mediũ eſt: qꝛ ſcia honorabiliſſima (cuiuſmõi ē iſta que ē de reb᷒ ſepatis ꝛ ſepitnis) d3 eē circa gen᷒ honorabil^m hꝰ ē gen᷒ diuinarũ reꝝ ibi⌊ ꝛ honorabiliſſimã ſciaꝫ.⌋

12 ª ꝯ per modũ dubitationis ꝓponit ibi⌊ Dubitabit eni utiq3 aliqs.t.c.3.⌋ꝛ eſt ꝙ hec ſcia ē ulis: ꝛ prior aliis. Qd ãt ſit ulis ꝓbat q̃ſi p locũ a diuiſiõe ibi⌊ Nõ eni idē.⌋ubi oñdit qꝛ alie nõ ſũt ules ab iſta. Qd vo ſit prior oñdit ibi⌊ Si igit.⌋p hoc qd ſbe ille de qb᷒ determiat ſunt priores: l3 de ſbis adhuc nihil determinauerit: ideo ſub dubitatione loquitur Ariſtotiles hic: qꝛ nondum probauit eas eſſe.

Pars 1ª li. Deinde diſtiguēs diuerſos modos ētis ibi⌊ S3 qm ens.t.c.4.⌋ſubiūgit tñdē ibi⌊ qm itaq3 mltiplr.⌋13^am ꝯnē ꝙ nlla ſcia determiat de ēte per accñs. ꝓbatio duplex. Prĩª p iductionē ibi⌊ Signũ aũt.⌋ꝛ p3. Scda ibi⌊ Et hoc rõnabilr.⌋p rõnē que eſt ꝙ ois ſcia eſt de ente. Ens aũt p accñs nõ eſt niſi i ſolo noie.ſ.inq̃tũ vnũ de alio pdicat ut albũ muſicũ. inq̃tũ eni aliqd eſt ens inq̃tũ eſt vnũ: ꝛ hoc mediũ primo declarat per auctoritatē ibi⌊ Uñ plato.⌋ 2° p rõnē.ſ.qꝛ vni᷒ ētis vna ē gñatio. ētis aũt p accñs nõ eſt gñatio neq3 corruptio.ſ.vna ibi⌊ Palã aũt.⌋

14 ª ꝯ ibi⌊ Atm̃ dicēdũ eſt ãplꝰ t.c.5.⌋ꝛ eſt ꝙ ens ut in plib᷒ p ſuũ eē eſt cã ētis p accñs. Mediũ eſt ex diffinitiõe ētis p accñs.ſ.qꝛ ēs p accñs ē ens ut i paucioꝛib᷒ ꝛ hꝰ late i lra ſbiūgēs.2.dubitatiões q̃ patēt.

15 ª ꝯ ibi⌊ Qd autem ſcia nõ eſt.t.c.6.⌋eſt ꝙ de ente per accidens nõ põt eſſe ſcientia. Mediũ eſt: quia tale ens non eſt ſemper: nec ut in pluribus.

16 ª ꝯ ibi⌊ Qd aũt ſunt pncipia.t.c.7.⌋eſt ꝙ nõ oē qd ſit in iſtis iferiorib᷒ h3 cam per ſe: ut aliq dicebat. Mediũ eſt: qꝛ tũc oia euenirēt de neceſſitate: ſi enim poſita cã p ſe neceſſe ſit poni effcm (ut ipi ꝯcedebãt) ꝛ ois effect᷒ h3 cãm p ſe cũ oia futura poſſũt reduci ad aliq̃a cãs per ſe pñtes ul pteritas.ſ.reducēdo futurũ remotiꝰ ad aliqd ꝓpiquiꝰ: ꝛ illõ in aliud quouſq3 veniat in preſens: ꝛ iſte cũ ſint poſite iam ſequeretur oia futura de neceſſitate euenire. primo ergo pmittit ꝓbatio. ſcdo ifert ꝯcluſio ibi⌊ Erit ergo ei᷒ qd.⌋3° ſubiungit dubitatio ibi⌊ Sed ad principiuꝫ.t.c.8.⌋

17 ª ꝯ ibi⌊ Qd aũt ut veꝝ.t.c.8.⌋ē ꝙ ēs qd ſignificat idē qd verũ: ꝛ nõ ens qd ſignificat idē qd fl3 ſũt in cõpõne: ꝛ diuiſiõe. Mediũ ibi⌊ Nõ eni.⌋eſt q̃ſi p locũ a diuiſiõe.ſ.qꝛ nõ eſt in reb᷒: nec in itellectu ſimplicũ qdditatũ. ergo in itellectu diuidente: ꝛ cõponēte.

18 ª ꝯ ibi⌊ Qm aũt cõplexio.⌋eſt ꝙ iſti duo modi entis.ſ.ens per accñs: ꝛ ens ut verũ ſũt hac ſcia relinquēdi. Mediũ eſt qꝛ ens ut verũ nõ eſt ꝓpie ens: ul reale ſed mētale: ꝛ ideo ad ſciaꝫ ptinet de aia. ¶ Preterea ens per accñs nõ h3 certã cãm. ¶ Itē utrũq3 horuꝫ entiũ fundat ſupra ens reale qd eſt ens extra animaꝫ: ꝛ ideo de primo ſufficit hic determinare.

Circa librũ ſeptimum: ꝛ ſequētes attendendũ eſt ꝙ pmo phus agit de ſbis ſenſibilib᷒. Scdo repetit aliq determinata tã in hac doctrina: ꝙ in libris phicoꝝ ut prepararet ſe ad detminãdũ de ſbis inſenſibilib᷒: ꝛ hoc facit in 11° libro. Tertio de ſbis iſēſibilib᷒ ſiue ſepatis a mã determinat.ſ.in.12° li° ꝛ ultio. ꝛ hoc dico pncipalr. ¶ Itē pmo agit de ſbis ſēſibilib᷒ quo ad pnª ſuoꝝ generꝝ. Scdo.ſ.in 9° quo ad modos eēndi.ſ.de actu ꝛ po^a. Tertio quo ad diuiſionē ſiue vnitatē ſui eē: et hoc in 10°. ¶ Itē p° iueſtigat eēntiã ꝛ pnª eēntialia ſbaꝝ ſenſibiliũ mõ magis logicali.ſ.mõ pdicãdi: diffiniēdi: ꝛ inqrendi que ſcil3 ſint dia: ꝛ que non. 2° mõ magis reali.ſ. in 8°. ubi de mã ꝛ forma ꝛ de eaꝝ vnione detminat. In 7° libro videnꞇ eē.9. ptes pncipales. ¶ In pma oñdit de pmo ēte de quo ēte ſit pncipalr ꝛ totalr agendũ.ſ.de ſba. ¶ In ſcda de qua ſba ſit primũ agēdũ ibi⌊ Di aũt ſba.t.c.7.⌋¶ In 3ª ex qbus ſit ip3 ꝙ qd eſt: ꝛ quorũ ibi⌊ Et pmo dicem᷒ t.c.11.⌋ ¶ In 4ª utrũ ip3 ꝙ qd ē ſit idē cũ eo cui᷒ ē ibi⌊ Utrũ aũt idē.t.c.20.⌋¶ In qnta inqrunt cãe gñatiois ſēſibiliũ ſbaꝝ ibi⌊ Eorũ vo que ſũt.t.c.22.⌋¶ In ſexta inqrunt que ptes toti᷒ igrediant in diffinitionē toti᷒ ibi⌊ Qm vo diffinitio.t.c.33.⌋¶ In 7ª agit de vnitate eēntie quã diffinitio ſignat ibi⌊ Nũc aũt dicam᷒.t.c.42.⌋¶ In 8ª ꝓbat ꝙ ulia nõ ſũt ſbe: nec ſũt ſepata ibi⌊ Quocũq3 vo de ſba.t.c.44.⌋¶ In 9ª oſtendit quõ ipm ꝙ qd eſt h3 rõnem pncipij ꝛ cãe ibi⌊ Quid aũt o3 dicē.t.c.59.⌋ꝛ pñt hui᷒ libri ꝯnes reduci ad.46.

Prima ꝯ eſt eadē cũ tertia qrti.ſ. ꝙ de ſba eſt pncipalr agēdũ: ꝓbatio hui᷒ duplex eſt. Prima ibi⌊ Totiēs aũt ēte dicto.t.c.2.⌋ſ. ꝙ ſba eſt pmũ ens ꝛ pricipale ꝛ hui᷒ declaratio eſt triplex: pma per rõnē ibi⌊ Nã qñ dicim᷒.t.c.2.⌋qꝛ ipa dicit ſimplr qd. Alia vo nõ: ſ3 q̃le ul q̃tũ qd. vñ dicunt entia qꝛ entis. Scda per ſignũ.ſ.qꝛ de illis que ſignificãt ſine ſba ut de accñtib᷒ in abſtracto dubitat ab aliqb᷒ utrũ ſint entia: nõ aũt de accñtib᷒ ꝯcretis que ſignãt ut in ſba ibi⌊ Uñ ꝛ utiq3.t.c.3.⌋Ex quo p3 ꝙ ſba eſt primũ ens ꝛ ſimplr ens cũ alia habeãt eē ab ea: ꝛ cõcludit hoc ibi⌊ Quare pmũ ens.t.c.4.⌋ſubiūgēs qr ꝛ qb᷒ modis ſba ſit prior accñte. Tertia ꝓbatio eſt per auctoritatē ibi⌊ Et ꝙ oli.t.c.5.⌋ſ. qꝛ ãtiq qui q̃ſierũt pnª entia: pncipalr ꝛ totalr inq̃ſierũt ſbaꝝ pnª: ſiue ponerēt vnũ pn^m: ſiue mlta. Et pmo pmittunt ꝓbatiões hui᷒ ꝯnis pme. Scdo ipa ifert ibi⌊ Que propē nob maxie.t.c.5.⌋Tertio oñdit phs que ſunt manifeſte ſbe ibi⌊ Uř aũt ſba.t.c.5.⌋Quarto oñdit que ſũt ſbe ſm opionē ãtiquoꝝ ibi⌊ Uř aũt qbuſdã t.c.5.⌋5° oñdit ꝙ de hijs ē iqrēdũ ibi⌊ de hĳs igit qd dr bñ.t.c.6.⌋¶ Deide ibi⌊ Di aũt ſba.⌋diſtiguēs ꝛ ſbdiſtiguēs nomē ſbe. ſbiūgit ibi⌊ q̃re ſi ſpes.t.c.7.⌋ Pars 2ª li.

2 ª ꝯ q̃ eſt ꝙ forma prior ſit cõpoſito. Me^m eſt qꝛ ē cõponēs ꝛ pncipias qd inuit ibi⌊ Qd ex utriſq3.t.c.7.⌋Deide ibi⌊ Nũc qdē igit.⌋dicit ꝙ adhuc nõ eſt maifeſta nã ſbe. et ſbiūgit ibi⌊ Et adhuc mã.t.c.8.⌋rõnē p quã ãtiq ꝓbabãt ſolã mãm eē ſbam: ꝛ patet.

3 ª ꝯ ibi⌊ Dico aũt mã3.t.c.8.⌋eſt ꝙ de eēntia mãe non eſt forma nec priuatio. Medium eſt diffinitio mãe 1° phi.t.c.—

95

quā primo ponit. Secundo infert concluſionem ibi ⌊ Quare q̄ eſt ultimum.t.c.8. ⌋

4 ° ꝯ ibi ⌊ Sed ipoſſe.t.c.8. ⌋ eſt q̄ cōpoſitū ⁊ ēt forma eſt magis uel veri⁹ ſbā q̄ mā. Mediū eſt duplex: tū qꝛ.ſ.cōpoſitū eſt ſepabile ideſt diſtinctū ⁊ per ſe ſtās. tū qꝛ eſt hoc aliquid quoꝝ neutrū materie cōuenit.

5 ° ꝯ ibi ⌊ Atttn̄ eā que nūc.t.c.9. ⌋ eſt q̄ de forma poti⁹ agēdū q̄ de cōpoſito uel mā. Mediū eſt triplex: tū ſcilꝫ qꝛ cōpoſitū eſt poſteri⁹. tū qꝛ māifeſti⁹ ⁊ minorē hꝫ dubitationē. tū qꝛ ipſa mā erit magis manifeſta in opinionibus antiquoꝝ: omnes enim ponebāt materiam eſſe: ⁊ etiam ipſam eſſe maxime ſubſtantiam: ut patet ante tertiam concluſionē huius in littera.

6 ° ꝯ ibi ⌊ Confitent aūt.t.c.9. ⌋ eſt q̄ de ſbījs ſenſibilibus ⁊ earū q̄dditate eſt prius agēdū q̄ de inſenſibilibus. Medium eſt qꝛ licet ille ſint ſimpliciter notiores: nobis tamen iſte notiores ſunt.

7 ° ꝯ.ſ.in principio tertie partis ibi ⌊ Et primo dicem⁹ queda.t.c.11. ⌋ eſt q̄ ex ſolis p̄dicatis per ſe p̄mo mō debet ꝯſtitui diffinitio. Mediū eſt qꝛ nec p̄dicata p accn̄s: nec ea que predicant per ſe ſcdo modo dicunt rei eſſentiam: ⁊ hoc late declaratur in littera.

8 ° ꝯ eſt q̄ diffinitio nō eſt accidētis uel cōpoſiti ex ſbo accn̄te ⁊ hoc dꝫ intelligi p̄ ſe ⁊ primo. Mediū eſt qꝛ diffinitio dicit q̄d: uel aliq̄d. ipm aūt accn̄s nō dič q̄d ſꝫ quale uel quātū. p̄mo facit queſtionē circa hoc ibi ⌊ Q̄m v̊o ſut.t.c.12. ⌋ 2° ſoluit ibi ⌊ At v̊o neqꝫ.t.c.2. ⌋ ſꝫ v̄itatē medij tāgit ibi ⌊ qȯ q̄dē eni q̄d erat eē. ⌋

9 ° ꝯ ibi ⌊ Aut ⁊ diffinitio ſicut ⁊ qȯ q̄d.t.c.14. ⌋ eſt q̄ ⁊ ſi diffinitio ſit ſbe: ⁊ accidētiū: tn̄ per pri⁹ eſt ſbe. Mediū qꝛ ſicut ens per pri⁹ dī de ſba: ita ⁊ ipſum q̄ quid eſt. ⁊ hoc ibi declaratur diffuſe.

10 ° ꝯ eſt q̄ accn̄tia nō poſſunt diffiniri ſine ꝓprijs ſubiectis. Mediū eſt: qꝛ nō pōt eē: nec intelligi ſine illis. Hec ꝯcluſio cū medio ſuo elicit ex duab⁹ dubitationib⁹ quas in fine hui⁹ tertie ptis mouet ⁊ peractat. Prima dubitatio p̄mittit ibi ⌊ Hꝫ aūt dubitationē.t.c.17. ⌋ 2ª ibi ⌊ Eſt aūt ⁊ alia.t.c.18. ⌋ Mediū autē vī exprimē i p̄ª dubitatiōe cū dič ⌊ Et nō ꝯtigit.t.c.17 ⌋

11 ° ꝯ eſt que ſcꝫ ē prima in quarta pte hui⁹ ſeptimi ibi ⌊ In dictis itaqꝫ ſm accn̄s.t.c.20. ⌋ eſt q̄ in his que dicunt per accn̄s (ut hō alb⁹) ipm q̄ q̄d eſt nō eſt idē cū eo cui⁹ eſt. Mediū eſt: qꝛ talia ipoꝛtāt duas eētias.ſ.ſbe: ⁊ accn̄tis. vna v̊o diffinitio vnā ſolā eētiam dicit: ⁊ iō ſi q̄ q̄d eſt in talibus referat ſolū ad accn̄s eſt idē. Si v̊o ad utrūqꝫ ad accn̄s.ſ.⁊ ſbm: nō eſt idē. Mediū nō ponit hic in principio: naꝫ ſolū arguendo ꝓcedit. Sed ponit ultimū mediū hui⁹ quarte partis ibi ⌊ Secūdum accidens v̊o dictum.t.c.21. ⌋

12 ° ꝯ ibi ⌊ In dictis v̊o ſꝫ ſe.t.c.20. ⌋ eſt q̄ in entib⁹ p ſe q̄ q̄d eſt: eſt cū eo cui⁹ eſt idē utpote idee: qꝛ ſi ſit aliud ab ipſo cū res depēdeat a ſuo q̄ q̄d eſt: tūc erūt q̄dditates ipſaꝝ idearū poſteriores eis: ⁊ ita alique ſbe p̄ores ſūt ideis qȯ eſt ꝯtra platonicos. Mediū ſm qȯ ꝓbat ſimplr ⁊ nō ex ſuppone eſt: qꝛ ſi q̄ q̄d eſt rei ſit aliud ab ea: cū q̄ q̄d eſt ſit quedā res: pari rōne ⁊ q̄ q̄d eſt ipſius q̄ q̄d eſt erit aliud ab ea ⁊ ſic in īfinitū. hoc aūt mediū ponit circa finē huius quarte ptis ibi ⌊ Abſurdū v̊o apparebit.t.c.21. ⌋ ubi videt ponere duas ratiōes: ſed ambe reducunt ad iſtud mediū.

13 ° ꝯ ibi ⌊ Et ſi q̄dē abſolute.t.c.20. ⌋ eſt q̄ ipꝫ q̄ q̄d ē nō eſt ſepatū ab eo cuius eſt. Mediū eſt qꝛ tūc ſequeret q̄ res nō eēnt ſcite: cū res ſciant per ſuū q̄ q̄d eſt: ⁊ per illud qȯ eſt in ea. tū qꝛ res nō exiſterent ſm ſe: nec ſuas quidditates haberēt in ſe. Primū mediū ibi ⌊ Sciētia enī. ⌋ Scḋꝫ ibi ⌊ Ampli⁹ cui nō ineſt. ⌋

14 ° ꝯ ibi ⌊ Eteni hoc ſufficiēs.t.c.20. ⌋ eſt q̄ vana eſt ⁊ inutilis poſitio idearū. Mediū duplex eſt. Primū qꝛ ponebat ad ſaluandū exiſtētiā ⁊ ſcientiā rerū ad hoc aūt magis ⁊ meli⁹ ſufficit aliud ſcilꝫ qȯ ipſum q̄ q̄d eſt ſit idē cū eo cui⁹ eſt ⁊ nō ſepatū ab eo. 2° qꝛ ſequeret indiuidua ſbe non eſſe ſbas qꝛ vnūqȯqꝫ eſt ſba per ſuā formā que eſt in eo. Hec aūt poſitio ſepat formas rerū ab ipſis ⁊ hoc ſꝫ mediū ponit ibi ⌊ Simulqꝫ palā: qꝛ ſi ſint.t.c.21. ⌋ ¶ Deide in q̄nta pte p̄mittes duas diuiſiōes: vnā a pte modoꝝ q̄b⁹ aliq̄d fit ibi ⌊ Eorū aūt que fiūt.t.c.22. ⌋ aliā ex pte illoꝝ que ad factionē reqrūt ibi ⌊ Dia v̊o q̄ fiūt.t.c.22. ⌋ ponit.

15 ° ꝯ que eſt q̄ omnia que fiunt ſiue a natura: ſiue ab arte habent materiam. Medium quia omnia talia poſſunt eſſe ⁊ non eſſe.

16 ° ꝯ ibi ⌊ Uniuerſalit v̊o.t.c.22. ⌋ eſt q̄ forma eſt natura. Mediū qꝛ qn̄ aliquid eſt factū ſcilicet qn̄ habet formā ⁊ cuius habet naturā: illius rei hꝫ formaꝫ.

17 ° ꝯ ibi ⌊ Et a quo que ſm ſpēꝫ.t.c.22. ⌋ eſt q̄ ea que fiūt a ſuis ſilibus fiūt. Hōc aūt declarat primo exēplariter ſiue inductiue in naturalib⁹ ibi ⌊ Hō nāqꝫ. ⌋ Scḋo ibi ⌊ Generatiōes v̊o. ⌋ Declarat eā in artificialib⁹ diſtiguēs p̄mo gn̄atiōeſ que nō ſūt nāleſ: ⁊ oſtēdēs ibi ⌊ Ab arte v̊o fiūt.t.c.23. ⌋ que ſūt actiōes artificiales ibi ⌊ Fit itaqꝫ ſanitas. ⌋ oſtendit quō ab arte ꝓcedat.ſ.p ſilitudinē rei que exiſtit in mēte artificis. vn̄ ꝯcludit ibi ⌊ Quare mō q̄dā accidit. ⌋ q̄ ſanitaſ p actiōeſ artiſ iteriorē ⁊ extiorē iducit ibi ⌊ Gn̄ationū v̊o ⁊ motuū.t.c.23. ⌋ ex q̄b⁹ oio elicit q̄ oē qȯ fit ab arte fit ab alio iformato ſilitudine illi⁹ rei q̄ fit: ⁊ h° eſt mediūꝫ huius 17ᵐᵉ ꝯclōnis q̄tum ad artificialia.

18 ° ꝯ ibi ⌊ Faciēs itaqꝫ ⁊ vn̄ ichoat.t.c.23. ⌋ eſt q̄ ſpēs exn̄s in mēte artificis: eſt pricipiū opandi ſiue agēdi. Meᵐ hui⁹ pꝫ ex medio 17ᵐᵉ hui⁹ imediate p̄miſſe: vn̄ icipit ab eodē a q̄ ⁊ agēs ab arte. declaratio huius eſt in exēplo. ſicut eni ſi aliqs p̄ter intētionē agēs fricando ſe calorē excitat qui eſt p̄nᵐ ſanitatis: ⁊ ita ab excitatiōe caloris icipit: ita etiāꝫ ſi ab arte opet ⁊ per itētionē ſciret hoc expedire ab eadē excitatione caloris icipet: hoc exēplo ꝯcludit ibi ⌊ Calor itaqꝫ in corpe. ⌋ qꝛ talis calor uł eſt ps ſanitatis qn̄.ſ. ſanitatē imediate itroducit: uel ſequit ad eū aliq̄ ps ſanitatis ſcilꝫ qn̄ nō imediate ad calorē ſꝫ ad aliquā aliā diſpoſitionē que ſequit prius ipſum calorē mediate uel immediate ſanitas ſequit. vnde talem diſpoſitionē quaꝫ immediate ſequit forma uocat partem ipſius.

19 ° ꝯ ibi ⌊ Quare ſicut dī ipoſſibile.t.c.24. ⌋ eſt q̄ cuiuſlibet rei eſt pars aliq̄ preexiſtēs. Mediū eſt qꝛ preexiſtit materia ⁊ etiam forma ſaltem ſm materiā.

20 ° ꝯ ibi ⌊ Ex quo v̊o ut mā.t.c.24. ⌋ eſt q̄ illō ex quo aliq̄d fit nō p̄dicat de eo niſi forte denominatiue. Mediū ibi ⌊ Cauſa v̊o eſt.t.c.5. ⌋ qꝛ illud ex quo aliquid fieri dicit ut cōpoſitū: velut cum dico q̄ domus fit ex lateribus ⁊ lignis in ipſis lateribus intelligitur priuatio oppoſita forme domus.

21 ° ꝯ eſt q̄ forma nō gn̄at. Mediū eſt qꝛ nō hꝫ māꝫ ⁊ formā. Qȯ aūt gn̄at hꝫ māꝫ ⁊ formā: qȯ pꝫ ex 2ª diuiſiōe poſita in p̄n° hui⁹ quinte ptis. Si eni forma hēet māꝫ ⁊ formā. tūc quereret idē de illa forma ⁊ ſic in infinitū. Prius Ariſtotiles repetēs illā diuiſionem ſecundā ꝓponit hanc cōcluſionē ibi ⌊ Quodcūqꝫ v̊o ab aliq̄ fit q̄ fit.t.c.26. ⌋ 2° ꝓbat eā ibi ⌊ Nā ſi facit ex aliq̄.t.c.26. ⌋ 3° infert ꝓbatā ibi ⌊ Palā ḡ q̄.t.c.27. ⌋

22 ° ꝯ ibi ⌊ Eneā v̊o ſperā eē facit.t.c.27. ⌋ eſt q̄ ſolū cōpoſitū generat. Mediū eſt qꝛ ſolū ipꝫ ꝯſtat ex mā ⁊ forma. vn̄ habet hoc in hoc.i.formā i materia.

Materiā de ideis plonis legesi Auer. lib. Auc met. c. 2. et 4. et ibi co. dis u. primi ſententiarum.

23 ² ꝯ ibi [Utrum igit eſt quedā ſpera. t. c. 28.] eſt ꝙ idea nō eſt cā generatiōis per modū generantis Mediuꝫ eſt qꝛ generās eſt hoc aliqd: ⁊ generatū ſimiliter. idea vō cū ſit a materia ſeparata ſm platonicos non poteſt eſſe hoc aliquid.

24 ² ꝯ ibi [In quibuſdā vō palā. t. c. 28.] eſt ꝙ idea nō eſt generatiōis cā per modū generantis exēplificātis: ⁊ cauſantis ſilitudinē in gñato. Mediū eſt qꝛ ipſuꝫ generās ſufficit ad huiuſmodi ſilitudinē producendā ⁊ ꝓpter hoc videtur fuiſſe premiſſa.

25 ² ꝯ ibi [Et diuerſa quidē ꝓpter materiaꝫ. t. c. 28.] eſt ꝙ generatū ſiue id qđ factū eſt: eſt diuerſum a generante. Mediū eſt quia habet aliam materiam.

26 ² ꝯ eſt ꝙ eorū que fiūt ab arte quedā fieri etiā poſſunt a natura: ut ſanitas: ⁊ quedaꝫ non ut dom⁹. Mediū eſt qꝛ quedā habēt principiū actiuū: ſiue motiuū in ſubiecto in quo fiūt: quedā vō nō. Primo ꝓponit hāc cōcluſionē ⁊ aliā per modū queſtionis ibi [Dubitabit. t. c. 29.] Scđo ſubiungit ſolutionem ex qua habet mediū iſtud ibi [Cauſa vō eſt qꝛ hoc.]

27 ² ꝯ ibi [Palā vō ex dictis. t. c. 30.] eſt ꝙ licet oīa fiāt aliq̄ mō a ſibi ſilib⁹: nō tn̄ eſt equaliſ ſilitudo ſemp in oībus inter generās ⁊ generatū. declaratio hui⁹ eſt per aſſignationē diuerſorū modorū quibus aliqua fiunt ab aliq̄s ſiue ab arte: ſiue a natura: ſiue in generantibus vniuoce: ſiue equiuoce: ex quib⁹ patet veritas manifeſte hui⁹ viceſimeſeptime cōcluſionis.

28 ² ꝯ ibi [Quecūq; aūt a caſu. t. c. 31.] ē ꝙ eorū que fiūt per nām: quedā etiā fieri poſſūt a caſu. ſ. ſine generāte: ut ea que fiunt per putrefactionem. Quedam vō nō: ut aīalia magis cōpleta ſicut oēs equi ⁊ ſimilia. Mediū eſt qꝛ quorūdam materia poteſt ſine ſpermate moueri ad formam: quedam vō non.

29 ² ꝯ ibi [Nō ſolū aūt.] eſt ꝙ forma accītaliſ nō generat. Mediū idē eſt cū medio. 21ᵉ hui⁹ ſeptimi.

30 ² ꝯ ibi [Sed ꝓpriū ſbe ex his. t. c. 32.] eſt ꝙ ad generationē ſubſtātiaꝝ oportet ſbaꝫ preexiſtere: ad generationē accñtiū: nō opꝫ accñs preexiſtere accidēti. Mediū eſt qꝛ accidētis ſba poteſt eſſe primum principiū. hoc mediū nō exprimit qꝛ ſatis pꝫ. ¶ Deinde in ſexta pte ꝓponēs dubitatiōes an oporteat poni partes in diffinitione totorū. Et utrū ſint priores ipſis totis: uel ecōuerſo. Et arguēs circa hoc ſubiungit tandē ibi [Aut multipliciter dicit pars. t. c. 33.]

Pars. 6. li.

31 ᵃᵐ ꝯclonē que eſt ꝙ alique ptes ponunt in diffinitione. alique vō nō. Mediū qꝛ alique ſūt ptes ſine qb⁹ diffinitū nō pōt eē: nec itelligi: ⁊ dicunt ptes eētiales uel ſpeciei: Alique vō ſūt ſine quib⁹ diffinituꝫ poteſt intelligi: ut materia ſenſibilis puta hec caro: ⁊ hec oſſa: ⁊ tales dicunt ptes materiales: uel ptes indiuidue: hoc mediū ſatis plane poteſt haberi ex his que in littera de diuerſitate partium declarat diffuſe.

32 ² ꝯ ibi [Dictū eſt qdē igit. t. c. 35.] ē ꝙ ptes que ponunt in diffinitiōe: ſūt priores ſuo toto. Mediū eſt qꝛ tales ptes ſūt eētiales ⁊ hoc mediū nō exprimit qꝛ pꝫ: ſꝫ ipſaꝫ ꝯclonem hic in lrā per exēpla declarat.

33 ² ꝯ ibi [Sed rōnis partes. t. c. 35.] eſt ꝙ ptes ſpeciei ſūt ptes diffinitiōiſ: nō aūt ptes māe. Mediū qꝛ tales per diffinitionē nō cognoſcunt ſꝫ ſolum per imaginationē. Cā vō q̄re ſingularia nō ſūt cognoſcibilia cognitiōe diffinitiua ſiue itellectuali eſt quia ſūt magis mālia. ¶ Deinde oſtēdēs q̄lit̄ ſit rndendū ad ꝯtinuā ſm poſitiōeſ diuerſas ibi [Interrogatiōi vō. t. c. 36.] ⁊ tādē ꝓponēs dubitationē que. ſ. ſint ptes ſpēi ibi [Dubitat aūt. t. c. 37.] ⁊ ſoluēs eā ibi [Quecūq; qdē igit. t. c. 37.] ponit ſcđꝫ. ſ. ꝙ qdā uolebāt ꝙ nec mā ſenſibilis ſit pars ſpēi in mālibuſ: nec materia itellectualis ſiue imaginabiliſ cuiuſmodi eſt quātitaſ in mathematicis: ſꝫ ſoloſ modos ponebāt ſpēs rerū. ſubiūgit tādē ibi [Accidit itaq; vnā mltoꝝ. t. c. 38.]

34 ᵃᵐ ꝯclonē in qua ꝓbat ꝙ numeri nō ſūt ſpecies rerū. Mediū hui⁹ principale eſt qꝛ quecūq; participant vnū numero: ut tres hoīes. ⁊ tres equi: participant etiā vnā ſpeciē qđ eſt falſum. Aliud medium tangit in littera de quo non multum curo.

35 ² ꝯ ibi [Quare omnia reducere. t. c. 39.] eſt ꝙ materia tam in naturalib⁹: q̄ in mathematicis eſt de eſſentia ſpeciei nō quidē materia indiuidualis: ſꝫ cōmuniter ſumpta. Mediuꝫ eſt qꝛ ſine tali: ipſa ſpecies nec eē: nec itelligi pōt: ⁊ hoc pꝫ ex eo ꝙ dicit ibi [Abducit eniꝫ a veritate.] Et ex illis que ibi ſequuntur. Auic. 5. met. ſue c. 5. Sco. li. 2. de. 1. q. 1. et li. 5. de. 2.

36 ² ꝯ ibi [Utrū aūt eſt p̄ter māꝫ.] eſt ꝙ de ſubſtātijs ſeparatis eſt inquirēdū in hac ſcia. Mediū eſt qꝛ de ſbijſ mālib⁹ ⁊ ſenſibilib⁹ que principali⁹ ptinēt ad nāleꝫ hic agim⁹ ꝓpter illas. Deinde circa finē huius ſexte ptis epilogat ea que ſunt in precedētib⁹ dicta.

37 ² ꝯ eſt ꝙ eētia quā diffinitio ſignat eſt vna. Meᵐ eſt qꝛ differētia finalis: ſiue ultima que illā eētiā pficit ⁊ diſtinguit eſt vna. hec 37ᵃ primo declarat in ſeptima pte hui⁹ ſeptimi: ubi primo ꝓpōit qōneꝫ ibi [Nūc aūt dicam⁹. t. c. 42.] 2° arguit circa eā ibi [In hoc nāq;.] 3° ſoluit ibi [Opꝫ aūt p̄ᵐ itēdē. t. c. 43.] Ex qua ſolutiōe elicit hec 37ᵃ ꝯ cū ſuo medio. ¶ Deīde in p̄nᵒ ptis 8ᵉ hui⁹ ſeptimi ꝯtinuās ſe ac p̄mittēs diſtictionē ſbe: ꝓpōit tādē ibi [vī eni ipoſē. t. c. 44.] Pars. 7. li. / Pars. 8. li.

38 ᵃᵐ ꝯneꝫ que eſt ꝙ nullū uīe eſt ſba: ⁊ debet hoc intelligi de uīi ꝓut eſt uīe. ſ. ꝓut accipit ab intellectu: ut vnū in multis: ſic eni nō eſt aliqd in ſe extra intellectū. Illud aūt qđ ſubeſt i̇tētioni uliātis: ut hō uel aīal: ſba eſt ꝙ qd erat eē. Nā ſupiora dicūt qddītatē ſuoꝝ iferioꝝ: hāc aūt. 38. p ſex media vī ꝓbare. Primū eſt ꝙ q̄libet ſba eſt ꝓ̇a ei⁹ cui⁹ eſt ſba. uīe vō nō eſt qd ꝓpriū ſꝫ cōmune: vñ aut eēt ſba oiuꝫ iferiorū: aut alicui⁹: oiuꝫ nō: ꝓpt illō qđ p̄dcm̄ eſt. Sꝫ nec alicui⁹ vni⁹: qꝛ tūc oīa alia eēnt illō vnū. hoc mediū prio ponit ibi [Primū eni ſba. t. c. 45.] 2ᵐ ibi [Ampli⁹ ſba dī. t. c. 46.] 3ᵐ ibi [āpli⁹ aūt ipoſē. t. c. 47.] 4ᵐ ibi [Ampli⁹ aūt ē. t. c. 49.] ⁊ omiſſis q̄tuor medijs cā breuitatiſ. 6ᵐ eſt ꝙ ſpēſ ꝯſtituit ex gñe ⁊ dīa ex duob⁹ aūt actu nō exñtib⁹ fit aliqđ vnū: ⁊ ita pꝫ ꝙ gen⁹ ⁊ dīa ⁊ p ꝯñs alia uīa nō ſūt ſbe p ſe actu exñtēſ. ⁊ ſbiūgit ibi [Pꝫ aūt ꝙ accidit. t. c. 50.] dubitatiōeꝫ quādā q̄ ſoluet iferius ꝯne. 41ᵃ hui⁹ ſeptimi. Ex ſex medijs ſo lū p̄mū t. c. 45. ... cit: 4ᵐ intermedia omittit: que in expoſitione.

39 ² ꝯ ibi [Manifeſtū aūt ex his. t. c. 51.] eſt ꝙ uīa nō ſūt ſepata. Mediū principale hui⁹ eſt: qꝛ ſi uīe ut aīal ſit aliqd p ſe ⁊ ſepatū exñs: aut erit vnū nūo aut multa. Si vnū nūo ut vī. ergo vnū nūo erit in mltis diuiſiꝫ exñtib⁹. ſi aūt ſit mlta: ſequit ꝙ ipꝫ aīal qđ eſt vnū in ſe ſm poſitionē platonicoꝝ ſit mlta q̄ſi ifinita ſꝫ mltitudinē ſuppoſitoꝝ. hui⁹ mediū p̄ᵘˢ ptē p̄mittit ibi [ſꝫ ſi alteꝝ i vnoqꝫ. t. c. 52.] q̄dā aūt media inponit ibi ⁊ q̄dā ſbiūgit d qb⁹ nō ē mltū curādū ad pñſ.

40 ² ꝯ ibi [Quocūq; vō ſba. t. c. 53.] ⁊ eſt ꝙ ſi uīa: uel idee ſint ſepate nō poſſūt diffiniri: qđ eſt ꝯtra platonicoſ: hec eni erat vna cā ꝓpt quā ponebāt ideas ut diffinirent. ſenſibilia eni ⁊ corruptibilia diffiniri nō poſſūt. Mediū hui⁹ eſt qꝛ ſi idee ſic ſunt ut ipſi poſuerūt: erūt quedā ſingularia cū per ſe ſepatim exiſtāt. ſingularia vō diffiniri nō poſſūt. hui⁹ etiā mediū minorē. ſ. que fuit. 35. hui⁹ trib⁹ rōnib⁹ hic ꝓbat. Prima qꝛ ſinglaria ſūt corruptibilia. diffinitio vō ſicut ⁊ demōſtratio nō eſt de corruptibilib⁹ ſꝫ de neceſſarijſ Eadē cō. co. P.

ꝛ perpetuis dat. Scđa ibi ⌊ Nomē aūt nō faciet.t.c.
54.⌋ eſt ꝙ diffinitio cū ſingulari cōuerti nō pōt eo ꝙ
diffinitio cōſtat ex oibus cōib⁹ nō vno ſed pluribus.
Cōia vō cū ſinglarib⁹ nō ꝯuertunt. Et remouet quā
dā obiectionē que poſſet circa hoc fieri ibi ⌊ Siqs
aūt dicat. ⌋ Tertia ibi ⌊ quēadmodū igit.t.c.55.⌋ eſt
ꝙ ſi aliq̄ ſingularia poſſunt diffiniri: magis vī hoc de
ſingularib⁹ ſempitnis ꝛ ꝑpetuis que ſūt vnica in vna
ſpē: ut ſol: ꝛ luna: ꝙ̄ de aliis: tū qꝛ iſta nō ſunt corru-
ptibilia ut ꝑma rō ꝓcedebat. tū ēt qꝛ ꝙ qđ eſt ineſt
ſpēi ieſt ēt ipſi idiuiduo cū nō ſit niſi vnicū: ꝛ ita vī ꝙ
diffinitio poſſet eē ꝯuertibilis cū tali. Sꝫ iſta nō poſ
ſūt: qꝛ aut adderet aliqd accñtale ad faciēdū diffini-
tionē ꝯuertibilē: ꝛ tūc nō eēt uera diffinitio. aut ſola
ſb̄alia pōerent ibi: ꝛ tūc diffinitio nō eēt cōuertibilis
qꝛ ꝛ ſi nō iſit alīq idiuiduo eiuſdē ſpēi qꝛ nō eſt: poſſet
tñ bñ ineē: ut ſi eēt ali⁹ ſol. hoc aūt eſt ꝯ nāꝫ diffinitio
nis. Et addit ibi ⌊ Qm̄ ꝑꝑ qđ.⌋ Signū ꝙ ideas nō ſit
diffinibilis qꝛ.ſ. nllus ēt ponētiū eas aliqñ diffinivit.

41 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Manifeſtū eſt aūt.t.c.56.⌋ eſt ꝙ inter ſub
ſtātias manifeſtiſſimas cuiuſmodi ſūt ſenſibiles:
plures ſūt in potencia ꝙ̄ in actu. Medium eſt qꝛ plu
res ſunt partes ꝙ̄ tota. partes autem cum non ſint ſe
parate non poſſunt actu eſſe.

42 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Qm̄ vō vnū dī.t.c.57.⌋ eſt ꝙ vnū ꝛ ens
nō ſunt ſb̄e per ſe exiſtētes. Mediū eſt duplex.
Primū qꝛ ſicut pꝫ ex.38. huiꝰ. Nullum vle eſt ſb̄a ibi
⌊ Sꝫ nec iſta.⌋ Scđꝫ eſt qꝛ ꝙ eſt vnū ut vna ſb̄a per
ſe exñs: nō eſt in mltis ibi ⌊ Ampliꝰ qđ vnū.⌋ Deide
ibi ⌊ Sꝫ ſpēs dicētes.t.c.58.⌋ oñdit quo ad qđ recte
dixerūt platonici: ꝛ quo ad qđ nō. ꝛ oñdit motiuū eo
rū eē irrōnabile ℭ Deinde in nona ꝛ ultima pte huiꝰ
ſeptimi primo ꝯtinuās ſe ibi ⌊ Qđ aūt oportet dicē.
t.c.59.⌋ ꝓponit tandem ibi ⌊ Qm̄ ergo ſubſtantia.⌋

43 ᵃᵐ ꝯne que eſt ꝙ eēntia ſiue ſb̄a rei hꝫ rōneꝫ prin-
cipij ꝛ cāe. Mediū eſt qꝛ de ipſa qdditate non
querit per queſtionē ꝓpt qđ: ut ꝓpter qđ hō eſt hō:
qꝛ huiuſmodi queſtio nō querit idē de ſeipſo: ſed aliō
de alio. hoc aūt mediū late pertractat in littera.

44 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Palā igit.t.c.60.⌋ eſt ꝙ de illis que ſunt
penitꝰ ſimplicia cuiuſmodi eſt forte ſolūmō ꝑᵃ
cā nō querit per queſtionē ꝓpt qđ: ſꝫ alio mō cogno
ſcit: ſicut habet in fine noni libri. Mediū pꝫ ex decla
ratiōe.43.ſ. qꝛ qđ ꝓpter qđ ſemꝑ querit aliō de alio:
in penitꝰ autem ſimplicibus nō eſt aliud ꝛ aliud.

45 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Qm̄ cōpoſitū vō ex aliquo ſit.⌋ eſt ꝙ qñ
ex aliqbus ſit vnū ſimpliciter cōpoſitū eſt aliud
a componentibus. Mediū eſt qꝛ diſſoluto: aut cor-
rupto compoſito adhuc remanet cōponētia.

46 ᵃ ꝯ eſt ꝙ illud quo cōpoſitū eſt aliō a cōponētibus
eſt forma. Mediū eſt: qꝛ cū ſit princiꝑiū intrinſe
cū: ꝛ nō ſit elemētū: ſiue pricipiū male. ergo eſt prici-
piū formale. Circa hanc ꝯcluſionē arguit. Primo ibi
⌊ Si igit neceſſe.⌋ Scđo ſoluit ibi ⌊ Uidebit.⌋ ex q̄
ſolutiōe habet cōcluſio. Mediū autē habet tam ex
ſolutione: ꝙ̄ etiam ex argumentatione.

Pars a li.

Auic. 4. met. ſuc c.3.4.c.1. lib.3ⁿ. Sco. li.1. di.2. q 1. & li.4. di.43. q. 1ᵃ. opp. ... pbi. ... pbi. ...

Dec 1ᵃ eſt eadē cū 1ᵃ octaui.

In octauo libro: Cuiꝰ intētio fa-
cta eſt circa ꝑnᵐ ſepti
mi q̄tuor ptes principales aſſignari pñt. ¶ In
ꝑma pte ꝓbat ꝙ mā: ꝛ forma ſūt ꝑnᵃ ſb̄aꝝ ſēſibiliū.
¶ In 2ᵃ ibi ⌊ Opꝫ aūt nō ignorare.t.c.7.⌋ agit de for-
ma ſigillati. ¶ In 3ᵃ ibi ⌊ De mālī aūt ſb̄a.t.c.11.⌋ agit
de mā. ¶ In 4ᵃ de vniōe ipſaꝝ ibi ⌊ De dubitatiōe vō
dicta.t.c.15.⌋ ℭ Poſſūt aūt ꝯclones totiꝰ octaui ad
25. reduci. premiſſa eni ꝯtinuatiōe ad dicēda ꝓponit

Primā ꝯnē ibi ⌊ Senſibiles aūt ſb̄e.t.c.3.⌋ ꝛ
eſt ꝙ ois ſubſtantia ſenſibilis habet materiam. Me-
diū quiā cū talis ſubſtantia nō ſit materia: eo ꝙ ſit in
actu. nec forma: eo ꝙ ſit per ſe ſtās nō ſolū in ratiōe:
ſed in re: oportet ꝙ ſit tertiū.ſ. cōpoſituꝫ ex materia.

2 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Qđ vō ſb̄a eſt mā.⌋ eſt ꝙ mā eſt ſb̄a: ꝛ ꝑnᵐ
gñabiliū ꝛ corruptibiliū. Mediū qꝛ ſubijcit gñati-
oni: ꝛ corruptioni. In oī aūt mutatiōe opꝫ aliqd eſſe
ſb̄ꝫ cōe utriqꝫ termino ipſiꝰ ꝛ in gñatiōe ꝛ corruptio
ne. hoc aūt nō eſt niſi mā in iferiorib⁹: ꝛ ſupiorib⁹. in
inferiorib⁹ eni eſt ſb̄ꝫ gñatiōis: ꝛ per ꝯñs oiuꝫ aliaꝝ
mutationū. In ſupiorib⁹ aūt eſt ſb̄ꝫ motꝰ localis: aut
ēt alteratiōis largo mō ſumpte: utpote illuminatiōis
ꝛ obſcuratiōis nō tñ gñatiōis. nō eni cōuertunt oia.

3 ᵃ ꝯ ꝙ forma eſt principiū eēndi. Mediū eſt qꝛ ſm ua-
rietatē formarū: uariat ſb̄a reruꝫ. Primo ſe ꝯtinuat
ibi ⌊ Qm̄ quidē.t.c.5.⌋ Deinde mediuꝫ huiꝰ ꝯclonis
ꝓlixe declarat ibi ⌊ Sub̄a qđē igit.t.c.5.⌋ 3ᵒ inquirit
differentias rerū quas ponebat democritus: qꝛ tres
tm̄ ponebat videlicet figurā: poſitionē: ꝛ ordineꝫ ibi
⌊ Democritus quidem igitur.t.c.5.⌋

4 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Et ut in ſb̄ijs.t.c.6.⌋ eſt ꝙ diffinitiōes debēt
dari per māꝫ ꝛ formā: ſiue per id qđ eſt māle ꝛ for-
male. hāc declarat exēplariter. Sꝫ mediū eiꝰ pꝫ ex ſe
cūda ꝛ tertia ꝯclonibus huiꝰ. qꝛ utrūqꝫ eſt principiū.

5 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Palā itaqꝫ ex his.t.c.6.⌋ eſt ꝙ diuerſarū ma
teriarū: diuerſe ſunt forme. hanc manifeſtat inducti-
ue ibi ⌊ Aliorum enim compoſitio.⌋

6 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Propt qđ diffinietiū.t.c.6.⌋ ē ꝙ illi ſoli q diſ
finiūt ꝑ māꝫ ꝛ formā ꝑfecte diffiniūt. Mediū eſt qꝛ
q per ſolā mām diffiniūt: nō dicūt rē niſi in poᵃ. Qui
aūt per ſolam formā: nō dicūt formā eſſe in materia.

7 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Opꝫ aūt nō ignorare.t.c.7.⌋ eſt ꝙ nomē ſpēi
in hñtib⁹ māꝫ nō ſignificat ſolā formā ſed cōpoſitū. Parsᵃ li. Lege theorē... pro pte hac ...
Mediū huiꝰ eſt: qꝛ nomē ſignificat eſſentiā: ꝛ in hñti
bus māꝫ: ipſa mā eſt pars eēntie: ut pꝫ ex.35. ſeptimi
huiꝰ. hanc ꝯclonē videt intēdere: licet eā penitus ſic
nō ꝓponet: nec medium eius ſic exprimat.

8 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Nō videt itaqꝫ querētib⁹.t.c.8.⌋ eſt ꝙ forma
eſt aliqd aliud preter partes materiales. Mediū eſt
qꝛ nō eſt elementum: nec ex elementis: ut patet. 46.
ſeptimi huius. ꝛ hic repetitur.

9 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Neceſſariū itaqꝫ.t.c.8.⌋ eſt ꝙ forma non ſit
nec gñat: ut pꝫ ex.21. ſeptimi: ꝛ hic etiā repetitur.

10 ᵃ ꝯ quā videt intēdere ibi ⌊ Si aūt ſūt corruptibili
um ſb̄e.t.c.8.⌋ eſt ꝙ ſi forme ſunt ſeparate a mā (ut
platonici poſuerūt) nō erūt diffinibiles: ꝛ hec eſt ea-
dē cū 40ᵐᵃ ſeptimi. Medium qđ hic ponit eſt quia
ſimplicium nō eſt diffinitio ſed cōpoſitorū. ℭ Et nota
ꝙ ſi bene reſpiciat intētio: phus videt hic uelle ꝙ nō
ꝯtingeret diffinire ꝙ quid eſt: eo qđ diffinitio eſt com
poſita: res vō ſm eos diffinita: erat ſimplex: habere
locū ul' tempus: qđ eſt ꝯtra platonicos. ſcilicet qꝛ ipſi
ponebāt reꝫ diffinibilē.ſ. ideā eſſe ſimplicē qꝛ ſepara
bāt eaꝫ a materia. Soluit vō phus argumētū interi-
mēdo hoc qđ ipſi ſupponebant ꝙ.ſ. res diffinita eſſet
ſimplex. dicit enim ꝙ eſt compoſita.

11 ᵃ ꝯcluſio quaꝫ intendit ibi ⌊ Palam autem quia ꝛ ſi
ſunt.t.c.10.⌋ eſt ꝙ diffinitiones ſeu eſſentie reruꝫ ſi
gnate per eas ſunt ſicut numeri. Medium qꝛ habent
ꝓprietates ſimiles ꝓprietatibus numeri. hanc auteꝫ
declarat aſſignans quatuor cōuenientias circa ideas
ꝛ numeros. Prima ibi ⌊ Palam autem eſt.⌋ qꝛ ſicut
numerus diuiditur in indiuiſibilia ſcilicet in vnitates
ita diffinitio diuidit in partes indiuiſibiles quia non
eſt procedere in infinitum in formis. Secunda ibi
⌊ Et quemadmodū nec a numero.t.c.10.⌋ eſt ꝙ ſicut

vnitas nūo addita: mutat ſpēʒ ipſi⁹: ſic ⁊ oīa ſe hʒ in diffinitiōe. Tertia ibi | Et num opʒ eē. t. c. 10. | eſt q ſicut numer⁹ eſt vn⁹ ab ultima vnitate: ita ⁊ diffinitio rei ab ultima dr̄ia eſt vna. 4ª ibi | Et quēadmodū nec numer⁹ hʒ magis. | eſt q ſicut numer⁹ nō recipit magis ⁊ min⁹: ita nec forma ſm ſe: niſi in materia.

Pars 4 li. Pro pte dñs 5ᵉ lege theoricato.

12 ma ꝯ ibi | De mālī aūt ſbā. t. c. 11. | eſt q ⁊ ſi ſit eadē mā prima oīuʒ: ſūt tn̄ diuerſe māe ꝓprie diuerſorū. hanc declarat iductiue ibi | Ut flegmatis. |

13 a ꝯ ibi | Fiūt aūt plures māe eiuſdem. t. c. 11. | eſt q eiuſdē rei poſſūt eē plures māe. Mediū eſt q₂ pōt ex vno fieri aliq̄d mediate ⁊ ex alio imediate: ut flegma ex craſſo: craſſū ⁊ dulce ex dulci. Et oñdit q duobus modis fit aliq̄d ex aliq̄ qđ ſatis eſt in lr̄a māifeſtū.

14 a ꝯ quā itēdit ibi | Cōtingit aūt vna. t. c. 11. | eſt q ad idētitatē rerū ꝓductaꝝ requirit idētitas agētis ⁊ māe ſaltē ipſi⁹ agētis. Mediuʒ eſt: q₂ ſi agentia eſſent diuerſa inter ſe: ⁊ ſimiliter materie eēnt diuerſe inter ſe: etiam res ꝓducte eſſent diuerſe inter ſe.

15 a ꝯ ibi | Qñ itaq̄ aliq̄s queſierit. t. c. 12. | ē q cū q̄rit cā oīuʒ gn̄abiliū: ⁊ corruptibiliū: opʒ oēs cās aſſignare ⁊ ꝓximas. Mediū: q₂ ad habēdā rei notitiaʒ pfectam: opʒ oēs cās ei⁹ ꝓpinq̄s cognoſcere. in huiuſmodi aūt ſbīs: oēs cāe inueniunt: ut ibi declarat.

16 a ꝯ ibi | In nālib⁹ q̄dē. t. c. 12. | eſt q in ſbīs ingn̄abilib⁹ ⁊ ꝑpetuis cuiuſmodi ſūt corpa ſupceleſtia: nō opʒ māʒ eoꝝ querere uel aſſignare ſicut in gn̄alib⁹. Mediū ē q₂ nō ē ibi talis mā q̄lis in iſtis iferiorib⁹ ē.

17 a ꝯ ibi | Nec quecūq̄ itaq̄ nā. t. c. 12. | eſt q in accidētib⁹ nō opʒ māʒ ex q̄ querere uł aſſignare. Mediū q₂ nō hn̄t ipaʒ. hoc aūt mediū pmo iductiue declarat oñdēs q̄lr̄ ⁊ p q̄s cās accn̄tia debēt diffiniri. 2º ibi | Qm̄ vo quedā. t. c. 14. | declarat idē ſillogiſtice. mediū q₂ que hn̄t māʒ ex q̄ gn̄ant uł fiūt p ſe. hec aūt nō. Si tn̄ videant alicui reſpiciēti 22ᵃᵐ. ⁊ 30ᵃᵐ. ſeptimi ⁊ eaꝝ ꝓbatiōes q hec 1ª ꝓbatio: ⁊ alie ꝯnes hui⁹ octaui circulares. Pōt dici q hec lr̄a | Qm̄ vo quedā. t. c. 14. | nō eſt ad ꝓbādū ꝯcluſionē precedēteʒ. ſ. 17ᵃᵐ: ſed eſt preambula immediate ſequentis.

18 a ꝯ ibi | Nec oia mā. | eſt q nō oia cōmūicāt in materia. Mediū eſt q₂ nō oia adinuicē trāſmutantur.

19 a ꝯ quā intendit ibi | Hʒ aūt dubitatiōnē. t. c. 14. | eſt q mā per pri⁹ habet ſe ad vnū cōtrariorum q ad alterū. Mediū eſt: q₂ vnū eorum eſt forma: ut eſt perfectio. reliquū vo importat priuationē ⁊ defectū.

20 a ꝯ ibi | Dubitatio ēt q̄dā. t. c. 14. | ē q nō dē illō ex q aliq̄d dr̄ fieri ut ex viuo mortuū: ⁊ ex vīo acetū ē mā ei⁹. ſ. qđ fit. meᵐ ē q₂ ex talib⁹ nō dr̄ aliq̄d fieri.

21 a ꝯ ibi | Et quecūq̄. t. c. 14. | eſt q in talib⁹ nō fit reditus imediate. ſ. ut ex mortuo fiat viuū: ⁊ ex aceto vinū: niſi pmo fiat reſolutio in māʒ pmā ut ibi declarat. exēplū aūt hui⁹ pʒ ex. 10. hui⁹. ſ. q mā ſe hʒ ſm ordinē quedā ad ipa ꝯria. ¶ Deide in q̄rta pte hui⁹ libri ꝓponēs dubitatiōnē de vnitate diffinitiōis: ⁊ numeri. ⁊ arguit circa hoc oſtendēs q nō pōt ſolui ſm opinionē platonicā. Et q ſm ſuā ſciam facile pōt ſolui ꝓbat tādē ibi | Eſt enim hec dubitatio. t. c. 15. |

Pars 4 li.

22 ᵃᵐ ꝯnē. ſ. q agēs ē cā vnitatis eēntie in reb⁹ nālib⁹ Mediū eſt q₂ p ipʒ agēs mā vnit forme. ſ. effectiue.

23 a ꝯ ibi | Eſt aūt mā alia itellectualis. t. c. 15. | eſt q in mathematicis eſſentia per diffinitionē eſt vna. Mediū q₂ materia eſt ibi imaginabilis nō ſenſibilis: vnde ſeipſam vnit forme ut ſuperficies figure.

24 a ꝯ ibi | Quecūq̄ vo nō hn̄t māʒ. t. c. 16. | eſt q in hn̄tib⁹ māʒ ſēſibilē: uel imaginabilē (cuiuſmodi ſūt itelligētie) eſt ēt cā vnitatis ⁊ uera vnitas. Meᵐ q₂ eo ipſo q hn̄t entitatē: hn̄t ēt vnitatē ⁊ tā cito: q₂ nō eſt in eis mā ꝑexiſtēs: ⁊ expectās vnitatē a forma: ſʒ ſtatī qđlibet eoꝝ eſt vnū eo ipſo qđ ē ſic ēs ⁊ vnū q̄ cito eſt: taʒ cito eſt ſbā: uel q̄titas: uel aliqđ aliō ens.

25 a ꝯ eſt q forma imediate vnit māe ut aia corpori. Mediū eſt q₂ ſi p mediū aia vniret corpi: ita ⁊ q̄libet alia forma ſue māe: ut albedo ſupficiei: ⁊ tūc q̄reret de illo medio. ſ. per q̄d illi vniret: ⁊ ſic aut eēt ire in īfinitū: aut eēt ſtare. ⁊ q̄ rōe in vno: ⁊ in alio ſiue in ultimo ⁊ in pmo. Prio pōit opiōnē circa hoc aliq̄ꝝ ponētiū aiaʒ: ⁊ alias formas vniri p meᵐ ibi | Propē hāc vo dubitationē. t. c. 16. | 2º eā iprobat ibi | Et q̄dē eadē rō in oīb⁹. t. c. 16. | 3º oñdit igrātia erroris eoꝝ ibi | Cā vo. t. c. 16. | ubi ſatis ꝯcluſio iſta exprimitur.

1 Liber non⁹ in quo agit de ēte ꝓut diuidit p actū: ⁊ potētiā: tres vʒ hʒ ptes pricipales. ¶ In pria agit de poᵃ. ¶ In 2º de actu ibi | Qm̄ aūt de poᵃ que eſt ſm motū. t. c. 11. | ¶ In 3º de cōpatiōe vni⁹ ad alterū ibi | Qm̄ aūt ſm pri⁹. t. c. 12. | ⁊ ponit ibi triplex cōpatio. prima eſt ſm pri⁹ ⁊ poſteri⁹. 2ª ſʒ bonū ⁊ malū ibi | Qꝫ aūt melior. t. c. 19. Tertia ē ſʒ itelligētiā ⁊ cognitionē ueri ⁊ falſi ibi | īueniunt aūt ⁊ diagrāmata. | pmiſſa igit ꝯtinuatione: ⁊ māifeſtata ſua itētiōe i hoc libro ibi | Qm̄ vo dr̄ ēs. t. c. 1. | ⁊ poſita diſtictiōe potētie ibi | Qđ q̄deʒ igit dr̄. t. c. 2. | ꝓbat tādē phs ibi | Palā igit. t. c. 2. | pmā ꝯnē hui⁹ libri in q̄ vident 32ᵉ ꝯnes ꝯtieri: eſt igit.

Prima ꝯ q nihil patit a ſeipſo. Mediuʒ q₂ in alio eſt poᵃ actiua: i alio ē poᵃ paſſiua. Primo cōpat potētiā actiuā ad potētiā paſſiuā ſm cōuenientiā ⁊ dr̄iaʒ ex quo elicit iſtud mediū. 2º infert ꝯneʒ intētā ibi | Quapp inq̄tū ſiſ. t. c. 2. | ⁊ ſubiungit diſtictionē impotētie ⁊ priuatiōis eo q impotētia eſt quedā priuatio ibi | Et potētia. t. c. 2. Deinde quādā diuiſionē potētiarum ibi | Qm̄ aūt he quidē. t. c. 3. | ſubiungit tandem ibi | Quapropter omnes.

2 ᵃᵐ ꝯnē q oīs ars uel ſcia opatiua: eſt poᵃ. Mediū eſt q₂ principiuʒ pmutādi aliq̄d in alio inq̄tum aliud.

3 a ꝯ ibi | Et que q̄dē cū rōe. | eſt q poᵃ rōnalis eſt poᵃ factiua ꝯrioꝝ: poᵃ vo irrōnalis nō. Mediū q₂ agēs ſʒ potētiā rōnalē agit per ſpēʒ ſiue p rōnē rei que eſt eadē ꝯrioꝝ: ut ēt pʒ ex 17ª ꝯne ſeptimi in textu. lʒ hi⁹ rō nō ſilr̄ ſe habeat ad ꝯria illa. Agēs aūt ſm potētiā irrōnalē agit ſm formā nālē que nō eſt eadē ꝯrioꝝ: nec ēt forme ꝯrie ſūt in eodē ſiſ. Primo pmittit hāc 3ᵃᵐ ꝯnē ibi | Et que q̄dē. | 2º declarat pmā ptē medij ibi | Cā aūt. t. c. 3. | 3º 2ᵃᵐ ibi | Quōcūq̄ aūt ꝯria. t. c. 4. | 4º ifert ꝯnē ibi | Propē qđ ſʒ rōnē. t. c. 4. | Et poſtea cōpat q̄tū ad ꝯueniētiā ibi | Palā aūt. t. c. 4. |

4 a ꝯ eſt q poᵃ pōt eē ſine actu. ſ. in reb⁹ mobilib⁹ cui⁹ ꝯriū dicebat q̄dā aſſerētes nō eē potētiā in aliquo niſi cū actu agit. hāc q̄rtā ꝯnē ꝓbat q̄tuor medijs qb⁹ poſitionē illoꝝ deſtruit. ¶ Primū q₂ ſi daret ꝯriū cuʒ ars ſit quedā poᵃ. ut pʒ ex 2ª hui⁹: ſequeret q cū aliq̄s de nouo edificat: tūc ſp de nouo habēt artē: ⁊ cū ceſſat edificare tūc eā amittit: ⁊ ita ſine expimēto ⁊ doctira acq̄rēt ars: ⁊ ſine obliuiōe: uł ēt forti paſſiōe uel lōgitudie tpis amitteret. ¶ 2ᵐ ē q q₂ tū calidū uł frigidū: ⁊ ita de aliīs: ſit illō qđ pōt imutare aliq̄d: ut ſēſū: ſeq̄ret q nūq̄ frigidū ſit frigidū: nec calidū ſit calidū ⁊ ita de aliīs. niſi qñ ſentit ſicut ⁊ ꝓtagoras dicebat ſēſibilia nō eē aliq̄d in ſe ⁊ abſolute niſi per cōpatiōnē ad pceptionē ſēſus: qđ iprobat i 3ª pte 4ᵗⁱ libri. t. c. 15. ⁊. 19. ¶ 3ᵐ eſt q qñ aliqs nō audit: uł videt: ſequit q ſit ſurdus uł cec⁹ cū careat ſʒ hᵒ poᵃ audiēdi: uł vidēdi. ¶ Quartū eſt q illō qđ nō eſt in actu ſit ipoſſe: ⁊ ita ſe-

Lege Auicē. 4º. ſue meta. c. 2º ante medium.

quit ꝙ oīs mot⁹: ⁊ oīs gñatio que nō eſt in actu nūꝙ
poſſit eē. ¶ p⁹ ꝓmittit pōnes illoꝝ ibi⌊ Sūt aūt qdā
q dicūt. t.c.5.⌋ ¶ 2⁹ ponit pᵐ meᵐ ibi⌊ Quib⁹ accī-
tia. t.c.5.⌋ 2ᵐ ibi⌊ Et inaīata utiqꝫ ſīlr. t.c.5.⌋ 3ᵐ ibi
⌊ At vo. t.c.5.⌋ 4ᵐ ibi⌊ Ampli⁹ ſi ipoſe. t.c.6.⌋ ¶ 3⁹
īfert ꝯnē ītētā ibi⌊ Si ḡ hoc nō ꝯtigit. t.c.6.⌋ 4⁹ oñ
dit qd ſit poſe illud. ſ. quo poſito nullū ſequit ipoſſi-
bile ibi⌊ Eſt aūt poſe. t.c.7.⌋ Et poſtea oſtendit vñ
p⁹ accipiat nomē act⁹ ibi⌊ Venit aūt act⁹. t.c.7.⌋
Li. phi. t.c. 16. et 14. ꝑncipio circa finē. ꝑ ſãdē di. 7. ꝓ ſe.
ꝯ ibi⌊ Si aūt eſt qd dcm̄ eſt. t.c.8.⌋ ē ꝙ nō oē qd nō
5 eſt in actu eſt in poᵃ. Meᵐ ē q̄ tūc ipoſſia eēnt poſſia.
ꝯ ibi⌊ Siſr aūt palā. t.c.9.⌋ eſt ꝙ ſi aliq̄ ꝓpō ꝯditiōa
6 lis eſt uera: tūc ſi añcedēs eſt veꝝ: ⁊ ꝯña erit verū.
Meᵐ q̄ ſi ꝯñs eēt ipoſe ex poſſibili ſeq̄ret ipoſe: qd
eſt ꝯtra ꝓmiſſā diffōnē poſſiſ. Et ꝯuertit hāc ſextā ibi
⌊ Et ſi o poſi. t.c.9.⌋ ¶ Deīde pōit aliā diuiſionē po
tētiaꝝ: ⁊ aſſignās dñīā īter mēbra ibi⌊ Oib⁹ aūt potē
tijs. t.c.10.⌋ ⁊ oñdēs ꝙ mlta ſūt ꝯſiderāda ī rōe poſſiſ
⁊ repetēs illā diſionē potētiaꝝ ꝓmiſſā ibi⌊ Qm̄ aūt
poſe. t.c.10.⌋ Sbiūgit tādē ibi⌊ tales qdē potētias⌋
Sco. li. 1. di. 2. pſ. q. 4. ad. 1. et di. ꝓ. et Aris. 4. met. c. 1. et gt p⁹ pmᵐ.
ꝯ ꝯnē que eſt ꝙ potētia irrōnalis exit in actū ſi paſſi
7 uū diſpōne debita: ⁊ a ꝯximatiōe ſit ꝓpīquū ſuo
8⁹. poᵃ eni irrōnalis eſt determiata ad vnū: ⁊ iō exit in
illō pñte paſſiuo. poᵃ vo rōnalis hꝫ ſe ad ꝯria: ⁊ iō ſi
pñtia paſſiui ad hoc ſufficeret: exiret in act⁹ ꝯrios ſil.
ꝯ ibi⌊ Neceſſe ḡ alterū aliqd eē. t.c.10.⌋ eſt ꝙ potē
8 tia rōnalis reducit ad actū: ul' exit in actū ꝑ appetitū
ſēſitiuū: ul' rōnalē. ſ. pñte paſſiuo. Mediū q̄ hñs talē
poᵃᵐ: agit ī hiſ q̄ ſibi poſſia ſūt: ſiue q̄ vlt qd ī lrā declat
⁊ excludit obōne q̄ oriri poſſꝫ ibi⌊ aliō nāqꝫ extioꝝ.
Li. 1. q. 4. ad. 4. ꝓ me. vic.
ꝯ ibi⌊ Propt qd nec ſi ſil. t.c.10.⌋ eſt ꝙ agēs ſꝫ po-
9 tētiā rōnalē ⁊ ſi uelit: nō tñ agit ſil duo ꝯria. Mediū
eſt q̄ nō hꝫ potētiā ad hoc. ¶ Deinde ꝯtinuās ſe ibi
Pars 2ª li.
⌊ Qm̄ aūt de poᵃ. t.c.11.⌋ ⁊ oñdēs qd ſit eē actu ibi
⌊ Eſt aūt act⁹ exiſtē rē. t.c.11.⌋ ⁊ ꝙ act⁹ nō pōt ꝑe dif
finiri niſi per diuerſas cōpatiōes duoꝝ adīuicē quo-
rū alteꝝ ſit in potētia: alteꝝ in actu ut edificās ⁊ edi-
ficabile hñt notificari ibi⌊ Palā aūt. t.c.11.⌋ ⁊ ulteri⁹
ponēs duas diſtictiōes actuū ibi⌊ Dicunt aūt actu. t.
c.11.⌋ ꝓma eſt q. ſ. qdā eſt prim⁹: ut viſus. quidā ſecū-
duſ: ut videre. Scda ibi⌊ Aliter aūt ⁊ infinitū.⌋ q. ſ.
quedā poſſunt ꝑfecte ad actū reduci: ⁊ quedaꝫ non.
ꝯ ibi⌊ Qñ aūt poᵃ. t.c.12.⌋ eſt ꝙ mā ꝓpinq̄: ⁊ nō
10 remota: eſt ꝑe in poᵃ ad actū. Mediū q̄ illa ſola
pōt per vnicā actionē agētis vni⁹. ſ. ꝓpīq̄: ad actū re
duci. Et iō terra anteꝙ trāſmutet in ea: nō dī in poᵃ
ad formā ſtatue eree. nec arbores anteꝙ ſint deciſe:
⁊ dolate dicunt in poᵃ ad formā dom⁹: q̄ nō per ſolā
edificātis actionē pñt ad actū reduci. Et oſtēdit ibi
⌊ Vr aūt ꝙ dicim⁹ eē. t.c.12.⌋ ꝙ mā ꝑdicat de māto
nō quecūqꝫ ſꝫ ꝓpinq̄: nō quocūqꝫ mō: ſꝫ denominati
ue: ſicut accñtia nō in abſtracto ſꝫ ꝯcreto de ſbīs ꝑdi
Ariſt. 5⁹ meta. t. c. 5ᵒ ꝑ meta. ꝑ⁹. 17.
cant: ⁊ īterponit ex icidēti differētiā īter māꝫ primā
⁊ vniuerſale ibi⌊ In hoc enim differt ule: ⁊ ſbm.
ꝯ ibi⌊ Et recte itaqꝫ accidit. t.c.12.⌋ eſt ꝙ recte cō
11 uenit ꝑdicatio denoīatiua māe: ⁊ accñtib⁹. Mediū
q̄ ꝑdicatio huiuſmodi ſignat ꝑdicatū ipꝫ nō eē in ſe
determinatū uel abſolutū: ſꝫ ab alio depēdē. tale aūt
eſt mā reſpectu cōpoſiti: ⁊ accñs reſpectu ſbe: vel ſbi
Pars 3ª li.
¶ Deinde ibi⌊ Quōcūqꝫ aūt ipm priua. t.c.13.⌋ ꝓ-
ponit quandam generalem concluſionē quā per tres
ſpeciales diſtinguit ibi⌊ Omni itaqꝫ tali. t.c.13.⌋
ꝯ que eſt prima iſtaꝝ triū ibi⌊ Rōne quidē igit. t.
12 c.13.⌋ eſt ꝙ act⁹ eſt prior potētia ſm diffinitionēꝫ.
Mediū q̄ potētia diffinit per actū: ⁊ nō ecōuerſo.
ꝯ que ē ſcda illaꝝ triū ibi⌊ Tpe vo pri⁹. t.c.13.⌋
9. phi⁹. t.c. 10.
13 eſt ꝙ actus eſt ꝑor ſm tpꝰ ꝙ poᵃ ſed nō in eodē nūo
ſꝫ ſpe. Mediuꝫ eſt q̄ nihil educit de poᵃ ad actū niſi
Ariſt. 4. ſue met. c. 1. circa finem.
per aliqd exiſtēs pri⁹ in actu: ut homo gñat ab hoīe.
ꝯ ibi⌊ Quapp ⁊ vī. t.c.14.⌋ eſt ꝙ etiā in eodem
14 numero act⁹ ꝑcedit potētiā. ſ. acqſitā. Mediū q̄
ta'is potētia generat ex actib⁹. Et mouet obiectionē
ibi⌊ Vñ ſophiſtic⁹ elench⁹. t.c.14.⌋ ⁊ ſoluit eā ibidē.
ꝯ eſt 3⁹ illaꝝ triū ibi⌊ At vo ⁊ ſbā. t.c.15.⌋ eſt ꝙ
Rōnē ponit hic ꝯ4. ꝓ. q. 2. di. 4.
15 act⁹ eſt prior ſm ſbāꝫ ſiue ꝑfectionē ꝙ poᵃ. Me-
diū triplex. ¶ Primū ibi⌊ Primū qdē. t.c.15.⌋ q̄ que
ſūt poſteriora gñatiōe: ſūt priora ꝑfectiōe. ſꝫ in eodē
ſm nūm act⁹ eſt poſterior ꝙ poᵃ ſic pꝫ ex. 13. ꝯne hui⁹
in textu. ¶ Scdm ibi⌊ Et q̄ oē ad pñᵐ. t.c.15.⌋ q̄ fi-
nis eſt ꝑfectior hiſ que ſūt ad finē. actus aūt eſt finis
poᵉ: ⁊ declarat hāc minorē. ꝓmo exēplificādo in po
tētijs nālib⁹ ſēſitiuiſ ibi⌊ Nō eni ut viſū. t.c.15.⌋ ſcdo
in potētijs acquiſitis ibi⌊ Silr aūt. t.c.15.⌋ 3⁹ aūt in
poᵃ paſſiua. ſ. māe ibi⌊ Ampli⁹ mā poᵃ ē. t.c.16.⌋ 4⁹
ibi⌊ Nā ſi nō ſit. t.c.16.⌋ Ducēdo ad icōueniēs ꝙ ſi
cōpleᵐ ⁊ finiſ nō ſint in actu nō eſt nob̄ māifeſta dñīa
īter ſapiētē ⁊ fatuū: cū per act⁹: nō per hit⁹ ⁊ potēti-
as a n. hiſ diſcernant. Et ad pleniorē manifeſtatiōeꝫ
hui⁹ minoris ſubiūgit diſtictionē actuū a potētijs eli-
citoꝝ ⁊ aſſignat dñīaꝫ īter eas ibi⌊ Qm̄ vo ē hoꝝ.⌋
Et poſtea repetit ſuā ꝯnē. ſ. 15. oñſā ꝑ tria media: ⁊ ēt
16. ibi⌊ Quare māifeſtū. t.c.17.⌋ ¶ 3ᵐ mediū h⁹ 15ᵉ ibi
⌊ at vo ⁊ magiſ. t.c.17.⌋ ē ꝙ ſēpitna ⁊ ſupiora ſūt ꝑo-
ra corruptibilib⁹. ſꝫ illa cōpat ad iſta ut act⁹ ad poᵃᵐ
illa eni ſp ſūt ī actu. ſi eni eēnt ī poᵃ poſſēt eē: ⁊ nō eē.
16 ꝯ ibi⌊ Nec eoꝝ que.⌋ eſt ꝙ neceſſaria nō ſunt ī
potētia. ⁊ ꝯcludit eodē medio 3⁹ huius. 15ᵉ. Si
eni poſſēt nō eē: ⁊ nō eēnt. tūc nihil alioꝝ eēt q̄ ꝯtin
gētia ſine neceſſarijs nā eē nō pñt. eodē ēt medio ꝯcludit:
ꝯ ibi⌊ Neqꝫ utiqꝫ mot⁹. t.c.17.⌋ qd ē ꝙ mot⁹ ſēpitē
17 nus: ſiue qd mouet motu tali nō eſt in poᵃ ad ipm
motū: ſꝫ ad ubi: ⁊ iſto mō habet materiā. ſ. que eſt in
potentia ad mutationem loci. Et ex hac 17ᵃ ꝯcludit.
18 ꝯ ibi⌊ Propter qd. t.c.17.⌋ ſ. ꝙ corpora ſupiora
ſemper agunt. Mediū q̄ ſemper ſunt in motu.
ꝯ ibi⌊ Nō ē aūt timēdū. t.c.17.⌋ eſt ꝙ huiuſmodi
19 corpa nō laborāt nec ledunt in ꝯtinuatiōe ſuaꝝ re
uolutionū ⁊ motuū. Mediū q̄ nō cōpetit eis mot⁹
ꝯri⁹: ul' ēt qꝫ ꝯtrū eſt de nā illoꝝ: nec ſūt ī poᵃ ad h⁹.
ꝯ ibi⌊ Imitant aūt icorruptibilia. t.c.18.⌋ eſt ꝙ in-
20 feriora aſſimilantur ſuperiorib⁹ quo ad aliquid.
Medium q̄ inferiora ſemper agunt ſaltem aliquas
actiones ſibi cōpetentes: ut terra: ⁊ ignis.
ꝯ ibi⌊ Potētie vo alie.⌋ eſt ꝙ potētie iferioꝝ dif
21 ferūt a potētijs ſupiorū. Mediū eſt q̄ poᵉ iferio-
rū ſūt ad oppoſita: ul' in agēdo cuiuſmodi ſūt poᵉ rō-
nales: uel ſaltē in eſſendo. ſ. ut poſſint eſſe ⁊ non eſſe.
ꝯ ibi⌊ Si ḡ alique ſūt nāe.⌋ eſt ꝙ forma ſi pōat
22 ſepata (ut ſcia) min⁹ erit ꝑ ſe ꝑfcā ꝙ ſi ſit ꝯiūcta
qd eſt ꝯ platonicoſ. Mediū eſt q̄ ſicut ſciens magis
dicit actu: ſic ſcia magis dicit potētiaꝫ ⁊ ita de alijs.
actus aūt ꝑfectior eſt ꝙ potētia: ut patet ex. 15. hui⁹.
ꝯ ibi⌊ Qd aūt ⁊ melior ⁊ honorabilior. t.c.14.⌋
23 eſt ꝙ in bonis: act⁹ eſt melior ꝙ potētia. Mediū
eſt q̄ malo ipmixtior cū poᵃ ſe habeat ad utrūqꝫ ad
bonū. ſ. ⁊ ad malū ibi⌊ Poſſe vo ſilr utrūqꝫ. t.c.19.⌋
ꝯ ibi⌊ Neceſſe aūt.⌋ eſt ꝙ in malis act⁹ eſt dete
24 rior ꝙ poᵃ. Mediū eſt q̄ eſt bono impmixtior.
ꝯ ibi⌊ Palā ḡ q̄ nō.⌋ eſt ꝙ malū nō eſt ſepatū a
25 reb⁹. Mediū q̄ malū ſupponit potētiā: ut pꝫ ex
23. ⁊ 24. hui⁹. potētia vo nō ſepat ab eo cui⁹ eſt poᵃ.
26 ꝯ ibi⌊ Nō ergo nec in eis. t.c.19.⌋ eſt ꝙ in per-

petuis non eſt malum.ſ.nãe cuiuſmodi eſt corruptio: ⁊ defect⁹ ſubſtantie. Mediū qꝛ talia nõ ſunt in potẽtia ut patet ex tertio medio.15.cõcluſiõis hui⁹. malū aūt pſupponit potentiã: ut pꝫ ex premiſſa ɔcluſione.

27 ma ꝯ ibi⌊ inueniunt aūt ⁊ diagmata.t.c.20.⌋ eſt ꝙ ens in actu eſt illud qd̃ per ſe,ab itellectu inuenit ſiue itelligit. hāc declarat pmo exẽplarit. poſtea per rõnez ibi⌊ Cā vo.t.c.20.⌋ Mediū eſt qꝛ obiectū ꝓportionatur potẽtie. virt⁹ aūt intellectiua qdez act⁹ eſt:ideo oportet ꝙ intelligibile aliquo mõ ſit in actu.

28 a ꝯ ibi⌊ Qm̃ aūt ens.t.c.21.⌋ eſt ꝙ verū ⁊ falſū ſūt ꝓprie circa ea que ſūt in actu. Mediuz qꝛ ɔſiſtūt circa cõpoſitionẽ ⁊ diuiſionẽ itellectus: ut pꝫ ex.17. ſexti hui⁹:cõpoſitiõi aūt ⁊ diuiſiõi itellect⁹ corrñdet aliq̄ cõpoſitio rei.ab eo eni ꝙ res eſt:uł nõ eſt:oratio uera uł falſa dr̃. Ariſtotiles in pdicamẽtis.cõpoſitio aūt ⁊ diuiſio in reb⁹ aliquo mõ iportāt rẽ actu. Et diſtinguit ibi⌊ Si igit hoc qdem ſemꝑ.t.c.21.⌋ uarios modos cõpoſitionū: ⁊ ſm hoc oſtẽdit ueritatẽ ⁊ falſitatem propoſitionū diuerſimode ſe habere.

29 a ꝯ ibi⌊ Circa icõpoſita vo.t.c.22.⌋ eſt ꝙ in ſbīs icõpoſitis ſiue in imãlib⁹:nec eſt ueritas:nec falſitas ſicut in cõpoſitis. Mediū duplex. pmū ibi⌊ Nõ eni eſt cõpoſitū.⌋ſ.qꝛ nõ eſt ibi cõpoſitio ſicut in itꝭ eſt cõpoſitio forme cū mã:uel ẽt accñtiū cū ſbo:ut cū dico lignū eſt albū.¶ Scd̃z ibi⌊ Aut ſicut nec verꝫ.⌋ eſt qꝛ nõ ſilr ſe hñt ad eẽ.que aūt diuerſimode ſe hñt ad eẽ: ⁊ ad ueritatez:ut pꝫ ex.6. ɔcl̃one ſcd̃i hui⁹. Et oñdit ibi⌊ Sꝫ eſt verꝫ qdẽ.⌋ qliter ſe habent ueritas illaꝝ nõ affirmãdo vnū de alio:ſꝫ ſolū itelligẽdo mẽte:ſimplicẽ qdditatẽ eaꝝ: ⁊ repñtãdo uoce.nõ attigere vo huiuſmodi qdditatẽ eſt eã ignorare:nõ tñ ignorare eſt falſitas uel deceptio:nõ eni eſt deceptio niſi circa illa cõplexa circa que ɔſiſtit ueritas ⁊ falſitas.talis aūt cõplexio nõ eſt in diffinitiõe: ⁊ iõ circa qdditatẽ rerū ſbaꝝ ſimpliciū:uł ẽt cõpoſitaꝝ nõ eſt deceptio niſi per accñs.ſ. inqꝫtū fit cõplexio ipſi⁹ diffinitiõis cū aliq̄ re cõpoſita nõ recte. Et cū ſbe icõpoſite uocent hic ſbe imãles ſi diligẽter iſpicias ea que in lr̃a dicunt:videbis ꝙ angeli: ⁊ aie:nõ penit⁹ poſſūt dici imãles q̄ſi carẽtes oĩ mã. In talib⁹ eni.ſ.penitus immãlib⁹:nõ eſt ueritas ſm phm hic:ſed ſm cõpõnẽ ⁊ diuiſionẽ.nec eſt ibi affirmatio vni⁹ de alio. Cõſtat ꝙ cū itellect⁹ noſter angelū uel aiaz cognouerit:uere põt cõponẽ: ⁊ ita affirmare vnū de alio: cū in eis ſint multi ⁊ diuerſi hit⁹: ⁊ act⁹: que oĩa ſūt accñtia. vñ ꝙ hic dr̃ videt nõ poſſe ſaluari niſi de prima cauſa tm̃.

30 ma ꝯ ibi⌊ Et oẽs ſūt actu.t.c.22.⌋ eſt ꝙ tales ſbe.ſ. ſimplices:ſiue cõpoſite:ſiue icõpoſite ſemꝑ ſūt in actu. Mediū:qꝛ alias eẽnt gñabiles ⁊ corruptibiles: ⁊ haberẽt maꝫ que eſt ſbm gñatiõis ⁊ corruptionis. Et recolligit ibi⌊ Eſſe vo ut uerū.⌋ ea que predixit de ueritate tam circa ſbas compoſitas: q̄ circa ſimplices.ubi notãdū ꝙ vult phs ꝙ lꝫ habeam⁹ ignorantiam ſubſtantiaꝝ ſpiritualiū: nõ tamen impotentiã ad cognoſcendū illas:dicit eni phs ꝙ huiuſmodi ignorantia nõ eſt talis qualis eſt cecitas.

31 a ꝯ ibi⌊ Palã ẽt.t.c.22.⌋ eſt ꝙ in mãlib⁹ ſiue in uariabilib⁹ ſi cognoſcant talia eẽ nõ põt eẽ deceptio ſm qñ: ſcilꝫ pſenteꝫ mõ ſic ſe hñe ⁊ alio tpe alr̃. Mediū eſt qñ nõ poſſūt in diuerſiꝭ tpib⁹ aliter ⁊ aliter ſe hñe. põt tñ ibi eſſe deceptio ſm ſuppoſita ſi ſint vniuerſalia. ⁊ exemplificat in littera.

32 a ꝯ ibi⌊ Numero vo circa vnū.⌋ eſt ꝙ in mãlibus ſiue in iuariabilib⁹ que ſunt ſingularia nõ põt eẽ deceptio nõ ſolū ſm qñ ſed etiam nec ſm ſuppoſita. Medium qꝛ non habent ſuppoſita diuerſa.

1 N decimo libro agit de vno qd̃ conuertit cuꝫ ente. ⁊ de mĺto qd̃ ei opponit: ⁊ de his que ſequunt ad ea. Et ei⁹ poſſunt aſſignari vndecim ptes. ¶ In prima agit de diſtinctiõe vni⁹. ¶ In ſcd̃a ibi⌊ Maxie vo in eo ꝙ eſt.t.c.2.⌋ agit de mẽſura que primo repit in ipſo vno. ¶ In tertia ibi⌊ Scd̃z ſbam vo.t.c.6.⌋ oſtẽdit qualr̃ vnū ſit in ſba. In q̄rta ibi⌊ Opponunt autẽ vnū ⁊ multa.t.c.9.⌋ agit de oppõne vni⁹ ⁊ multi. ⁊ de his que ſequunt ad ea. ¶ In q̄nta ibi⌊ Qm̃ aūt differre.t.c.13.⌋ agit de ɔtrarietate. ¶ In ſexta ibi⌊ Qm̃ aūt vnum vni.t.c.17.⌋ agit de oppõne eq̄lis ad mai⁹ uel ad minus. ¶ In 7a ibi⌊ Silr̃ etiã de vno.t.c.20.⌋ agit de oppõne multi ad vnū ⁊ ad paucū. ¶ In 8a ibi⌊ Qm̃ aūt ɔtrioꝝ.t.c.22.⌋ agit de medijs que ſūt inter ɔtraria. ¶ In 9a ibi⌊ Diuerſū aūt ſpe.t.c.24.⌋ agit de dĩa ſm ſpẽm. ¶ In 10a ibi⌊ Dubitabit aūt utiqꝫ.t.c.25.⌋ oñdit que ɔtraria faciūt differre ſpe: ⁊ que nõ. ¶ In 11a ibi⌊ Qm̃ vo ɔtraria.t.c.26.⌋ oñdit que cõtraria differãt gñe. ¶ In hoc libro poſſūt diſtingui.62. ɔcluſiões.primo eni pmittẽs duos modos:uel duas diuiſiões vni⁹: infert ex illis ibi⌊ Quare palã.t.c.1.⌋ De unitate de q̄ agit lege Francis di.24.ɔſia. q.2.⁊ ochã li.1. di.24.q.1.⁊ que de nõi legpõe

Primã ɔnẽ que eſt:ꝙ in magnitudinib⁹ mobilib⁹ primū vnū eſt illd̃ qd̃ primo motu mouet. Mediū eſt qꝛ illud eſt magis ⁊ pri⁹ vnuꝫ cuius mot⁹ eſt magis vn⁹ ⁊ magis continu⁹:ſicut patet ex predictis duobus modis. Deinde addẽns duos alios modos ibi⌊ Hec autem ſi ratio.⌋ Subiungit. 1o hui⁹.t.c.8.

2 am ɔnẽ ibi⌊ Quare utiqꝫ vnū.⌋ ⁊ eſt ꝙ illd̃ eſt pmuꝫ vnū ſimplr̃ qd̃ eſt pmū ens. hic tñ mediū hoc nõ exꝓmit:qꝛ pꝫ ex.24.8ui. Deide recapitulat ibi⌊ Dr̃ qdẽ igit vnū.⌋ quatuor modos vni⁹ antea aſſignatos.

3 a ꝯ ibi⌊ Oĩa eni hec vnū.⌋ eſt ꝙ oĩa que dicunt vnuꝫ: dicunt rõne idiuiſibilitatis. Mediū pꝫ ex dictis modis. Deide oñdẽs ꝙ diuerſimode pdicat vnū de ſuo ꝙ qd eſt.ſ.eẽ idiuiſibile. ⁊ de reb⁹ hñtibus vnitatem ibi⌊ Oportet eni intelligere.t.c.2.⌋ Subiūgit tñdẽ.

4 am ɔnez ibi⌊ Maxime vo in eo.⌋ſ.ꝙ in gñe quãtitatis diſcrete repit primo mẽſura.ſ.iter accidẽtia. Mediū eſt qꝛ mẽſura eſt illud quo cognoſcit quãtitas. Quãtitas aūt uel numero cognoſcit uelut cū dico tres palmos:uel vno ut cū dico vnū palmum. Et ois numerus cognoſcitur vno. Ex hoc medio infert. Pareꝰ li. De mẽſura ulteria q̄ nõui in ɔpõne. vide Z& dulpb.li.2.q.2.ar.1.

5 tam ɔcluſionem ſcilicet vnum eſt principium numeri ibi⌊ Quapropter vnum.t.c.2.⌋

6 a ꝯ ibi⌊ Hinc autẽ ⁊ in alijs dr̃.t.c.3.⌋ eſt ꝙ in gñib⁹ alijs a q̄titate diſcreta repit menſura lꝫ nõ primo. hāc primo declarat exẽplarit. Scd̃o iductiue in lr̃a.

7 a ꝯ ibi⌊ In oĩb⁹ aūt.t.c.3.⌋ eſt ꝙ oĩs mẽſura eſt aliqd idiuiſibile ſimplr̃:ut vnitas:uł aliq̄ mõ:utpote ſꝫ negociationẽ hūanã ut vncia uł huiuſmodi. Mediū eſt qꝛ tale.(ſ.ſimplex ⁊ idiuiſibile)q̄rit i oĩb⁹ ꝓ mẽſura.

8 a ꝯ ibi⌊ Ubicūqꝫ qdẽ.⌋ eſt ꝙ mẽſura que eſt vnitas ſimplr̃ eſt idiuiſibilis:alia vo nõ:ſꝫ imitant tale q̄tū poſſūt: ⁊ q̄to ſūt idiuiſibiliores tãto ſūt certiores:in magnis de facili latet additio: uel abſtractio. vñ ⁊ in põderib⁹: ⁊ magnitudinib⁹: ⁊ in motib⁹ ⁊ oĩb⁹ alijs menſurãdis illud qd̃ eſt ſimplici⁹ accipit pro mẽſura. Lege Auic.3.ſue meta.c.4.⁊.6.ꝓ hac materia.

9 a ꝯ ibi⌊ Nõ ſꝑ aūt numero.t.c.4.⌋ eſt ꝙ vni⁹ rei plures ſūt mẽſure. hāc exẽplariter ⁊ iductiue declarat repetẽs ⁊ declarãs quedã ptinẽtia ad ɔcluſionẽ.7.⌋ ⁊ octauam ibi⌊ Sit itaqꝫ metrū omnium.t.c.4.⌋ Ut.10.menſura & vno.2.⁊.3.lege 7a eucli.

10 a ꝯ ibi⌊ Semꝑ aūt cognatū.⌋ eſt ꝙ mẽſura eſt vni⁹ generiꝭ cū mẽſurato. hanc ſilr̃ declarat inductiue.

11 ma ꝯ ibi⌊ Et ſciam aūt.t.c.5.⌋ eſt ꝙ ſcia: ⁊ ſenſus licet metaphorice dicant reꝝ mẽſure:tñ ſūt magiꝭ mẽſurata. Mediū eſt qꝛ a ſcibilib⁹:uel a ſenſibilibus

Nõ ad hoc aliq̃ 2ᵐ ſi.n.hui' qͦ notat oiſ e do ueniib'.

mẽſurat ſcia:uel cognitio ſenſitiua:tãtũ eni hʒ ẽt de ſcia uel cognitiõe ſenſitiua:q̃tuʒ a ſcibilib' uel a ſenſibilib' accipit. Et reprehẽdit pythagorã qui aſſere bat ↄtrariũ ibi⌊ Pythagoras vo.⌋ Et epilogat que de mẽſura p̃dixerat ibi⌊ Q̃ð quidẽ igit ꝛ vni eſſe.⌋

Pars ·ᵃ li.

Deinde in tertia pte oſtẽdẽs quõ vnũ habeat ſe ad ſbaʒ ponit tãdẽ 12ᵃᵐ ↄneʒ ꝛ eſt vnũ in genere ſbe.nõ dicit nãʒ aliquã uel ſbam perſſe exiſtẽtẽ:ꝛ hec eſt quaſi eadẽ cũ.42.ſeptimi. Mediũ eſt duplex. Primũ eſt q2 nulluʒ vniuerſale eſt ſba:ut patet ex.38.ſeptimi.Scðʒ a ſili ſcilʒ q2 in alijs gñib' accñtiũ:ipm vnũ nõ dicit aliquã nãm ſepatã a rebus ipſoꝝ generũ. Primo querit ibi⌊ ſm ſbam vo ꝛ naturã.t.c.6.⌋ Scðo ſoluit ponẽdo primuʒ mediũ ibi ⌊ Si itaqꝫ nullũ⌋ Tertio ponit 2ᵐ ibi⌊ Adhuc aũt ſilr.⌋ Et declarat ipm per diuerſa exẽpla ibi⌊ At vo in colorib'.t.c.7.⌋ ꝛ cõcludit ipſum declaratum ibi ⌊ Quare ſiq̃dẽ.⌋ Quarto ibi⌊ Q̃ð q̃d igit vnuʒ.⌋ infert cõcluſionẽ intentam.ſ.hanc duodecimam.

Aũt.l.c.1.º met. ꝛ li.ſ.c.a.

13 ᵃ ↄ ibi⌊ Quia vo vnũ ſignificat aliq̃liter.t.c.8.⌋ eſt q̄ vnũ ꝛ ens ſũt idẽ aliquo mõ.ſ.ſm rẽ:licet rõne differãt:ꝛ hec eſt eadẽ cũ medio ↄcluſiõis quĩte libri quarti. Mediũ hui' eſt triplex. Primũ ibi⌊ Palam per aſſeq̃ equalr.⌋ q2 utrũqꝫ.ſ. ens ꝛ vnũ circuit oia p̃dicameta.Scðʒ ibi⌊ Et q2 nõ ſũt in nllo.⌋ ſ.q2 neutrũ ↄtinet infra limites alicui' p̃dicamẽti. Tertiũ ibi ⌊ Et per hoc qð vn' homo.⌋ q2 neutrum eorũ dicit aliam naturã a rebus de quibus predicatur.

Pars ·ᵃ li.

14 ᵃ ↄ ibi⌊ Et vni eẽ.⌋ eſt q̄ vnicuiqꝫ rei eſt vnũ ꝛ idẽ eẽ:ꝛ eẽ vnũ. ¶Deinde in q̃rta pte ibi⌊ Opponunt aũt vnũ ꝛ multa.t.c.9⌋ oſtẽdit q̄ vnũ ꝛ multa opponunt ut diuiſibile ꝛ indiuiſibile.hoc aũt patet ex diffinitione quam ponit hic.

De oppõne vni' ꝛ multi late hec ſunt.met.c.a.

15 ᵃ ↄ ibi⌊ Quocũqꝫ ergo q̃tuor modis.⌋ eſt q̄ vnuʒ ꝛ multa opponunt ut ↄtraria. Mediũ:nõ eni opponunt ut priuatiua: nec ut ↄtradictoria ꝓprie accipiẽdo priuationẽ q2 utrũqꝫ coꝝ ponit aliq̃d.nec etiã ut relatiua:q2 diuiſibile nõ dr̃ relatiue ad indiuiſibile ¶Nota tamen q̄ ꝓut vnuʒ ꝛ multa accipiuntur ut mẽſura ꝛ menſuratum ſic opponuntur relatiue ut patebit inferius concluſione quadrageſimatertia.

16 ᵃ ↄ ibi⌊ Dicit aũt ex ↄtrario.t.c.9.⌋ eſt q̄ mltitudo eſt nobis notior q̄ vnitas. Mediũ q2 eſt magis ſẽſibilis. Deinde aſſignãs partes multi ꝛ vni' ibi⌊ Eſt aũt vni'.t.c.10.⌋ et oſtẽdẽs quot modis dr̃ idem ibi ⌊ Dicto vo eadẽ.⌋ ꝛ quot modis dr̃ ſile q2.ſ.quatuor modis ibi⌊ Silia vo.t.c.11.⌋ et quot modis diuerſum:q2 tribus modis ibi⌊ Quare palam.⌋ Subiungit tandem ibi⌊ Diuerſum quidem igitur.t.c.11.⌋

17 ᵃ ↄ.ſ.q̄ idẽ ꝛ diuerſum nõ dicuntur niſi de entibus. Medium quia opponuntur contrarie.

Diſ.ᵃ c.10ᵃ vni uſqꝫ ꝑmu'a ſepe alibi.

18 ᵃ ↄ ibi⌊ Differẽtia vo ꝛ diuerſitas.t.c.12.⌋ eſt q̄ diuerſuʒ ꝛ differẽs differũt. Mediũ eſt q2 diuerſũ ẽ ſeipſo diuerſum.differẽs aũt aliquo differens eſt. Et hoc declarat ibidẽ oñdẽs per ea que differũt gñe:uľ ſpẽ.declarat etiã ibidẽ que ſũt dr̃ia gñe:ꝛ que ſpecie.

Pars ·ᵃ libri.

1 **Deinde** in quinta pte oſtẽdit q̄ eſt dare maximã differẽtiã ibi⌊ Quocũqꝫ aũt differre ↄtigit.t.c.13.⌋ ponit 19ᵃᵐ ↄcluſionẽ.ſ.q̄ eſt dare aliquã maximã differẽtiã. Mediũ eſt:quia ubicũqꝫ eſt inuenire magis ꝛ minus ꝛ maximũ cũ nõ ſit procedere in infinitũ. Sed aliquid contingit differre ab altero ſm magis ꝛ minus.ergo ꝛc̃.

20 ᵃ ↄ ibi⌊ Et hanc dico ↄtrarietatẽ.⌋ eſt q̄ ↄtrarietas eſt maxima differẽtia. Mediũ q2 illa que ſũt diuerſoꝝ generũ nõ ſunt in quib' repit trãſmutatio uſqꝫ ad ultimũ ideſt uſqꝫ ad ↄtrariũ: ut ab albo uſqꝫ ad nigrũ ubi eſt maxima diſtãtia ex quo pʒ q̄ iter ſola ↄtraria repit maxima diſtantia:ſiue differentia.

Nõ q̄ magis dr̃ ſigni uel diſtare ẽ duplr.dr̃.ꝛ ꝑ.ad pᵐ ↄ ſolone q.ꝛ.q.ᵃ ad 1ᵐ pncipale.

21 ᵃ ↄ ibi⌊ At vo maximũ in vnoquoqꝫ.t.c.13.⌋ eſt q̄ ↄtrietas eſt pfectio dñe. Mediũ q2 pfectuʒ ꝛ maximũ ſũt idẽ ut ibi declarat per diffinitionẽ utriuſqꝫ.

L ege eos quos adducit ſup hoc.

22 ᵃ ↄ ibi⌊ Multipliciter aũt dictis.t.c.14.⌋ eſt q̄ pfecte differre nõ ↄuenit oib' ↄtrarijs equaliter.

23 ᵃ ↄ ibi⌊ His aũt entib'.⌋ eſt q̄ vnũ vni eſt ↄtrariũ. Mediũ eſt duplex. Primũ ibi⌊ Nec eni ultio.⌋ ſ.cũ ↄtrarietas ſit quedã diſtãtia cui' extrema ſũt ipa ↄtraria.vni' aũt diſtãtie duo ultima ſũt.g̃. Scðʒ ibi ⌊ Totaliter autem.⌋ eſt q̄ contrarietas eſt quedam differentia.differentia vo duorum eſt.

24 ᵃ ↄ ibi⌊ Neceſſe aũt ꝛ alios.t.c.14.⌋ eſt q̄ ↄtraria ſũt que plurimũ differũt circa idem ſubiectum. Medium q2 que tranſmutantur inuicem: oportet q̄ habeant eandem naturam uel ſubiectum.

pᵒ de gñe ꝛ c.t.c. 10.ꝛ circa.

25 ᵃ ↄ ibi⌊ Et que ſub eadẽ potẽtia.⌋ eſt q̄ que ſũt cõtraria plurimũ differũt ſub eadẽ potẽtia. Mediũ ibi⌊ Et eni ſcia.⌋ ꝛ eſt q2 cũ ſint ab vno genere ut pʒ ex.20.huius. ꝛ vnius generis vna eſt ſciẽtia:oportet q̄ ſint ſub vna ſciẽtia:ſiue potẽtia. Deinde ꝓponens duas cõcluſiones ibi⌊ Prima vo ↄtrarietas.t.c.15.⌋ que q2 hic ꝓbant:ſʒ inferi' in ſuis locis in q̃b' ꝓbant loco.31ᵉ.ꝛ.32ᵉ. cõputabunt.ꝛ oñdẽs q̄ mltis modis dicunt ↄtraria:ꝓbat tãdẽ ibi⌊ Si ergo opponunt.⌋

28 ᵘᵃᵐ ↄnẽ.ſ.q̄ ↄtradictio ꝛ ↄtrarietas differũt. Mediũ eſt q2 ↄtraria habẽt mediũ. ↄtradictio vo nõ. Sed meli' patebit inferi'.ſ.48. cõcluſione hui'.

29 ᵃ ↄ ibi⌊ Priuatio nõ ↄdictio.⌋ eſt q̄ ꝑuatio eſt q̃dã ↄtradictio. Mediũ q2 cũ priuari dicant multis modis:ut ibi tãgit.in omni aũt priuatiõe itelligit negatio.ſ nõ habere:ſed tñ nõ eſt negatio ſimplr:ſed negatio quedã ponẽs ſubiectũ aliqð:uel ſine aptitudine:ut ſi dicat lapidẽ priuatũ viſu.uel cũ aptitudine ut cũ dico hominem cecũ. Ex hoc infert.

L ege.11.ꝛ.38.diſ. ꝑmi. Et ꝑrau' noe.iter.q.1.12. di.cõſiarue.

30 ᵃᵐ ↄclõnẽ ibi⌊ Quapropter ↄtradictiõis.⌋ ſ.q̄ contradictio ꝛ oppoſitio ꝑuatiua differũt. Mediũ q2 cũ priuatio determinet ſibi ſubiectũ (ut patet ex medio precedẽtis.) priuatiua autẽ nõ dicunt de oĩ. vñ nõ omne qð nõ eſt equale uľ inequale:eſt priuatũ.

31 ᵃ ↄ ibi⌊ Si itaqꝫ generatiões.t.c.16.⌋ eſt q̄ in oĩ cõtrarietate icludit priuatiua oppoſitio. Mediũ q2 omne illud de quo ſit generatio eſt priuatio uel habitus.ex contrarijs vo fiunt generationes.ergo.

32 ᵃ ↄ ibi⌊ Priuatio vo nõ ois.t.c.16.⌋ eſt q̄ nõ ois ꝑuatio eſt ↄrietas. Mediũ q2 ↄrietas dñe maximã diſtãtiã extremoꝝ:ut pʒ.20.ↄclõne hui'. ꝑuatio vo nõ ſemp eſt iter maxime diſtantia cũ ẽt in medijs icludat ꝑuatio extremoꝝ. Deide reuertit ad ꝓbãdũ 30.ↄclõnẽ. Et ꝑmo ꝓbat eã per iductionẽ ibi⌊ Pala aũt.⌋ oñdẽs q̄ in oĩ ↄtrarietate icludit ꝑuatio lʒ nõ ſilr. Quia aliq̃ ſimplr:ut ipar:aliq̃ vo nõ ſʒ reſpectu tpis:ut hõ nõ eſt iſenſat' quocũqꝫ tpe:ſʒ reſpectu alicui' tpis.ꝛ hõ dr̃ nudus q̃ tm careat in aliq̃ pte corporis idumẽto.ex hoc ẽt ſequit alia dr̃ia ſcilʒ q̄ aliq̃ ꝑuatiua nõ hñt fieri niſi circa ſuũ ſbm: ut par ꝛ ipar circa nũm. Alia vo nõ:ut bonũ ꝛ malũ:circa hoiem Alia dr̃ia eſt circa ꝑuatiua.q2 aliq̃ hñt ſbm determiatũ ſiue ſpeciale:ut cecus ꝛ vidẽs.aliq̃ nõ ut opinabile ꝛ inopinabile. Scðo ibi⌊ Sufficit aũt.⌋ ꝓbat idẽ per reductionẽ ad ↄria ꝑma.ſ.q2 vnũ ꝛ mlta que ſũt ↄria ꝑma ad que reducunt alia.ſ.idẽ ꝛ diuerſu.ſile ꝛ diſſile:ꝛ ita de alijs icludũt in ſe ꝑuatiuã oppoſitionem.ſ.diuiſibile ꝛ idiuiſibile.ergo ꝛ alia que ad ipſa

reducunt. Cum aũt dicit ꝙ vnũ ⁊ multa opponũtur priuatiue accipitur cõmuniter priuatio ⁊ non ꝑut diſtinguitur a contrarietate.

Pars 6ª li. **Deinde** in 6ª ꝑte ꝓponẽs duas dubitatiões ꝑ tractãdas ꝯtĩ ibi⌊ Utrꝫ eni ſꝑ i oppo ne.t.c.17.⌋ponit ꝯcl'onẽ 33ᵃᵐ.ſ. ꝙ ꝑ iſtã dubitationẽ ⌊ utrꝫ.⌋nõ q̃rim' niſi de oppoſitis. Hãc ꝑmo declarat exẽplariter. ſcðo ꝑ rõnẽ ibi⌊ Sꝫ hoc.⌋ſ.q꞉ per iſtã diſiũctiuã querim' de eis que nõ poſſũt ſimul exiſtere. Sola aũt oppoſita.ſ.iplicite: ul' explicite ſũt talia. Et ſi queraẽ de aliq̃b' nõ oppoſitis: nõ eſt ꝓe niſi inquãtũ reducunt ad aliquã oppoſitionem. Querimus enim utrum ueniant petrus et ioannes an tm̃ petrus ideſt utrum vnus homo an multi.

H.1.dubitationẽ utrum.

34 1ª ꝯ ibi⌊ Dicit autẽ utrũ magis.t.c.18.⌋eſt ꝙ equale opponitur maiori ⁊ minori. Medium eſt triplex. Primũ ibi⌊ Si itaq꞉ in oppoſitis.t.c.18.⌋ſ.q꞉ per hãc dictionẽ⌊ utrũ.⌋q̃rim' de iſtis ut utrũ ſit aliq̃d eq̃le miori ul' maiori. Scðꝫ ibi⌊ ãpli'.t.c.18.⌋ſ.q꞉ eq̃le eſt oppoſitũ ineq̃li.ſꝫ ineq̃le eſt idẽ qð magis ⁊ min'. Tertiũ inuit ibi⌊ Et dubitatio.t.c.19.⌋ſed q꞉ hoc tertiũ innititur cuidã opinioni pythagorice quã ꝓlixũ eſt exponere: ideo dimittatur.

35 1ª ꝯ eſt ꝙ equale nõ eſt contrarium maiori uel minori. Mediũ duplex eſt. primum ibi⌊ Sed accidit.t.c.19.⌋q꞉ tũc ſequeret ꝙ vnũ eẽt ꝯtrariũ duob' qð eſt cõtra.23.hui'. Scðꝫ ibi⌊ ãpli' eq̃le.t.c.19.⌋q꞉.ſ. cũ eq̃le ſit mediũ inter maius ⁊ min' ut patebit in cõcluſione.38.nõ põt ab eis maxime diſtare. iſtas autẽ duas ꝯcluſiões.ſ.34.⁊.35. ideo inter alias cõputaui licet ꝑhus nõ videat eas determinare: ſed potius argumẽtatiue cõcludere: q꞉ earũ ueritatem cõſequenter ſupponit: ut patet in ſequẽti concluſione.

36 1ª ꝯ ibi⌊ Reſtat igitur.⌋eſt ꝙ equale opponit maiori ⁊ minori contradictorie: uel priuatiue. ꝙ non opponatur eis ꝯtrarie ſupponit ex.35.huiꝰ. ꝙ etiam nõ relatiue patet q꞉ equale nõ refert niſi ad inequale. Et ꝙ utriq꞉ opponat: patet. nã qua ratiõe vni ⁊ alteri. vnde nõ querim' utrũ aliqð equale ſit: ul' magis tm̃: uel min' tm̃. Sed utrũ aliq̃d ſit equale ul' magis ⁊ hoc eſt medium huius concluſionis.

37 mª ꝯ ibi⌊ Nõ priuatio autem.⌋eſt ꝙ equale opponitur illis priuatiue. vnde iſta ꝑticula⌊ non aũt.⌋ que intelligit in ratione equalis cuꝫ dicitur ꝙ equale eſt qð nec eſt mai' nec min' iportat ꝑuationẽ. Medium q꞉ equale: ⁊ magis ⁊ min' nõ dicunt de omni: ſed de rebus determinatis.ſ. de habentibus q̃titateꝫ: ⁊ ideo non opponunt contradictorie ſed priuatiue.

38 ª ꝯ ibi⌊ Quapropter ⁊ mediũ.t.c.19.⌋eſt ꝙ eq̃le eſt mediũ inter mai' ⁊ min'. Mediũ eſt q꞉ cuꝫ ſit in codẽ genere: dicit per abnegationem utriuſq꞉.

39 ª ꝯ ibi⌊ Quare nõ recte.t.c.19.⌋eſt ꝙ mediũ ꝯuenienter põt accipi per negationẽ extremorũ. Mediũ q꞉ negatio utriuſq꞉ extremoꝝ exiſtentiũ ſub eodẽ genere: cadit ſuꝑ aliqð determinatũ qð eſt mediũ inter ea ⁊ in codẽ genere cũ eis. Primo tãgit errorẽ quorũdaꝫ irridẽtiũ talẽ mediꝫ ſumptionẽ. Scðo ſoluit ibi⌊ Nõ neceſſe autẽ accidere.⌋ex qua ſolutione elicitur hec concluſio: cum ſuo medio.

Pars 7ª li.

40 ª ꝯ ibi⌊ Similiter etiam ⁊ de vno.t.c.20.⌋eſt ꝙ multũ nõ opponit vni. Mediũ q꞉ cũ multũ etiã opponat pauco: tũc vnũ eſſet paucum. Et arguit ibi⌊ ampli' ipſa duo.⌋ꝙ vnũ ſit paucũ: ſed q꞉ argumentum nõ eſt uerũ: ⁊ ſoluet in ꝯcluſione ſequẽti: ideo rõ dimittit ibi⌊ amplius ſicut in logitudine.⌋ubi oſtendit ꝙ vnũ nõ eſt paucũ. Mediũ q꞉ ſicut omne breue eſt quedã lõgitudo: ita omne paucũ quedaꝫ multitudo: ſiue qðdã multũ. ubi aũt eſt multa uel multum: ibi nõ eſt vnũ niſi in q̃buſdã ꝯtinuis facile diuiſibilibus cuiuſmodi eſt aqua uel aer. dicimus eni multam aquã non tamen multas niſi ſint actu diuiſe. Et ita ſi vnum ſit paucũ vnum eſſet multa.

41 ª ꝯ ibi⌊ vno quidẽ modo.t.c.20.⌋eſt ꝙ multũ aliter vni: ⁊ aliẽ pauco opponit. Mediũ q꞉ multuꝫ ꝓut dicit multitudinẽ abſolute ſm numeꝝ: opponit vni ⁊ nõ pauco. ⁊ hoc mõ duo ſunt multa. multuꝫ võ ꝓut dicit multitudinẽ reſpectiuam opponit pauco: ⁊ nõ vni: ⁊ hoc modo duo non ſunt multa: immo in binario eſt prima paucitas.

42 ª ꝯ ibi⌊ Quapropter nõ recte.⌋eſt ꝙ res nõ ſunt infinite ſm paucitatẽ ſm ꝙ dixit anaxagoras. Mediũ eſt quia eſt dare primam paucitatem ſcilicet binarium: ut patet ex medio precedenti.

43 ª ꝯ ibi⌊ opponit itaq꞉.t.c.21.⌋eſt ꝙ vnũ opponit multo ut mẽſurato: ⁊ ita relatiue: nõ ſicut illa relatiua in q̃b' eſt mutua depẽdẽtia: ſꝫ ſicut ea quorum alterũ tantũ dependet a reliquo: ut ibi exemplificat. Mediũ q꞉ numer' eſt multitudo mẽſurata per vnũ.

44 1ª ꝯ ibi⌊ Quapropter nõ omne qðcũq꞉.t.c.21.⌋eſt ꝙ poſito vno nõ ponit numerus. uel ꝙ non omne qð eſt vnũ eſt numerus: ſed ecõuerſo. Mediũ patet ex precedẽti.ſ.ꝙ nõ eſt in eiſ mutua depẽdẽtia. numer' eni depẽdet ab vno: ſed non econuerſo.

45 1ª ꝯ ibi⌊ Similiter aũt dicta ſcia.t.c.21.⌋eſt ꝙ ſcientia ⁊ ſcibile dicunt relatiue ſicut numerus ⁊ vnũ: uel ſicut mẽſuratũ ⁊ mẽſura. ſciẽtia eni depẽdet a ſcibili q̃uis aliq̃b' pythagoricis ꝯtrariũ videat ut habitũ fuit ſupra in vndecima ꝯcluſiõe hui': ⁊ habet in tertia ꝑte q̃rti libri. Mediũ ibi⌊ Accidit aũt.⌋eſt ꝙ poſita ſcia ponit ſcibile ſed nõ ecõuerſo. Et poſtea repetit ibi⌊ Multitudo aũt.t.c.21.⌋que ſupra dixit ꝯcluſiõe.41.de oppoſitiõe multi ad vnũ: ⁊ paucũ. ⁊ ulteri' duos modos q̃b' opponit multũ vni. opponit eni ut diuiſibile indiuiſibili ex.14.ꝯcluſiõe hui'. ⁊ ut menſuratum menſure ex.43.

Deinde ꝓponẽs ibi⌊ Quoniã aũt ꝯtrarioꝝ.t.c.22.⌋cõcluſionẽ vnã quã probabit iferi'. ſubiũgit tãdẽ.46ᵗᵃᵐ ꝯnem ibi⌊ Dia nãq꞉.⌋ſ. ꝙ media ſũt in codẽ gñe cũ extremis. Mediũ q꞉ mediũ ẽ illð in quo fit ꝑmutatio de vno extremo in aliõ anteq̃ ueniat extremũ ad aliud.ſ. ſi fiat mutatio ſine ſaltu. mutatio autẽ nõ fit per ſe in his que nõ ſũt eiuſdem generis: q꞉ ea que differunt genere non habent communem naturam: ut patet.24.huius in textu. Pars 8ª li.

47 mª ꝯ ibi⌊ At võ oĩa.⌋eſt ꝙ media ſũt iterpoſita. Mediũ q꞉ media ſũt iter illa inẽ q̃ eſt mutatio: ut pꝫ ex medio ꝑcedẽti. mutatio aũt eſt inẽ oppoſita.

48 ua ꝯ ibi⌊ Oppoſitoꝝ võ.⌋eſt ꝙ inter cõtradictorie oppoſita nullũ põt eẽ mediũ. Mediũ q꞉ cõtradictio eſt cuius altera pars ex neceſſitate additur cuilibet ſubiecto: ſiue ſit ens: ſiue ſit non ens.

49 nª ꝯ ibi⌊ Eorũ aũt que ad aliq̃d.t.c.22.⌋eſt ꝙ illa relatiua in quib' nõ eſt mutua depẽdẽtia (ut ſciẽtia ⁊ ſcibile) nõ hñt mediũ. ꝓbatio huius q꞉ talia nõ ſũt in codẽ genere cũ extremis: ut pꝫ ex.46.hui'

Deinde ibi⌊ Si võ ſũt in codẽ gñe.t.c.23.⌋repetẽſ.46.⁊.47.⁊ ꝓponẽſ aliã quã itẽdit iferi' ꝓbare. ꝑmo ꝓbat.50.ꝯcluſionẽ.ſ.ꝙ ſpẽſ ꝯrie hñt aliq̃ cõtraria priora ipſis. Mediũ q꞉ habẽt contrarias differẽtias que etiam ſunt magis contrarie q̃ ſpẽs cum ſint cauſa contrarietatis in eis.

51 mª ꝯ ibi⌊ Et reliq̃ ⁊ media.t.c.23.⌋eſt ꝙ ſpecies

medie hñt media pꝛiora que nõ pñt eſſe eadem cum differentijs extremorum.

Di.7.[illegible] circa ſi ut aiũt debes. 52 ª ɔ̃ quá pbat ibi⌊ querẽdũ aũt. ⌋eſt ꝙ media cõpo nunt ex extremis. Mediũ eſt triplex. pᵐ ibi⌊ neceſſe eni. ⌋qꝛ cũ extrema ſint ſimplicia: non cõponit vnũ cũ altero: nec etiá cõponunt ex medijs: alѕ non diſtarẽt maxime: op3 ꝙ ſint pncipia alioꝝ que ſũt in eodẽ gñe. 2ᵐ ibi⌊ Que aũt intermedia. ⌋qꝛ aut oia ſũt cõpoſita ex extremis: aut nullũ. qua eni rõne vnũ ꝛ aliud. ſed aliqᵭ mediũ cõponit ex extremis. cũ eni fit mutatio de medio in extremũ: ꝛ vnũ mediũ dicit plus. i. hẽt plus de vno extremo: ſiue hẽt min᷒ de alio oẽ aũt tale eſt cõpoſitũ. 3ᵐ ibi⌊ Qm̃ aũt nõ ſunt. ⌋ſ. qꝛ illa que ſunt pora in aliquo gñe: ſunt pꝛincipia poſterioꝝ. extrema võ ſũt pora ut p3 ex pmo medio.

53 ª ɔ̃ ibi⌊ Quare ꝛ iferiora. t. c. 23. ⌋eſt ꝙ oia que ɔ̃ti nent ſub gñe: ɔ̃ſtituunt ex pmis ɔ̃rijs. i. ditis extremoꝝ. Mediũ p3 ex. 50. hui᷒. ꝛ ex. 52. Deinde repetit tres ɔ̃nes ppoſitas ꝛ oſtẽſas. ſ. 46. ꝛ. 47. ꝛ. 52. ibi⌊ Qꝛ quidem igitur. t. c. 24. ⌋

Pars 2ª li. 54 ª ɔ̃ ibi⌊ diuerſum aũt ſpe. t. c. 24. ⌋eſt ꝙ dĩa ƀ3 ſpẽ3 eſt per ſe ꝛ pe ipſi᷒ gñis. Mediũ eſt qꝛ talis dĩa diuerſificat ſiue diuidit ipm gen᷒ in ſuas ſpẽs ƀm ſe: ꝛ non ƀm accidens ut ibi declarat in littera.

55 ª ɔ̃ ibi⌊ Cõtrarietas igit. ⌋eſt ꝙ ɔ̃rietas eſt dĩa ƀ3 ſpẽm. pbatio duplex. pª ibi⌊ palá aũt. ⌋ſ. qꝛ tũ genus diuidit per oppoſita: eo ꝙ ois diuiſio fit per oppoſita: ꝛ nõ poſſit diuidi per ɔ̃dictoria uel puatiua: qꝛ. ſ. puatio formalr ſupta eſt negatio nihil ponẽs. nec ẽt per relatiua niſi forte ipm gen᷒ ſit ad aliqd: op3 ꝙ diuidat per ɔ̃ria. 2ª ibi⌊ Et ɔ̃ria. ⌋qꝛ ad dĩa3 ƀ3 ſpẽ3 duo reqrunt. ſ. idẽtitas gñis i ſe: ꝛ diuerſificatio ipſi᷒

ff.[illegible] per diuerſas ſpẽs: utrũqꝫ aũt iſtoꝝ in ɔ̃rietate repit.

56 ª ɔ̃ ibi⌊ Quare palá. ⌋eſt ꝙ ſpẽs nõ oĩ idẽ ſpe: nec diuerſu3 ad ſuũ gen᷒. Mediũ eſt qꝛ tunc ſequeret ꝙ gen᷒ hẽret eádẽ dĩam diuiſiuã cũ ſua ſpe uł oppoſita. qᵭ nõ eſt verũ: ſicut eni3 de eẽntia mãe nõ eſt aliq forma: imo per abnegationẽ oiu3 formarũ notificat ut p3 ex tertia ſeptimi: ita de eẽntia gñis: qᵭ eſt quaſi quedá mã: nõ eſt aliqua differẽtia diuiſiua.

57 ª ɔ̃clõ ibi⌊ Neqꝫ ad ea. t. c. 24. ⌋eſt ꝙ nõ oĩ aliqd diuerſum ſpe: ſed pe ad illᵭ qᵭ eſt i alio gñe. Mediũ qꝛ dĩa ƀm ſpẽ3 eſt ɔ̃rietas ut patet ex. 55. huius.

58 ª ɔ̃clõ eſt ꝙ aliq ɔ̃ria faciũt dĩam ƀm ſpẽm: aliqua nõ. Mediũ eſt qꝛ aliq ɔ̃rietas accipit ƀm forma3 aliq nõ: ſed ƀm mã3: uel ƀ3 idiuiduũ. Circa hoc pmo

Pars 2ª li. ponit qõnẽ de maſculo ꝛ femina arguẽdo ibi⌊ Dubitabit aũt. t. c. 25. ⌋2º in gñali de oib᷒ ɔ̃rijs ibi⌊ Eſt autẽ hec dubitatio. ⌋3º ſoluit ibi⌊ Aut qꝛ hec qdẽ. ⌋ꝛ ſolutionẽ diffuſe per multa exẽpla declarat. Ex cui᷒ declaratione elicit hec cõcluſio cum ſuo medio.

Lege loca que [illegible] 59 ª ɔ̃ ibi⌊ Maſculus võ. t. c. 25. ⌋eſt ꝙ maſculinũ ꝛ femininũ nõ faciũt dĩam ƀm ſpẽm in aialib᷒. Mediũ: qꝛ hec ɔ̃rietas nõ ſumit a pte forme: ſed ex parte materie ut corporum.

Pars 11ᵐ lib. [illegible] 60 ª ɔ̃ ibi⌊ Qm̃ võ ɔ̃ria. t. c. 26. ⌋eſt ꝙ corruptibile ꝛ icorruptibile dĩnt gñe. Mediũ qꝛ ɔ̃ria dĩnt ſpe. illa. ſ. que accipiũt ƀm formã ꝛ actũ ut p3 ex. 58. huius. ergo ꝛ corruptibile ꝛ icorruptibile cu3 accipiant ƀm potẽtiá. ⌊Dicit eni corruptibile qᵭ põt corrumpi⌋ faciũt dĩam ƀm gen᷒. ſicut eni dĩa uel ſpẽs accipitur ab eo qᵭ eſt in re formali uel actuali ut rõnale a nã intellectiua: ita genus ab eo quod eſt in re potẽtiali uel materiali ut animal a natura ſenſitiua que eſt materialis in homine reſpectu intellectiue.

61 ª cõclõ eſt ꝙ corruptibile ꝛ icorruptibile inſunt de neceſſitate illis quib᷒ iſunt uel ɔ̃ueniũt. Medium qꝛ aliter vnũ ꝛ idẽ qñqꝫ eẽt corruptibile: qñqꝫ icorruptibile: ꝛ ꝙ idẽ qñqꝫ eẽt poſſibile corrũpi: qñqꝫ ipoſſibile. pmo arguit cõtra. 60. cõclõnẽ. per hoc ꝙ ſicut i eadẽ ſpe pñt eẽ albũ ꝛ nigrũ: l3 nõ in eodẽ idiuiduo: ita corruptibile ꝛ icorruptibile: ut videt: nõ videntur differre gñe: imo nec ſpe. Scõo ibi⌊ Sed ɔ̃rioꝛũ. t. c. 26. ⌋ſoluit oſtẽdẽs ꝙ nõ ẽ ſiſe de albo ꝛ nigro ꝛ de alijs ɔ̃rijs ƀm accñs: ꝛ de corruptibili ꝛ icorruptibili que iſunt per ſe. ex qua ſolutione apparet hec concluſio cum ſuo medio.

62 ª cõclõ ibi⌊ palá igit. t. c. 26. ⌋eſt ꝙ poſitio idearũ nõ põt eẽ uera. Mediũ qꝛ tũc ſequeret ꝙ corruptibile ꝛ icorruptibile eẽnt idẽ ꝛ in eodẽ gñe: imo ẽt in eadẽ ſpe. Idea eni hoĩs icorruptibilis eſt ut dicunt oẽs platonici. Eſt etiá ƀm eos eadẽ ƀm ſpẽm cu3 ſingulis hoĩbus corruptibilibus ut patet ex his que in textu dicuntur: ꝛ ante. 25. concluſionem ſeptimi.

Liber undecimus

In quo aliq declarata recolligit ut dictũ eſt in pn᷒ ſeptimi. in tres ptes pncipales põt diuidi. ¶ In q̄rũ pma recolligit dubitationes q̄s in 3º liº mouerat. ¶ In 2ª ibi⌊ quoniá aut phi. c. 3. ⌋recolligit ea que de mõ conſiderationis hui᷒ ſcie declarauit in 4º ꝛ in pn᷒ ſexti. ¶ In tertia ibi⌊ Qm̃ aũt ſimplr ens. c. 3. ⌋recolligit ea que declarauerat. ſ. de ente pfecto: ꝛ de ente per accñs: ꝛ de motu: ꝛ de ifinito. de quibus partim in ſexto huius: partim in libro phiſicoꝝ determinauit. ¶ Põt autẽ3 iſte vndecim᷒ in. xi. ptes diuidi. ¶ In q̄rũ pma mouet dubitationes ptinẽtes ad hãc ſciam. ¶ In ſcõa ibi⌊ Qm̃ aũt phi. c. 3. ⌋oſtẽdit ꝙ hec ſcia eſt de ente in quãtũ ens. ¶ In 3ª ibi⌊ Qm̃ aũt mathematic᷒. c. 3. ⌋oſtẽdit ꝙ ei᷒ eſt cõſiderare pnª demrationis. ¶ In 4ª ibi⌊ Eſt aũt qᵭdá. c. 4. ⌋oſtẽdit pᵐ pnᵐ eẽ: ꝛ diſputat ɔ̃ negãtes ipm. ¶ In 5ª ibi⌊ ſoluet aũt utriqꝫ. c. 5. ⌋oſtẽdit que fuerit motiua ipſorũ negãtiũ: ꝛ deſtruit eas. ¶ In 6ª pte ibi⌊ ois aũt ſcia. c. 6. ⌋cõparat iſtam ſciam ad alias. ¶ In 7ª ibi⌊ Qm̃ aũt ſimplr ens. c. 7. ⌋determinat de ente per accñs: ꝛ de eo per accñs. ¶ In 8ª ibi⌊ Eſt aũt hoc qdẽ actu. c. 8. ⌋determinat de motu ƀm ſe. ¶ In 9ª ibi⌊ Infinitũ aũt. c. 9. ⌋agit de infinito. ¶ In 10ª ibi⌊ pmutat aũt. c. 10. ⌋diuidit motũ in ptes ſuas. ¶ In. 11ª ibi⌊ Siť aũt ƀm locũ. c. 11. ⌋Manifeſtat quedá cõcomitãtia mot᷒ ꝛ ptes eius. Pria pſumit de tertio hui᷒. t. c. 2. 2ª 3ª 4ª ꝛ 5ª de q̄rto huius t. c. 1. ꝛ ide. 7. t. c. 7. ꝛ ide. 6ª ꝛ 7ª uſqꝫ ad locũ illũ⌊ Vt aũt gr̃a hui᷒. c. 7. ⌋ubi icipit de eo per accñs. accipiũtur de ſexto hui᷒. ab illo aũt loco ſeptie ptis uſqꝫ ad finẽ ipſius ponunt quedá accepta ex. 2. phiſicoꝝ. 8ª ꝛ 9ª accipiunt. 3. phiſicoꝝ. 10ª ꝛ 11ª accipiunt de. 3. phiſicoꝝ. Suppoſito igit in pncipio ꝙ ſapiẽtia ɔ̃ſiderat cãs ꝛ pncipia rerũ ut p3 5ª pmi. ꝛ ex medio. 12. eiuſdẽ. ponit dubitatio prima ibi⌊ Dubitabit autem. ⌋ſ. utrũ ſapia ſit ſcia vna uel plures. 2ª ibi⌊ adhuc aũt. ⌋eſt utrũ vni᷒ ſcie ſit cõſiderare pncipia demrationis. tertia ibi⌊ adhuc utrũ. ⌋eſt utru3 hec ſcia que eſt de ſubãs ſit de oib᷒ ſubãs: aut de qbuſdá. q̄rta ibi⌊ adhuc utrũ circa. ⌋eſt utru de ſolis ſubãs ſit: an de ſubãs ꝛ accñtib᷒. q̄nta ibi⌊ Sed nõ circa dictas. ⌋eſt utrũ hec ſcia ɔ̃ſideret oia gña cãrũ. ſexta ibi⌊ Totalr autẽ. ⌋eſt utrũ hec ſcia cõſideret ſubãs ſenſibiles. ſeptima quá intẽdit ibi⌊ attñ dubitationẽ. ⌋eſt utrũ mathematica ſint ſepata a ſenſibilib᷒. octaua ibi⌊ Totalr aũt dubitabit ⌋. Eſt cui᷒ ſit diſputare de libro ꝛ mã mathematice ſcie. hoc idẽ itellige de libris aliarũ

ſciarũ ſpãliũ.9ª ibi Dubitabit aũt. ſeſt utrũ iſti ſcie ſit ↄſiderare p̄nª itrinſeca que uocant elemẽta.10ª ibi Hec aũt utiq; fiet. ſeſt utrũ vnũ ꝛ ens ſint p̄nª rerũ. 11ª ibi adhuc aũt ſi magis. ſeſt utrũ genus magis ſit p̄nm rerũ q̄ ſpẽs.12ª ibi Adhuc utrũ. ſeſt utrũ opoꝛteat ponẽ aliq̄d in rerũ nã ſubſiſtẽ p̄ter ſingularia aut nõ.13ª ibi Eteni totalr. ſeſt utrũ ſit aliq̄ ſubã ſepabilis p̄ter ſubas ſenſibiles que ſũt hic ꝛ nũc.14ª ibi adhuc aũt ſi p̄ter. ſeſt dato q̄ ſint alique ſepate (ſicẽ platonici ponebãt) utrũ in oĩ gñe ſeu ſp̃e ſit dare aliquã ſepatã.ſ.utruʒ ſicut vn⁹ ponit hõ idealis: ita capra: ꝛ bos: ꝛ ita de aliĩs.15ª ibi Si aũt nõ ſepabile. ſeſt dato q̄ nõ eẽnt aliq̄ p̄nª ſepata ſed ſolũ itrinſeca: utruʒ forma ſit magis p̄nm q̄ mã: uel ecõuerſo.16ª ibi adhuc aũt ſiq̄dẽ. ſeſt utrũ ſit vnũ ꝛ idẽ p̄nm coꝛruptibiliũ ꝛ icoꝛruptibiliũ: uel ſint diuerſa.17ª ibi Si autẽ rurſus. ſeſt utrũ vnũ ꝛ ens ſint p̄ncipia rerũ ſicut platonici ponebãt.18ª ibi Adhuc aũt p̄mum p̄nm. ſeſt ſpãliter de vno.ſ.utrum ip̃m vnũ ſit p̄mũ p̄nm reruʒ. 19ª ibi Si v̊o lineas. ſeſt utrũ mathematica ut linee ꝛ ſup̱ficies ſint p̄ma p̄ncipia ut q̄dã antiq̄ ponebant. 20ª ibi Exhibet aũt dubitationẽ. ſeſt utrũ p̄ncipia rerũ ſint ſube.21ª ibi adhuc utrũ. ſeſt utrũ p̄ter ſinolon hoc eſt cõpoſitũ ex mã ꝛ forma ſit aliq̄d.ſ.nõ cõpoſitũ.22ª ꝛ ultima in hac p̄te ibi Adhuc autẽ. ſeſt utrũ p̄ncipia ſint eadẽ numero uel ſp̃e. Harũ aũt dubitationũ argumẽta que in lr̃a ponunt omiſi: tum p̱pter breuitatẽ intẽtã. tũ ẽt q̄ fere nihil in hac p̄te (ſicut nec in 3° libro) determiate p̱ponit. Ueritates v̊o ipſarũ dubitationũ: ꝛ loca in q̄b⁹ iueniri p̄nt hui⁹ doctrine: in fine hui⁹ opuſculi facili⁹ ꝛ cõmodi⁹ poterint aſſignari. ¶ Poſt dubitationes v̊o has ſequunt cõcluſiones huius vndecimi que p̄nt ad.67.reduci.

Undecim q̄ſtiões hĩc.c.3° ſequentes ſe ponunt.c°2°.

Prima concl̃o quã p̱bat ibi Quĩ aũt phĩ.c.3. ſeadẽ eſt cũ ſcd̃a q̄rti ꝛ mediũ ideʒ.

Pars 2ª li.

2 ª ↄ̃ ibi Quĩ aũt oĩs. ſeſt q̄ oẽs alie ↄ̃rietates reducunt ad vnã p̄mã quecũq; ſit illa. Mediũ eſt: q̄ entia ad que ipſe ↄ̃rietates ſequunt: reducunt ad aliq̄d vnũ ſicut ad ens: que aũt ſit illa p̄ma ↄ̃rietas in ſcd̃a p̱batione. 32. ↄcl̃onis decimi videtur exponi.

3 ª ↄ̃ ibi Differt autẽ nihil. ſeſt q̄ entia p̄nt reduci ad vnũ ſicut ad ens. Mediũ: q̄ ens ꝛ vnũ cõuertũtur: ꝛ ſunt idẽ in re: ꝛ eſt idẽ mediũ cũ q̄nta q̄rti libri.

4 ª ↄ̃ ibi Quĩ aũt ſunt. ſeſt q̄ ↄ̃ria p̱ut reducunt ad p̱uatiua ſũt imediata circa p̱priũ ſb̃m. Mediũ: q̄ ↄ̃riũ icludẽs p̱uationẽ iſto mõ nõ tollit totã nãm habit⁹ ſed p̱fectionẽ ipſi⁹: ut ſi iuſt⁹ dicat qui p̱fecte obedit legib⁹. iniuſt⁹ p̱uatiue dicet nõ qui in nullo obedit ſed qui in aliquo nõ obedit. Si v̊o accipet ↄ̃riũ p̱ꝛe.ſ. p̱ut ↄ̃rietas dicit maximã ꝛ p̱fectã diſtãtiã: ut habet ex.21.decimi. ut ſi dicat iniuſt⁹ qui in nullo obedit legib⁹: tũc erit mediũ iter ea.ſ.qui in aliquo obedit: ꝛ i aliquo non.

5 ª ↄ̃ ibi Queãdmodũ aũt. ſeſt q̄ eſt aliq̄ ſcia conſiderãs entia gñalr. Mediũ a ſilĩ: q̄ ſicut eſt aliq̄ ſcia de quãtis p̱ut ſunt quãta: ꝛ de his que ↄſequunt ad ea i quãtũ talia: ut geometria nõ cõcernẽs paſſiones ſenſibiles que repiunt in reb⁹ hñtib⁹ quãtitates: ſic erit aliq̄ de entib⁹: ꝛ nõ de ſpãlib⁹ differentĳs entium.

6 ª ↄ̃ ibi Hui⁹ eni accñtia. ſeſt q̄ hui⁹ ſcie eſt ↄſiderare ſic entia. Mediũ q̄ ſi alteri⁹ eẽt: magis videtur eẽ phiſice que putabat apud antiquos eẽ p̄ma: ut pʒ ex his que in ſcd̃a p̱batione.10.cõcl̃onis q̄rti libri dicunt in textu. uel eẽnt dialectice uel ſophiſtice que ſũt cões. Nulli⁹ aũt iſtarũ eſt nõ phiſice. nõ enim phiſica cõſiderat entia inquantum entia.

7 ª ↄ̃ ibi Quĩ aũt ens. ſeſt q̄ de multis ꝛ oĩntibus ſp̃e. gñe cuiuſmodi ſunt entia: ꝛ de eoꝝ ↄ̃rietatib⁹ põt vna ſcia eẽ. Mediũ q̄ talia reduci p̄nt ad vnum cõe ꝛ eoꝝ ↄtrarietates ad vnã cõtrarietatẽ p̄mã: ut patet ex prima ꝛ ſecũda huius.

8 ª cõcl̃o ibi Quĩ aũt mathematic⁹. ſeſt eadẽ cũ.10ª. q̄rti. ꝛ mediũ fere idẽ.ſ. q̄ p̄ncipia demr̃ationis ſũt cõia: ita q̄ in ſui cõitate nõ accipiunt ab his ſcientĳs ut a mathematico uel a phiſica: ſed contracta ſm̃ exigentiam ſuorum ſubiectorum. Pars 2ª li.

9 ª ↄ̃ ibi Eodẽ aũt hẽt mõ. ſeſt q̄ phiſica ꝛ mathematica ſunt p̄tes metaphiſice.ſ. p̄ticulares reſpectu ipſius. Mediũ: q̄ ſb̃m iſtius eſt uñe ad ſubiecta illarũ ut ex medio octaue hui⁹ dicitur in textu. ¶ Deinde ibi Eſt aũt q̄dã in entib⁹.c.4. ſp̱ponẽs q̄dã principiũ p̄mũ ꝛ p̄ncipale: circa q̄d nõ ↄtingit decipi.ſ.non contingere idem eſſe ꝛ non eſſe probat. Nouẽ p̄me ↄclõnes ponunt.c.3 Pars 4ª li.

10 am cõcl̃onẽ tãdẽ ibi ꝛ de talib⁹. ſſ.q̄ p̱dictũ p̄ncipiũ nõ eſt demõſtrabile. Mediũ: q̄ nullũ p̄ncipium aliud eſt notius eo. Deinde p̱ponẽs modũ diſputandi cõtra negantem illud principiuʒ ibi ad diſcentem autem. ſtandem probat.

11 am cõcl̃onẽ ibi Futuras itaq;. ſque eſt p̄ncipium p̱dictũ oĩno eẽ uerũ. Hanc p̄mo p̱bat per tria media cõia. p̄mũ eſt ſuppoſito q̄ nomen ſignificet aliq̄d vnũ determinate: tũc enim ſi tu dicas idẽ eẽ ꝛ nõ eẽ: ut petrũ eẽ hoiem ꝛ nõ hoiem: q̄ p̄mo affirmans poſtea negãs ſignificari per ip̃m nomẽ non ſignificabit aliq̄d determinate.2m ibi adhuc aũt ſiq̄d. ſeſt q̄ de q̄d eſt uerũ: eſt neceſſariũ dũ eſt uerũ: q̄d eſt neceſſariũ nõ ↄtingit nõ eẽ eo mõ quo eſt neceſſariũ: ꝛ ita nõ ↄtingit idẽ eẽ ꝛ nõ eẽ.3m ibi Adhuc aũt ſi. ſeſt q̄ ſi ↄtingit petrũ eẽ hoiem ꝛ nõ hoiem: nõ min⁹ erit uerũ de eo nõ equo q̄ nõ hoiem. ꝛ ſilr q̄dlibet aliõ aial q̄d eſt cõtra ſenſum. ¶ Deinde ibi Cito aũt utiq; de. ſdeſcẽdẽs ad opinionẽ Eracliti negãtis illud p̄ncipiũ: ꝛ oſtẽdẽs eã eẽ fatuã improbat ibi Totalr aũt. ſubi ponit quartũ mediũ hui⁹ vndecime ↄ̃nis.ſ. q̄ ſi affirmatio ꝛ negatio ſunt ſil uere in ſimplicib⁹ ſiue diuerſis: ut idẽ eẽ hoiem ꝛ nõ eẽ hoiem. eadẽ rõne ꝛ in cõplexis ſiue cõpoſitis: ut ſi affirmẽ iſta duo eẽ idẽ duorũ cũ ſua negatione.ſ.eoꝝ duoꝝ erit ſil uera: ꝛ ita ſũt ſil uere affirmatio ꝛ negatio nõ idẽ eẽ hoiem ꝛ nõ eẽ hoiem. nã ẽt ſũt ſil uera cũ negatio cui⁹ toti⁹ ſit uera.

12 ª ↄ̃ ibi adhuc aũt ſi nihil. ſeſt q̄ alia opio eracliti ponẽtis mediũ eẽ iter affirmationẽ ꝛ negationẽ ꝛ oẽs affirmatiões ꝛ negationes ſil p̄nt eẽ falſe eſt fl̃a. Mediũ: q̄ ſi nulla p̱poſitio affirmatiua eſt uera: nec illa eadem que hic proponitur erit uera.

13 ª cõcl̃o ibi Sile dictis. ſẽ q̄ opinio pythagore ponẽtis iudiciũ ſenſus uel itellect⁹ eẽ mẽſurã rerum ſenſibiliũ ꝛ itellectibiliũ: ut.ſ. ita ſit in reb⁹ ſicut vnuſquiſq; iudicat talis eſt falſa. Mediũ: q̄ tũc ſequeret oppoſita ſil eẽ uera cũ diuerſi iudicẽt ↄ̃ria de eiſdem. ¶ Deinde ibi Soluet aũt. ſponẽs duas radices errorum in iſtis qui negabãt iſta p̄ncipia. p̱bat tandem Pars 5ª li.

14 am ↄ̃nẽ ibi Sʒ ꝛ ſilr attẽdẽ. ſſ.q̄ nõ eſt ſtãdũ utriq; iudicio aliquoꝝ duoꝝ ↄ̃ria iudicãtiũ. Mediũ q̄ opʒ alterũ ipſoꝝ coꝛruptũ iudicãtiũ ſenſus ꝛ itellectus hẽre: ꝛ iudicio taliter febrĩtis non eſt ſtandum.

15 ª cõcl̃o eſt q̄ alia opinio Eracliti ponẽtis oĩa eẽ in cõtinuo fluxu ꝛ adeo uelociter mutari: ut nulla nã p̱maneat aliquo tp̃e fixa in reb⁹: eſt falſa. Mediũ eſt q̄ntuplex. p̄mũ ibi Totaliter aũt incõuenies. ſſ. q̄ etſi iteriora ſint uariabilia: tñ ſup̱iora ad que tanq̃ ad principaliores p̄tes mũdi debem⁹ attẽdere plus ſũt

100

inuariabilia ꝛ ſm eē ꝛ ſm diſpoſitiones intrinſecas.
12m ibi Adhuc aūt ſi mot⁹. q2 q̄diu aliq̄s motus
durat: ip3 mobile eſt in termino a quo: ꝛ ita aliquo tē
pore manet aliq̄d in reb⁹ poſit: tñ hoc mediū ꝯueni
enter applicari pōt ad cōclōnē vndecimā hu⁹ que ꝑn
cipalr̄ intēdit in 4a ꝛ 5a pte hu⁹ vndecimi. Si eni q̄
diu aliq̄d mouet nōdū eſt in termino ad quē: nō pōt
de eo verificari ꝯdictio reſpectu ipſi⁹ termini. 13m ibi
Etſi ſm quātū. q2 ſi res ꝯtinue fluāt ſm quātitatē
ſm opinionē eracliti credētis res ꝯtinue creſcē (qḋ tñ
nō eſt verū) nō ꝑpter hoc op3 q ſm q̄litatē: uel ſm
alias diſpōnes moueat. ſuba vō magis accipit ſm q̄-
litatē q̄ ſm quātitatē: cu3 q̄litas ſit forma ſubalis: ꝛ
ita nō op3 q oīa ſint in cōtinuo fluxu. 14m ibi Ad-
huc aūt ꝑpter q̄d. ſi quelibet nā ſubito mutaret: nō
oporteret ad iuſſionē medici panē offerre iſirmo qm̄
añ non fieret panis q̄ ſibi poſſet offerri. 15m ibi ad-
huc ſiq̄dē. ſ. q aut nos cōtinue alteramur: aut nō: ſi
ſic nō ꝑpter rerū mutationē: ſed ꝑpter nr̄am diuerſi
tatē iudicam⁹ de reb⁹: ſicut aliter iudicat idē hō quan
do eſt ſanus: ꝛ qñ eſt iſirm⁹: ꝛ ita adhuc res permane
būt ſm mutationē. Si vō nos nō mutamur: ergo eſt
aliquod fixum in rebus ſaltem aliquo tempore.

Lege loca q̄ ſup tex. iſta cotaui.

16 6a ꝯ ibi ad hñtes q̄dē igit. ſ. q ꝯtra ꝯtinētes iſtos
errores ex ꝑtinacia rōnis: nō pōt faciīr nec utilit
diſputari. Mediū eſt: q2 nihil cōcedūt qḋ ſit contra
eos q̄uis uerum uel probabile.
17 a ꝯ ibi ad dubitātes aūt. ſ. q cū tenētibus eoſ-
dē errores nō ꝑtinaciter: ſed per aliq̄s rōnes pro-
babiles eis que ipſos faciūt diſputare. Mediū quia
poſſum⁹ eorū rōnes ſoluere ut iā patet ex dictis hic
ꝛ in tertia parte quarti libri. ¶ Deinde repetens vn-
decimam huius ibi Quare manifeſtum. probat
18 am ꝯnē. ſ. q nō ꝯtingit ꝯria ſil' eē uera. Medium: q2
vnū ꝯrium importat ꝑuationem: ꝛ per cōſequēs
negationem alterius.
19 a ꝯ ibi Silr̄ aūt. ſ. q mediū nō pōt ſil' uerificari
cū ꝯrio: ſiue cū extremo. Mem p3 ex ꝯ ꝑte q̄rti li.
20 a ꝯ ibi Neq3 enim itaq3 ſm eraclitū. ſ. q tā opi
nio eracliti q̄ anaxagore eſt falſa. De eraclito po
ſuim⁹ in ꝑmiſſis in iſto libro. De anaxagora aūt ꝑbat
ſ. q2 cōtraria poſuit ſimul eē cū poneret quodlibet eē
in quolibet actu ꝛ non potentia.
21 a ꝯ ibi Silr̄ aūt. ſ. q ipoſſe eſt oēs ſil' ꝑpōnes eē
ueras uel falſas. Mediū: q2 ſi oēs ſil' falſe eēnt: ꝛ
illa que hocipm ꝑponit erit falſa. Si aūt oēs ſil' ſunt
uere tūc qui dicit oēs eē falſas dicit uerum.

Concl'ones a.11. uſq3 ad iſtā po- nunt. c. 5. Pars 4a li.

22 a ꝯ ibi oīs aūt ſcia. ſ. q vnaqueq3 ſcia īq̄rit cāu
ſuorū ſcibiliū. Hāc declarat iductiue i lr̄a aſſignās
diſtaz iter hāc ſciaz ꝛ alias q̄ ad modū ꝯſiderādi ens.
23 a cōcluſio ibi dictarū aūt ſciarum. ſ. eſt fere eadem
cum ſcḋa ſexti. ꝛ medium idem.
24 a cōcluſio ibi Quoniā autē eſt quedā. ſ. eſt eade3
cū 4a ſexti. ꝛ mediū idem: l3 ibi breui⁹ declaret.
25 a concluſio ibi Quoniā aūt quodq̄d. ſ. eſt eadē cu3
5a ſexti. ꝛ mediū idē l3 hic breuius declaretur.
26 a concluſio ibi Quoniam autem eſt quedā ſcia.
eſt eadem cum nona ſexti. ꝛ medium idem.
27 a ꝯ ibi palā igit q tria gñā. ſ. eſt eadē cū. 10a ſexti.
ꝛ fere ex eodē medio hec repetitio concluditur.
28 a cōcl'o ibi Optimu3 q̄dē igit. ſ. eſt q metaphiſica
eſt nobilior oīb⁹ alijs ſcietijs ſpeculatiuis. Mem
q2 de nobiliori ſbīo. q2. ſ. de altiſſimo ente conſiderat.

Concl'ones a 25 uſq3 ad. 30am po- nuntur. c. 6. Pars 7 li.

29 a ꝯ ibi Dubitabit aūt. ſ. eſt eadē cū 3a. 6. ꝛ mem idē
¶ Et eide ꝯtinuās ibi Qm̄ aūt ſimplr̄ ens. pōit
30 am cōcl'onē que eſt eadē cū. 13a ſe. ti. ꝛ mediū duplx

primū per inductionē ibi neq3 eni3 edificatiua. 2m
per rōnē ibi neq3 inquātū muſicū. ſ. q2 ens per acci
dēs: ut muſicū eē grāmaticū: nō eſt ꝑ ſe ens cu3 nō ſit
vnū. vnius enim entis vna eſt gñatio: ꝛ ideo q2 ſophi
ſta verſat circa ens per accñs. ſ. quantū ad fallaciā di
cit plato nō male ſophiſticā eē circa non ens.
31 a concluſio ibi Quomōcūq3 autez neq3 ꝯtingēs.
eſt eadem cum. 15a ſexti. ꝛ medium idem.
32 a concluſio ibi q autem ſm accidens. ſ. eſt eadem
cum. 16a ſexti. ꝛ medium idem.
33 a cōcluſio ibi Q2 aūt ut uere ens. ſ. eſt eadem cum
18a ſexti. ꝛ medium idem.
34 a cōcl'o ibi Q2 autē gr̄a huius. ſ. eſt q fortuna eſt
circa ea que ſunt ab itellectu. Mediū eſt ex diffi
nitione fortune. ſ. q2 fortuna eſt cā per accidēs in his
que fiūt ab electione ſm accñs ꝑpter aliquē finē. Et
primo ꝑmittit quedaz ꝑambula ad diffinitionem: ibi
Qḋ aūt gr̄a. ſcḋo ſubiūgit eam ibi Fortuna au-
tem. tertio infert cōcl'onem ibi Propter qḋ circa.
35 a cōcl'o ibi cauſe aūt iſinite. ſ. eſt q fortuna eſt icer
ta humane cognitioni. Mediū: q2 cāe fortuitorū
ſunt infinite ꝛ ideterminate ꝛ icerte. Et oſtēdit ibi bo
na aūt fortuna. que ſit fortuna bona: ꝛ que mala: ꝛ
quid ſit eufortunium: ꝛ infortunium.
36 a cōcl'o ibi Qm̄ aūt nullū. ſ. eſt q cā per accñs: ꝛ
fortuna ꝛ caſus ſunt poſteriores q̄ cauſa per ſe cu
iuſmodi eſt itellectus. Mediū: q2 omne per accidens
eſt poſterius eo quod eſt per ſe.
37 a cōcl'o ibi Si igit fortuna. ſ. eſt q fortuna ꝛ caſus
nō pñt eē prime cāe rerū ſeu mūdi. Medium pa
tet ex ꝑmiſſa. ſ. q2 ꝑor eſt itellect⁹ q̄ fortuna: ꝛ natura
q̄ caſus. ¶ Deinde ꝑponēs duplicē diuiſionez entis
ibi eſt aūt hoc q̄dē. c. 8. ſ. per actū ꝛ potentiā. ꝛ per
10. ꝑdicamēta ꝑbat ibi nō eſt autem aliquid.

Octo ꝯcl'ones he mediate ꝑcedē- tes ſumūtur ex c. 7. Pars 8 li.

38 am cōcl'onē. ſ. q motus nō eſt aliud ꝑter res. Medi
um: q2 oīs motis fit ſm res aliquorū ꝑdicamento
rū: ut ſicut ipſis ꝑdicamētis nō eſt aliqḋ gen⁹ cōe: ita
nec ipſis motib⁹ eſt aliqḋ gen⁹ cōe diſtinctu3 ab alijs.

[illegible]

39 a cōcl'o ibi Unūq̄dq3 aūt. ſ. eſt q in oī gñe iueniun
tur ꝑuatio ꝛ habit⁹: ſeu ꝑfectū ꝛ imꝑfectū. Hanc
declarat inductiue in littera. Medium tñ eius poſſet
haberi ex. 31a decimi. ꝛ. 15. duodecimi.
40 a cōcl'o ibi quare mot⁹. ſ. eſt q tot ſunt mutatiōis
ſpēs ꝛ mot⁹: quot ſunt ſpēs entis illius qḋ ꝑ mo-
tū ꝑe inducit. Mediū huius p3 ex. 30 huius. Si eni3
motus nō eſt aliud ꝑter res: ſm diuerſitatē earum di-
uerſificabit ꝛ ipſe mot⁹. nam ſpēs ſubalterne motus
ſunt ſex que ponunt in poſtꝑdicamētis. ¶ Deide ibi
diuiſo āt. diffiniēs motū. ſ. q mot⁹ ē act⁹ entis i po
tētia iquātū hī⁹: ꝑbat ꝯñ' ibi Q2 aūt uera dicim⁹.
41 am cōcl'onē. ſ. q mot⁹ eſt actus entis in potētia iqua
tū huiuſmodi. Mediū q2 edificabilis inquātum
edificabile: actus eſt edificatio: ꝛ curabilis curatio.
huiuſmodi autem ſunt motus.
42 a cōcl'o ibi Dico aūt inquātū. ſ. eſt q mot⁹ eſt act⁹
exiſtētis in potētia inquātū tale: q2 etſi idē ſit ali
quid qḋ eſt ens in actu: ꝛ q eſt in potētia ad aliud (ut
idē eſt hō ꝛ qḋ potētia ſanū: ſiue curabile) differūt tñ
hec ſm rōnē: alr̄ ſi idē eēt ſm rē ꝛ rōnē: hō inquātū
hō ꝛ inquātū potēs ſanari: ꝛ ſilr̄ inquātū potēs inſir-
mari per ꝯñs ſanari ꝛ iſirmari eēnt idē. Curatio autē
nō eſt hois actus inquātū hō: alr̄ ſemꝑ ſanaret dū eſ-
ſet: ꝫ eſt act⁹ ei⁹ iquātū eſt in potētia ſanū: ſeu curabile
43 a cōcluſio ibi Qḋ q̄dē enim. ſ. eſt q mot⁹ eſt act⁹.
Mediū: q2 cū vnūquodq3 mobiliū q̄nq3 ſit actu
q̄nq3 potētia: op3 q vnicuiq3 taliū correſpondeat aliquis

actus: ergo edificabilis inquantum edificabile eſt actus aut ipſa edificatio: aut forma domus: ſed non forma domus: quia quando iam eſt: non eſt edificabile: ſed edificatum: ergo edificatio eſt actus ipſius. talis autem eſt quedam motus et ita de aliis. ¶ Deinde oſtendens ſuam diffinitionem motus bene aſſignatam eſſe ibi Quod autem bene. probat

44 conclusionem. ſ. quod alii diffinientes motum eſſe alteritatem uel equalitatem uel non ens: inconuenienter dixerunt. Medium: quia nullum iſtorum eſt neceſſe ineſſe motui nec ratione ſubiecti. nec ratione termini: nec ratione actus: quia non omne illud in quo eſt aliquid iſtorum trium: moueri neceſſe eſt. Quia non inchoatur magis motus ab iſtis: uel terminatur ad ea: quam ad eorum contraria. Et oſtendit ibi Cauſa autem in hoc. quare illi attribuebant iſta motui. ſ. quia motus uidetur eſſe quid indeterminatum. unde et antiqui. ſ. pythagorici qui ponebant decem combinationes perfectorum et imperfectorum: ut patet in primo libro in illo capitulo in his autem et antiqui nos uocati pythagorici. connumerabant motum inter imperfecta ſeu priuatiua. ¶ Deinde oſtendens quare motus ſit indeterminatus ibi Cur autem uideatur. probat

45 conclusionem. ſ. quod motus non eſt ſimpliciter idem quod potentia: nec ſimpliciter uel penitus idem quod actus. Medium: quia tunc omne quod eſſet in potentia ad aliquid ut ad quantitatem: aut actu quantum: moueretur: quod patet eſſe falſum.

46 conclusio ibi Motus enim actus. Jeſt quod motus eſt actus imperfecti. Medium: quia eſt actus imperfecti. ſ. exiſtentis in potentia

47 conclusio ibi Et propter hoc difficile. Jeſt quod difficile eſt accipere uel cognoſcere quid ſit motus. Medium patet ex premiſſa: quia quanto minus aliquid habet de perfectione et entitate tanto minus eſt cognoſcibile. Ponit tamen aliud medium ibi Ceterum autem. ſ. quod nec motus idem eſt quod priuatio ſimpliciter nec idem quod potentia: nec etiam ſimpliciter idem quod actus: ut patet ex 45ª concluſione huius.

48 conclusio ibi Et eſt motus in mobili. Jeſt quod motus eſt in mobili. Medium: quia eſt actus eius.

49 conclusio ibi Et motiui actus. Jeſt quod motus eſt actus mouentis. Medium: quia motiuum dicitur ſecundum potentiam: mouens autem ſecundum actum. ſed non eſt in actu niſi per motum.

50 conclusio ibi Quare ſimiliter. Jeſt quod unus et idem motus eſt actus motiui inquantum facit motum. Eſt autem motus mobilis inquantum fit in eo motus. Sed motiuum facit eundem motum illum. ſ. qui eſt in mobili et non alium. Circa iſtas duas concluſiones ultimas ſic procedit. primo ponit eas ſimul ibi Et motiui actus. 2º ſubiungit medium 49ᵉ ibi Motiuum quidem enim. 3º innuit medium 50ᵉ ibi Sed eſt actiuum. 4º eandem concluſionem declarat per exempla ibi quemadmodum eadem. ¶ Deinde oſtendens quot modis dicitur infinitum in actu: quia. ſ. quatuor modis ibi Infinitum autem. c. 9. Et quot modis ens in potentia: quia. ſ. tribus modis ibi Adhuc appone. probat tandem ibi Separabile quidem igitur.

51 conclusionem quod. ſ. infinitum non eſt ſeparabile a ſenſibilibus: ut. ſ. ſubſtantia quedam et principium aliorum (quemadmodum dixerunt pythagorici.) Medium triplex. primum quia ſi infinitum eſt ſubſtantia non erit diuiſibile: cum non ſit magnitudo: nec multitudo: et per conſequens non erit infinitum prout ſumptum ſecundum quod hic intendimus de ipſo. 2ᵐ ibi Adhuc quomodo. Jeſt quod magnitudo et multitudo (in quibus prout habet reperiri infinitum) non ſeparantur a ſubiecto cum ſint accidentia: ergo nec ipſum infinitum. 3ᵐ ibi Adhuc ſi. Jeſt quod ſi ipſum infinitum fuerit ſubſtantia: aut eſt diuiſibilis: et tunc cum ſit ſimplex ſubſtantia: eo quod eſt principium: ſecundum eos: quelibet pars eius erit infinita: ſicut quelibet pars aeris eſt aer quod eſt inconueniens. Aut indiuiſibilis: et tunc ſicut dictum eſt in primo medio non eſt proprie infinitum. Et ita cum ſit accidens: non erit per ſe principium: ut ipſi ponebant.

52 conclusio ibi Quod autem in ſenſibilibus. Jeſt quod infinitum non eſt in ſenſibilibus. ſ. per accidens ſiue paſſio alicuius quantitatis ut aliqui naturales ponebant. Media ſunt ſex. primum ibi Si enim corporum. Jſ. quod nec corpus quod determinatur ſuperficie: nec numerus ſeu habens numerum numeralis erit infinitum. 2ᵐ ibi Naturaliter autem. Jſ. quod nec corpus ſimplex nec compoſitum poteſt eſſe infinitum. et de compoſito probat ibi Compoſitum quidem enim. Jſ. quia cum elementa ſint finita in numero: ſi compoſitum eſſet infinitum ſecundum quantitatem: oportet ut alterum componentium eſſet infinitum ſecundum quantitatem. et tunc illud deſtrueret aut omnia: et hoc non poteſt eſſe quia unum infinitum occuparet totum ſpatium. De ſimplici autem probat ibi Neque unum. Si enim aliquod quatuor elementorum. uel aliquod medium inter ea: quod aliqui ponebant: eſſet infinitum: cum illud habeat contrarietatem ad alia: deſtrueret omnia. 3ᵐ medium ibi adhuc autem ſenſibile. Jubi ſupponit duo primo. ſ. quod omne corpus ſenſibile eſt in loco. 2º quod idem eſt locus totius et partis. Deinde arguit ſic. Si aliquod corpus ſit infinitum: aut erit ſimilium partium: et tunc ſemper aut mouetur extra locum in quo eſt: utpote ſi eſſet in loco non naturali: aut ſemper quieſceret in eodem loco: utpote ſi eſſet in loco naturali: quorum utrumque uidemus eſſe falſum de corporibus ſenſibilibus naturalibus. aut eſſet diſſimilium partium et tunc non eſſet unum niſi per quendam contactum uel contiguitatem ſicut aqua et aer. ¶ Preterea aut ille partes eſſent infinite ſecundum ſpeciem: aut finite. Si finite tunc oporteret ſaltem alteram ipſarum eſſe infinitam. Si autem partes eſſent infinite ſecundum ſpeciem tunc oporteret loca naturalia eſſe infinita: et etiam elementa eſſe infinita: quorum utrumque eſt inconueniens. Uidemus enim loca naturalium corporum ſecundum ſpeciem eſſe finita: utpote ſurſum et deorſum: et elementa eſſe finita: alia elementa non poſſent cognoſci. 4ᵐ ibi Totaliter autem. Jſ. quod omne corpus cum ſit graue uel leue ſecundum opinionem antiquorum ponentium corpora celeſtia eſſe de natura elementorum mouebitur ſurſum aut deorſum uel ad medium. In corpore autem infinito uel in eius loco non eſt tales aſſignare differentias. 5ᵐ ibi adhuc omne. Jſ. quia ſenſibile corpus: et differentie loci ſunt determinate: ut ſurſum et deorſum et cetera. hec autem corpori infinito non conueniunt. 6ᵐ ibi totaliter autem. Jſ. quia impoſſibile eſt locum eſſe infinitum cum habeat determinatas differentias ſiue partes ut predictum eſt.

53 conclusio ibi Infinitum autem. Jeſt quod infinitum prius dicitur de magnitudine quam de motu: et de motu quam de tempore. Medium huius patet. continuitas enim ineſt motui per magnitudinem: et tempori per motum ut patet ex 4º phyſicorum. t. c. 99. et 113. hoc tamen medium hic non exprimit. ¶ Deinde proponens ibi permutatur autem. c. 10. Jquod tribus modis dicitur aliquid permutari. ſ. per accidens ut muſicum ambulat. et ſecundum partem ut corpus ſanatur quia oculus. Et ſecundum ſe: ut lapis mouetur deorſum. Proponens etiam ibi eſt autem aliquid et in mouente. Jquod. ſ. totidem modis dicitur moueri aliquid: oſtendens nihilominus ibi eſt autem aliquid mouens. Jquod quinque requiruntur ad motum. ſ. mouens: mobile: tempus: et duo termini. ſ. a quo: et ad quem ipſius motus. proponit tandem

54 conclusionem ibi Que autem non ſecundum accidens. Jſ. quod mutatio per ſe non eſt niſi in contraria: uel in media: uel in contradictoria. huius autem probationem ex inductione dicit eſſe accipiendam.

55 conclusio ibi Permutatur autem. Jeſt quod tres ſunt permutationes. ſ. ex ſubiecto in non ſubiectum quod eſt corruptio: ex non ſubiecto in ſubiectum quod eſt generatio. et ex ſubiecto in ſubiectum. Medium: quia toties ponuntur termini mutationum oppoſiti. Nam non ſubiectum non opponitur non ſubiecto ſiue negatio negationi: ſimul enim uerificantur de eodem due negationes

56 conclusio ibi Si itaque non ens. Jeſt quod generatio non eſt motus: nec quies. Medium duplex. primum quia non ens ſiue ens in potentia ſimpliciter non mouetur: nec quieſcit. Quod autem generatur eſt non ens: ſiue ens in potentia ſimpliciter. Secundum medium ibi Et ſi omne. Jeſt quod omne quod mouetur:

uel quieſcit eſt in loco. qḋ aūt generat̃ cuȝ ſit non ens non eſt in loco.

57 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Neq̃ itaq̃ corruptio. ⌋eſt ꝙ corruptio nõ eſt mot⁹. Mediū q2 motui opponit̃ mot⁹: uel q̃es ut pȝ ex.5. phiſicoꝝ.t.c.53. generatio aūt que opponitur corruptiõi nõ eſt mot⁹: uł q̃es ut patet ex p̃miſſis.

58 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Quõcūq̃ aūt oïs mot⁹. ⌋ eſt ꝙ illa mutatio que eſt ex ſbͦo in ſbͦm mot⁹ eſt: ſȝ nõ illa mutatio que eſt ex nõ ſbͦo in nõ ſbͦm: ut pȝ. uocat̃ autē ſbͦȝ quicūq̃ termin⁹ mutatiõis affirmatiue ꝑpoſitus: ut albū: nigrū ꝛ huiuſmodi. ¶ Deïde ꝑponës vnā ꝯnē quā ꝓbat iferi⁹ ex q̃buſdā alĩs pri⁹ oſtëdëdis ꝓbat tandem ibi ⌊ Secundū ſubſtãtiã autem non. ⌋

Pro his ꝯtroni: b lege cõmētū 8ͦ phiſ. ꝛ cõ. nõnū ibidē.

59 ᵃᵐ ꝯnē. ſ. ꝙ mot⁹ nõ eſt in ſbͣ. Mediuȝ q2 non eſt ſbi ꝯtrarietas. ¶ Et nota ꝙ motū eē in aliq̃ gñe nõ appellat aliud q̃ reȝ illi⁹ generis per motū iduci.

60 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Neq̃ in ad aliq̃d. ⌋eſt ꝙ mot⁹ nõ eſt in ad aliq̃d. Mediū q2 relatio põt iueniri in aliquo ſine mutatiõe ipſius: ut aliq̃d ſit ſimile ꝛ equale alteri non per ſuam mutationem ſed alterius.

61 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Neq̃ facientis. ⌋eſt ꝙ in actiõe ꝛ paſſiõe nõ eſt mot⁹. Mediū q2 mot⁹ nõ eſt mot⁹: nec mutationis mutatio. hͦ aūt mediū q̃tuor modis ꝓbat. Primū ibi ⌊ Dupłr eni. ⌋q2 mot⁹ nõ eſt mot⁹: ut ſbͦ eo ꝙ mot⁹ nõ mouet. hec ut ťmini: hͦ eni nõ poſſet eē niſi ſȝ ꝙ vna mutatio ſuccedit alti: ꝛ ſi poſt vnãquãq̃ alterã ꝯtigit eē: vna mutaret̃ in quãcūq̃ alterã qḋ nõ eſt uerū cū q̃libet mutatio habeat certos ťmios. Et p̃terea cū mutatio ſit in oppoſita: ut pȝ ex.54. hui⁹. ſi vna mutatio mutaret̃ in alterã: mutaret̃ in oppoſitã: ut egrotatio in ſanationē: ꝛ ita ſił aliq̃d tēdet in duo oppoſita. ¶ 2ᵐ ibi ⌊ Adhuc in ifinitū. ⌋q2 ſi vna mutatio eſt ťmin⁹ alteri⁹: eadē rõne ꝛ illa p̃or erit termin⁹ alteri⁹ p̃oris ꝛ ſic in ifinitū. In ifinitis aūt nõ eſt p̃ᵐ. Si aūt nõ eſt prima gñatio nec ꝯñs: ꝛ per ꝯñs tolleretur mutari ſeu generari a rebus. ¶ 3ᵐ ibi ⌊ Adhuc eiuſdē. ⌋ſ. cū oppoſita hēant fieri circa idē ut motus oppoſiti ꝛ q̃etes oppoſite: ꝛ gñatio ꝛ corruptio. ğ aliq̃d cū gñat̃ tēdit ad corruptionē: hoc aūt ē ipoſe: opȝ eni eē qḋ corrūpit̃. vñ nec dū gñat̃ corrūpit̃: nec ſtati dū eſt gñatū. ¶ 4ᵐ ibi ⌊ Adhuc opȝ mãȝ. ⌋ſ. ꝙ cū in oï mutatiõe duo req̃rant̃. ſ. ſbͦm mutabile ſeu mã: ꝛ termin⁹ ſi gñatio gñat̃: opȝ iſta duo dare: ſȝ gñatiõi nõ ē aſſignare mãȝ. Nec ēt ťminat̃ gñatio: ſicut nec terminat̃ diſciplinatio ad diſciplinationē ſed ad ſciam.

62 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Qm̃ aūt neq̃ ſbͤ.t.c.10. ⌋eſt ꝙ in ſolis tribus p̃dicamētis. ſ. q̃litate: quãtitate: ꝛ ubi: ē mot⁹ Mediū eſt duplex. Primū q2 nõ eſt in alĩs: ut pȝ ex tribus ꝯnibus imediate p̃miſſis. 2ᵐ ibi ⌊ Horū eni. ⌋ ſ. ꝙ in trib⁹ eſt ꝯrietas. talis aūt eſt termin⁹ mot⁹. Et exponit ꝙ nõ itellexit de q̃litate ſbͣli que idē eſt qḋ forma ſbͣlis: ſed de accñtali ſm quē ſbͦm eſt poſe ſeu alterabile. ¶ Et nota ꝙ ſitus nõ addit ſupra ubi niſi determinatū ordinē ptiū adiuicē. ulteri⁹ q2 habit⁹ dicit quãdã habitudinē idumēti ad iductū. iõ eiuſdem rõnis vi eē ꝙ nõ ſit mot⁹ in ad aliq̃d: ꝛ in his duob⁹ p̃dicamētis. Iteȝ quia qñ ſignificat eē in tpe: ꝛ tēpus eſt numer⁹ mot⁹: ꝛ actiõis ꝛ paſſiõis: ex hoc qḋ probat mot⁹ nõ eē in actiõe ꝛ paſſiõe: forte ſupponit nõ eſſe motum in quãdo: qḋ ꝛ uerum eſt.

Lege loca q̃ cotãt i textu ſbͦ.

Deinde oſtëdës quot modis dicat̃ aliq̃d eſſe imobile: q2 trib⁹ modis ibi ⌊ Immobile aūt.c.11. ⌋ ꝓbat 63ᵃᵐ ꝯnē ibi. ſ. ꝙ iter mobilia ſeu mota illḋ ſolū q̃eſcit qḋ eſt aptū natū moueri. Medium q2 q̃es ꝛ mot⁹ hñt fieri circa idē cū q̃es ſit priuatio mot⁹. ¶ Deïde oſtëdës ibi ⌊ Sił aūt.c.11. ⌋q̃d ſit eē ſurſuȝ: ꝛ q̃d deorſuȝ: ꝛ q̃d tãgi: ꝛ q̃d itermediū: ꝛ q̃d ꝯtrariū ſm locū: ꝛ q̃d eē ꝯſequēter habere: ꝛ q̃d habitū eē: ꝓbat tãdē ibi ⌊ Qm̃ aūt oïs ꝑmutatio. ⌋

Lectiones.10.ꝑ͡tē p̃cedētes habeš.c.10.

Paro⁹ᵐ.ll.

64 ᵃᵐ ꝯnē. ſ. ꝙ media ſūt iter ꝯtraria. Mediū q2 media ſūt iter ea in q̃b⁹ eſt mutatio: ut pȝ ex diffõne mediĳ p̃termiſſa in textu. Mutatio vͦ eſt iter oppoſita: aut ğ in ꝯrĳs: aut ꝯdictorĳs. In ꝯdictorĳs auteȝ nõ ē mediū: ut pȝ ex.48. decimi. ¶ Deïde oñdës q̃d ſit ꝯtinuū: q2 illḋ cui⁹ p̃tes copulant̃ ad eūdē terminū ibi ⌊ Cõtinuū aūt. ⌋ꝯcludit ex hoc ibi ⌊ quare palã. ⌋

Sequētes 4ᵒʳ cõcluſiones habent̃ c.11. ꝛ ultimo.

In predicamentis c. de quãtitate.

65 ᵃᵐ ꝯcluſionē. ſ. ꝙ ꝯtinuū habet eſſe in illis que nata ſunt vniri adinuicem.

66 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Et q2 primū. ⌋eſt ꝙ eſſe ꝯſequēter eſt pri⁹ ꝙ tãgi. Et tãgi pri⁹ q̃ ꝯtinuū eſſe. Mediū eſt: q2 illud eſt pri⁹ a quo nõ couertit̃ ꝯſequētia. hi aūt termini ſic ſe habent ꝙ ad cõtinuū ſequit̃ tãgi: ꝛ ad tãgi ſequit̃ eſſe ꝯñter ꝛ nõ ecõuerſo: ut declarat in littera.

In poſtp̃dicamētis c. de priori.

67 ᵃ ꝯ ibi ⌊ Quare nõ. ⌋eſt ꝙ punct⁹ ꝛ vnitas nõ ſūt idē. Mediū duplex eſt. Primū ibi ⌊ Hĳs q̃dē. ⌋ ſ. q2 pūctis cõuenit tãgi. vnitatib⁹ aūt nõ. 2ᵐ ibi ⌊ Et hoꝝ q̃dē. ⌋ſ. q2 iter duo pūcta ꝛ in eodē ꝯtinuo: opȝ eē aliqḋ mediū. ſ. lineã: ut pȝ ex ſexto phiſicoꝝ. Inter vnitates vͦ eiuſdē numeri nõ oportet eſſe medium.

Uide etiã q̃ nõ eſt in Logpoñiõe li.6.

1 Liber duodecimus

in quo philoſophus agit ſm ſuã opinionē de ſbͣĳs ſeparatis p̃cipalr̃: in alĳs eni libris duob⁹ ſequētib⁹ ponit opiniones antiquoꝝ de huiuſmodi ſbͣĳs: ꝛ eas iprobat. ꝛ octo ptes hȝ ¶ In prima dicit ꝙ hui⁹ ſcie p̃cipalit̃ ſit cõſiderare de ſbͣ. ¶ In ſcḋa vͦ ibi ⌊ Sube vͦ tres t.c.5. ⌋ agit̃ de ſbͤ principĳs. ſ. de mã ꝛ forma. ¶ In 3ᵃ ibi ⌊ Cãe aūt ꝛ p̃cipia.t.c.19. ⌋ agit̃ de idētitate ꝛ diuerſitate principiorū ſbͤ: ꝛ aliorū entiū. ¶ In 4ᵃ pte ibi ⌊ Qm̃ aūt tres erãt.t.c.29. ⌋ oſtēdit aliquã ſbͣm ſepitern̄ã eē ꝛ immutabilē. ¶ In 5ᵃ pte ibi ⌊ Mouet aūt ſicut appetibile.t.c.36. ⌋determinat p̃inētia ad p̃fectionē iſti⁹ ſcie. ¶ In 6ᵃ ibi ⌊ Utrū aūt vnã ponēdam. t.c.42. ⌋inq̃rit de numero ſbͣrū ſeparatū. ¶ In 7ᵃ ibi ⌊ Que vͦ circa itellectū.t.c.51. ⌋agere vi de p̃ma cã ingn̄tū eſt itelligēs ꝛ itellectualis. ¶ In 8ᵃ ꝛ ultima ibi ⌊ Perſcrutãdū aūt.t.c.52. ⌋ agit̃ de ipſa ꝓut ipſa eſt bonū: ſiue appetibile. ſ. ꝓut ē finis ꝛ ultimū bonū toti⁹ vniuerſi. ¶ Pñt aūt hui⁹ libri ꝯnes ad.78. reduci.

Prima ꝯ eſt ꝙ in hac ſcia agit̃ principaliter de ſbͣ: ꝛ de principĳs ei⁹. Mediū q2 ſbͣ eſt primū ꝛ principale ens: ꝛ eſt eadem ꝯcluſio cū 3ᵃ quarti ꝛ prima ſeptimi. mediū idē. hoc autē medium hic nõ exprimit ſȝ ꝓbat eã q̃drupłr. ¶ Primo ibi ⌊ Et eni ſi totū.t.c.2. ⌋ ſ. ꝙ ſiue ſit quoddã totū uere vnū: ſiue ſit vnū per quēdam ordinem ſuaꝝ ptiū cõſequēter ſe hñtiuȝ: opȝ ſbͣȝ eē priorē: ꝛ alia entia eē poſteriora ꝛ ꝯſequēter ſe habere. ¶ Scḋo ibi ⌊ Sił autē.t.c.3. ⌋q2 ſbͣ eſt ſimpliciter ens ꝛ p̃fectū ens. Alia vͦ nõ. ¶ Tertio ibi ⌊ Amplius.t.c.3. ⌋ſ. ꝙ ſola ſbͣ eſt ſeparabilis per ſe exiſtēs. ¶ Quarto ibi ⌊ Teſtant̃ autē. t.c.3. ⌋ſ. q2 antiq̃ qui de hoc tractauerunt: totaliter ꝛ principaliter de ſbͣ ꝛ eius principĳs inq̃rebãt: ſȝ diſſerēter aſſignarēt ſbͣs ꝛ principia. Alĳ eni (ut platonici) ponebãt vniuerſalia magis eē ſbͣs ꝛ principaliter. Alĳ vͦ particularia. ¶ Deinde in p̃cipio ſcḋe ptis diſtinguēs ſbͣm inſenſibilē ꝛ corruptibilē ſicut ſunt plãte: ꝛ in ſbͣm ſenſibilē ꝛ ſempiternã ſicut ſunt corpora celeſtia: ꝛ in inſenſibilē ꝛ incorruptibilē ſiue immortalem cuiuſmodi ſunt ſubſtantie ſeparate ibi ⌊ Subſtantie vͦ tres.t.c.5. ⌋probat tandē ibi ⌊ Ille quidem naturales.t.c.6. ⌋

Lege cõmētū p̃mum hic.

Paro 2ᵃ ll.

2 ^um^ cõcluſionez.ſ.ꝙ prime due ſubſtantie ſunt de conſideratione naturalis. Mediuz qꝛ utraqꝫ eſt mobilis. Tertia võ non pertinet ad vnam ſciẽtiam cum illis niſi inq̃tum reducuntur ad vnum commune: ut pote ad ens.

In 3° et 4° huius lege 1 phi.c.1.4.a. q. ſmi p̃bſicoꝝ

3 ^a^ ꝯ ibi⌊ Senſibilis võ ſubſtantia.t.c.6.⌋eſt ꝙ in ſenſibilib^9^ ſubſtãtijs eſt materia. Mediũ eſt duplex. Primuz qꝛ ſubſtãtia ſenſibilis eſt mutabilis. mutatio võ eſt ab vno ꝯtrario uel medio in aliud cũ ipſa ꝯtraria nõ ſint ſubiectũ mutatiõis: oportet ꝑter ipſa eẽ aliq̃d aliud ꝙ ipſi mutationi ſubijciat. hoc aũt eſt materia. ¶ Scõm ibi⌊ Ampli^9^.⌋ſ.ꝙ in omni mutatiõe manet aliquid. ſed ipſa ꝯtraria nõ manẽt. oportet ergo ꝑter ipſa eſſe aliqͦd tertiũ qͦ eſt materia.

Q. de pe... ꝑmi p̃bi.ſcoti... a. di. 2°.

4 ^a^ ꝯ ibi⌊ Si itaqꝫ trãſmutatiões. t.c.7.⌋eſt ꝙ mã eſt ens in potẽtia. Mediũ qꝛ cũ quelibet quatuoꝛ trãſmutationũ que.ſ.ſũt ſm ſbam: quãtitatẽ: qualitatẽ: ⁊ ubi: fiat per ꝯtrarietatẽ alicui^9^ generis: oportet ſbm ipſius tranſmutationis eſſe in potẽtia ad utrũqꝫ contrariũ: alʾs non eſſet ſuſceptiuum utriuſqꝫ.

3^m^ q.B.e 2° p̃bi. t.c.70.71.

5 ^a^ ꝯ ibi⌊ Qm̃ aũt duplex.t.c.8.⌋eſt ꝙ oia que fiũt: fiunt ex ente. Mediũ: qꝛ duplex eſt ens: in actu: ⁊ potẽtia: ea võ que fiunt fiunt ex ente in potẽtia.

Parte 1ª ſmib^9^.

6 ^a^ ꝯ eſt ꝙ antiqui fuerunt locuti de materia ſed impfecte. hanc primo declarat tãgẽdo opinionẽ aliquoꝝ antiquorũ ibi⌊ Et hoc eſt anaxagore.t.c.9.⌋ſcdo eã concludit ibi⌊ Quare materiam.t.c.10.⌋

Jdẽ.c.8.bẽt .c. 14.diſt.2^a^.q.1.a. 3°.a.2°.bonau.

7 ^a^ ꝯ ibi⌊ Oia võ.⌋eſt ꝙ licet tam ſupiora q̃ inferiora habeant mãz: ut pz ex 3° hui^9^: tñ materia ſupiorum eſt alia: qꝛ materia ſupiorũ nõ eſt ſubiectũ generationis ⁊ corruptiõis. ¶ Deinde ibi⌊ Dubitabit aũt.t.c.11.⌋oſtẽdens ꝙ nec ex nõ ente qͦ eſt purũ nihil: nec ex non ente qͦ idez eſt qͦ priuatio nihil fit niſi forte per accidenſ.ſ.inq̃tum fit ex materia que eſt ſubiectũ priuationis: ſed fit ex non ente prout non ens dicitur illud qͦ nõ eſt in actu: ſed in potentia. ꝓbat tandẽ ibi⌊ Attamen non ex quocunqꝫ.t.c.11.⌋

T.c.1... p̃bi. ⁊ a.ꝯclone 8^a^ h^9^.

8 ^um^ ꝯcluſionẽ.ſ.ꝙ diuerſorũ diuerſe ſũt materie. Mediũ: qꝛ ſi eẽt tm̃ vna mã ⁊ vnũ agẽs ſicut ponebant anaxagoras vnã materiã: ⁊ vnũ itellectũ eẽ pricipiũ rerũ nõ poſſet tãta diuerſitas rerũ eẽ ꝓducta. Nota tñ ꝙ hec ꝯcluſio nõ eſt accipienda ſimplr tanq̃ uera: ſilr nec eius mediũ. nõ eni ꝯcludit niſi ꝯtra anaxagorã forte de quo hic loquit: qui ponebat intellectũ illũ limitate virtutis in eo ꝙ ponebat ipz idigere mã ad ꝓductionẽ rerũ: ⁊ nõ ꝓducere ipſaz mãz. nã ſm ueritatez q̃uis intellect^9^ prim^9^ ſit vn^9^: qꝛ tñ eſt infinite virtutis: ⁊ habet infinitatẽ ⁊ pluralitatẽ idealiũ ꝯceptionum poteſt ex eadem materia producere diuerſa ⁊ infinita q̃tum eſt ex parte ſua.

n. di. ſmi. ... di. 2^a^. ... hmo.

Deinde diſtinguẽs tria principia rerũ intriſeca.ſ.materiã formã ⁊ priuationez ibi⌊ Tres võ ſunt cauſe.t.c.12.⌋ꝓbat tandẽ nonã ꝯcluſionez ibi⌊ Poſtea ꝙ fit mã.t.c.12.⌋que eſt ꝙ forma nõ generat: ſicut nec mã: qͦ eſt itelligendũ de ultima forma: ⁊ ultima mã. Mediũ eniz in omni mutatione oportet eſſe aliq̃d qͦ trãſmutat qͦ eſt materia. ⁊ aliquid a quo trãſmutat qͦ eſt mouens primũ: ⁊ ad qͦ trãſmutat qͦ eſt ſpecies ⁊ forma. Si ergo ipa forma ⁊ materia generarent ⁊ nõ totũ qͦ eſt es rotundum ſequit ꝙ taz forma q̃ materia habeant materiã ⁊ formam: ⁊ ſic ibitur in infinitum in materia ⁊ forma qͦ eſt impoſſibile. neceſſe eſt ergo ꝙ nec prima forma: nec materia prima generentur. Hec eſt eadem cum vigeſimaprima ſeptimi.

Lege 1.q.7 hui^9^. ... p^9^. q. ...

Lege.q.1^a^... h^9^ ... ſmi ...

10 ^a^ ꝯ ibi⌊ Poſtea querit.t.c.13.⌋ ⁊ eſt eadẽ cum 17ª ſeptimi. ⁊ mediũ idem: licet hoc mediuz hic breuius pertractetur.

Deinde diſtinguẽs ſubſtãtias per materiã: formã ⁊ oppoſitũ ibi⌊ Subſtãtie autez t.c.14.⌋ponit tãdẽ vndecimã ꝯcluſionẽ ibi⌊ In quibuſdã igit.t.c.14.⌋ ſ.ꝙ ſi aliqua forma ſepata ſit: ſicut ponebãt platonici: hec nõ erat artificialis. Mediũ hui^9^ patet ex 40ª ſeptimi. ⁊ ex 10ª octaui. ſ.qꝛ forma artificialis eſt accidẽs qͦ habet ex textu illarum duarum ꝯcluſionuz. vnde nõ eſt preter materiam rei artificialis: niſi ꝓut eſt in mente artificis.

Lege burleũ 3.t. c.2° p̃bi. ... bonau.

12 ^a^ ꝯ ibi⌊ Mouẽtes quidẽ.t.c.16.⌋eſt ꝙ q̃uis cauſe efficiẽtes ſint priores ſuis effectib^9^: cauſe tñ formales ſimul tpe cũ hijs quorum ſunt cauſe. hanc declarat exemplariter.ſ.qꝛ ſimul eſt ſanitas cũ ſano. ⁊ figura cum figurato.

Videt autoꝝ oppoſitum dicẽ... lege a. diſt. ... q.1. ... fráci. mar. trac. ...

13 ^a^ ꝯcluſio quã videt intendere ibi⌊ Si aũt aliq̃d manet poſteri^9^.t.c.17.⌋eſt ꝙ lz nulla forma prioꝛ ſit q̃ cõpoſitũ tẽpore: aliq̃ tñ manet corrupto cõpoſito. hec aũt eſt anima: non quecunqꝫ ſed intellectiua. hãc nõ probat hic qꝛ non eſt preſentis negocij diſputare de incorruptione anime.

Pro ... ꝯclone lege ... ra ... pabimus.

14 ^a^ ꝯ ibi⌊ Palaz itaqꝫ.t.c.18.⌋eſt eadẽ cũ 23^a^. ſeptimi. Et mediũ idez. ⁊ ꝯcludit ex decima huius.

Fran^9^ mar. ... Paro 2^a^ h.

Deinde in principio tertie partis ꝓponẽs qualiter principia ſunt eadẽ. ⁊ mouẽs de hoc dubitationẽ ibi⌊ Dubitabit aũt.t.c.19.⌋ ⁊ arguens duob^9^ medijs ad partem negatiuam. Primũ ibi⌊ Sed icõuenieẽs.t.c.19.⌋Scõz ibi⌊ Ampli^9^ quoqꝫ t.c.20.⌋ꝓbat tãdẽ decimãquitã ꝯcluſionẽ ibi⌊ Aut igit dicim^9^.t.c.22.⌋ſ.ꝙ q̃uiſ principia rerũ nõ ſint penitus eadẽ ſm rem: ſunt tñ eadem ꝓportionabiliter. Mediũ qꝛ ſicut in genere ſubſtantie eſt dare cauſam mouẽtem: ⁊ materiã: ⁊ formã: ⁊ priuationẽ. Ita ⁊ in alijs generib^9^. hoc mediũ declarat. Primo exẽplariter q̃tum ad principia rerum intrinſeca.ſ.materiaz ⁊ formaz ⁊ priuationẽ que predicta ſunt ibi⌊ Qm̃ aũt nõ ſolum.t.c.23.⌋ Scdo autẽ iſta quatuoꝛ docet ad tria reducere inq̃tum mouens ⁊ forma coincidũt in idẽ ſpecie ibi⌊ Qm̃ aũt mouẽs in phiſicis.t.c.24.⌋

2^a^.q. quodli. ... ⁊ Jo. can. ... q.6 in p̃bis.

16 ^a^ ꝯ ibi⌊ Adhuc preter. t.c.24.⌋eſt ꝙ principia rerum aliquo modo ſunt eadẽ numero. hanc declarat tripliciter. Primo per hoc qͦ primũ mouens eſt vnũ numero ibi⌊ Adhuc.⌋Scdo per hoc qͦ illa eadẽ que ſũt principia alicuius ſubſtantie: ſunt etiã principia ſuorũ accidẽtiũ ibi⌊ Quoniã aũt.t.c.25.⌋Tertio per hoc qͦ in ſubſtantijs corporeis eſt dare aliqs priores animatas que ſunt cauſe ⁊ principia aliarum ut corpora celeſtia que ſm opinionez Ariſtotelis hic ⁊ in ſcdo celi ⁊ mundi expreſſiuſ: ſunt animata: ⁊ ſunt cauſa generationis ⁊ corruptionis in iſtis inferiorib^9^ ibi⌊ Deinde hoc erit.⌋

T.c. ... huiᵘ ⁊ ... 8° p̃bi.t.c. ...

17 ^a^ ꝯ ibi⌊ Amplius autez alio mõ.t.c.26.⌋eſt ꝙ alio etiã modo ꝙ dictũ eſt in 15ª huius: ſunt principia rerũ ꝓportionaliter eadẽ. Medium: qꝛ ſicut actus ⁊ potẽtia ſunt prima in vno genere: ita ⁊ in alio genere licet differãt in diuerſis dupliciter. Primo qꝛ non reperitur eodem modo in quibuſdaz ſubſtantijs: ut in generabilibus ⁊ corruptibilibus eſt actus in potẽtia. Scdo qꝛ in diuerſis ſunt diuerſa ſicut diuerſoruz diuerſe ſunt materie ⁊ forme: vnde iſte modus identitatis principiorum poteſt reduci ad illum qui declaratus eſt in decimaquinta huius.ſ.inq̃tuz actus ⁊ potentia poſſunt reduci ad illa tria principia intrinſeca de quibus ibi dictum eſt.

M3 h^9^ ꝯcluſionis ... diſtinguẽ ... actu ⁊ po^a^ cum ... pe alibi.

18 ^a^ ꝯ ibi⌊ Adhuc aũt videre.t.c.27.⌋eſt ꝙ principia

Nõ... ad hec ꝯcluſione 8 huius.

rerum ſunt eadem vniuerſaliter. huius declaratio eſt qꝛ actus ⁊ potentia ſunt principia omnium principiorum. ſed tamen licet eadem ſint vniuerſaliter: diuerſorum tamen ſpecie: ⁊ diuerſorum numero: diuerſa ſunt principia numero: ut declarat in littera ¶ Deinde recapitulat ea que declarauerat in hac parte tertia de identitate principiorum ibi⌊ Quare vͦo que principia. t.c.28.⌋

19 ᵃ ꝯ ibi⌊ Quoniā autem tres. t.c.29.⌋ eſt ꝙ eſt dare aliquā ſubſtantiā ſempiternaʒ īmortalē. Mediū qꝛ ſunt aliqua accidentia ſempiterna: ut motus ⁊ tēpus ſicut ꝓbatur in octauo phiſicoruʒ: ⁊ hoc probat etiam hic de tempore: ſcilicet qꝛ ſi tempus inciperet: ⁊ deſineret poſſet eſſe prius ⁊ poſterius anteꝙ ipſuʒ tempus eſſet: ⁊ tunc eſſet dare prius ⁊ poſterius ſine tempore. ¶ Et nota ꝙ hec cōcluſio uera eſt. ſed eiꝰ mediū falſum eſt: ſicut ⁊ mediū aliquarū concluſionū ſequētium uerarū: de quarū tñ falſitate diſputare breuitas inchoata non ſinit.

20 ᵃ ꝯ ibi⌊ At vͦo ſi. t.c.30.⌋ eſt ꝙ huiuſmodi ſubſtantia eſt ſemper actu agens ſeu mouens. Medium qꝛ aliter motus non eſſet eternus.

21 ᵃ ꝯ ibi⌊ Nihil ergo. t.c.30.⌋ eſt ꝙ ad ſaluandū eternitatem motus nō ualet poſitio platonis ponētiū vniuerſalia ſeparata. nec etiā poſitio aliorū ponētiū aliqua alia ſeparata ut mathematica. Mediū qꝛ nec vniuerſalia: nec mathematica p̄nt eē principia motꝰ.

22 ᵃ ꝯ ibi⌊ Adhuc neqꝫ ſi aget.⌋ eſt ꝙ huiuſmodi ſubſtantia eſt idem ꝙ ſuus actus. ſ. intrinſecus. Mediū qꝛ qḋ eſt in potentia: cōuenit non eſſe.

23 ᵃ ꝯ ibi⌊ Ampliꝰ igit. t.c.30.⌋ eſt ꝙ huiuſmodi ſubſtantia eſt imaterialis: qꝛ eſt ſempiterna. Mediuʒ qꝛ nō poteſt nō eſſe. qḋ aūt habet materiā: poteſt nō eſſe: ut patet ex. 15. ſeptimi huꝰ. Si diligēter attēdas hāc. 23. ꝯcluſionē: ⁊ eius mediū nō excludit oēʒ māʒ a ſubſtātijs ſpiritualibus: ſed ſolū illā que eſt ſbm generatiōis ⁊ corruptiōis. Si eni de omni mā hanc cōcluſionē cū ſuo medio itelligas: ſequeref nullā mām in corporibꝰ ſupcelestibꝰ eſſe qḋ eſt ꝯtra tertiā huꝰ.

24 ᵃ ꝯcluſio eſt ꝙ actꝰ eſt ſimplicior ꝙ̄ ſua potētia: ⁊ prior. circa quā ſic ꝓcedit. Primo mouet dubitationē ibi⌊ Igit quis dubitatio.⌋ Scḋo ibi⌊ Videt enim.⌋ arguit ꝯtrariū. ſ. qꝛ ſequif ſi eſt actꝰ: eſt ⁊ potētia ⁊ nō ecōuerſo. Tertio ibi⌊ At vͦo ſi hoc. t.c.30.⌋ arguit ad ꝓpoſitū: qꝛ ſi potētia ſit ſimpliciter prior ꝙ̄ actꝰ: ſequeref ꝙ aliqn̄ nihil fuiſſet: ſicut aliqui antiq̇ uolebant dicentes noctē ideſt ſimplicē priuationē rerum fuiſſe tempore infinito. Et etiā ſequeref ꝙ motio nihil eſſet: qꝛ nihil qḋ eſt in potētia pōt ad actū reduci niſi per aliqd aliud actu preexiſtēs: qꝛ materia a ſeipſa nō mouet ad actū: ſed per aliud ſicut declarat in littera. ⁊ ob hoc alij antiq̇ ſicut leucippꝰ ⁊ plato poſuerūt ſemp aliquē actū fuiſſe licet de hoc impfecte dixerint. Quarto ibi⌊ Potētia quidē igit. t.c.32.⌋ remittit nos ad ſolutionē huꝰ queſtionis ad ꝓcedentia ſcilʒ ad tertiā partē libri noni ubi de hac plures concluſiones habenf. Quinto ibi⌊ Qḋ aūt actꝰ. t.c.32.⌋ confirmat hanc vigeſimamquartam concluſionem.

25 ᵃ ꝯ ibi⌊ Quare non fuit. t.c.32.⌋ eſt ꝙ falſa eſt opinio antiquorū dicētiū chaos uel noctē ideſt ſimplicē priuationē rerū fuiſſe tpe infinito. ſemp eni fuerūt eadē in ſpecie: que ſūt modo ſm opinionē Ariſtotilis ponētis generationē eternam. hec. 25. ſequif ex 24. ſi eni actꝰ eſt ſimpliciter prior ꝙ̄ potētia: oportet ꝙ ſemper fuerit aliqd actu ens per qḋ ea que ſunt in potentia ad actū reducantur: ⁊ ita non eſt dare ꝙ aliquo tempore fuerit nihil.

26 ᵃ ꝯ ibi⌊ Itaqꝫ periodo ſemp. t.c.34.⌋ eſt ꝙ oportet ſemp eſſe aliqḋ agens vniformiter. Mediū qꝛ ex quo motus generationis eſt perpetuꝰ: oportet ꝙ habeat cauſaʒ perpetuā mouētē actu quā intelligit eſſe primum mobile: ⁊ motorem ipſius.

27 ᵃ ꝯ ibi⌊ Si aūt debeat. t.c.34.⌋ eſt ꝙ opʒ eē aliqḋ agēs diuerſimode ſe hñs ad iſta iferiora. Mediū qꝛ nō ſolū inuenif in iferioribꝰ ꝑpetuitas generationis: ſed etiā corruptiōis: ⁊ ideo opʒ ꝙ cauſet ab aliquo diuerſimode ſe habēte ad hec inferiora. per hoc aūt intelligif corpꝰ mobile ſm ʒodiacū ſicut eſt ſol: ⁊ alij planete qui ſm approximationē ⁊ elongationem a nobis cauſant diuerſitatē ꝓdictā: ita ꝙ primū agēs eſt cauſa perpetuitatis. ſcḋm vͦo cā diuerſitatis.

28 ᵃ ꝯ ibi⌊ Dignꝰ ergo.⌋ eſt ꝙ primū iſtorū eſt dignius ꝙ̄ ſcḋm. Mediū qꝛ primuʒ eſt cā ꝑpetuitatis. ſcḋm vͦo diuerſitatis: utrumqꝫ autem ſimul ſumptum eſt cauſa utriuſqꝫ ſimul ſumpti.

29 ᵃ ꝯ ibi⌊ Ergo ſi ſic ſe habet. t.c.34.⌋ eſt ꝙ oportet querere alia principia reruʒ ſicut plato ponebat ideas: ⁊ empedocles litem ⁊ amicitiā. hanc declarat dupliciter. Primo ibi⌊ Quoniam aūt.⌋ ſ. qꝛ iſto modo poteſt ſaluari generatio rerū. Secūdo ibi⌊ Et ſi nō.⌋ ſ. qꝛ hoc non poſito qḋ. ſ. Ariſtotiles poſuit de motu celeſti: videntur ſequi inconuenientia que ponebant antiqui. ſ. ꝙ fuerit aliquando nox ut predictū eſt: ⁊ ſic de alijs.

30 ᵃ ꝯ ibi⌊ Soluenf. t.c.34.⌋ eſt qꝛ iſto mō ſoluūtur dubitationes ponendo. ſ. motū ſuperiorū cauſare generationem ⁊ corruptionem in iſtis inferioribus.

31 ᵃ ꝯ ibi⌊ Quare ſempiternū. t.c.34.⌋ eſt ꝙ ꝓmū mobile ſiue celum eſt ſempiternū: ⁊ hoc ꝯcludif patēter ex cōcluſionibus huius quarte partis.

32 ᵃ ꝯ ibi⌊ Eſt ergo aliqd. t.c.35.⌋ eſt ꝙ primū mouēs eſt ſempiternū ⁊ imobile. Mediū: qꝛ ſicut eſt dare aliqḋ motū nō mouēs: ita oportet dare aliqḋ mouens primū nō mobile ⁊ ſempiternū. ſ. cū cauſet motum qui eſt ſempiternꝰ ſm opinionem Ariſtotilis: ⁊ huꝰ primi mouētis ſubſtantia eſt actꝰ: ut patet ex. 22. huꝰ. ¶ Deinde in principio quinte partis ibi⌊ Mouet aūt. t.c.36.⌋ oſtendens per quē modū primū mouēs moueat. ſ. ſicut appetibile ⁊ intelligibile mouent appetitū ⁊ itellectū nō mota ꝓ eo. ſ. ꝙ itelligētia que mouet celū per intelligētiaʒ ſiue cognitiōem ⁊ amorē prime cauſe cui ſe cōformare itēdit motū iſtū cōtinuat. ꝓbat tandē ibi⌊ Hoꝝ aūt ꝓma.⌋ 32. ꝯcluſionē ꝙ ipſuʒ appetibile qḋ eſt primum mouens differt ab appetibili ⁊ a cōcupiſcibili ſm ſenſum. Medium: qꝛ appetibilia ſʒ ſenſuʒ ex eo qḋ deſiderant ⁊ delectant credunt eē bona. in primo aūt mouēte nō eſt ſic immo ex eo deſideraf. vnde principiū deſiderandi eſt principium ab ipſo intelligi motus.

33 ᵃ ꝯ ibi⌊ Intelligibilis aūt. t.c.37.⌋ eſt ꝙ primū mouens eſt primū in ordine itelligibiliū. Mediū qꝛ eſt ſubſtātia ſimplex ſʒ actū ſua actio ut patet ex his que habita ſunt in quarta parte.

34 ᵃ ꝯ ibi⌊ Eſt aūt vnū. t.c.37.⌋ eſt ꝙ vnū ⁊ ſimplex nō ſunt idē. Mediū qꝛ vnū ſignificat metrū ſiue mēſuraʒ. Simplex aūt nō ſed diſpoſitionē quādam ſcilʒ ſm quā aliquid nō eſt ex pluribus.

35 ᵃ ꝯ ibi⌊ At vͦo. t.c.37.⌋ eſt ꝙ ipſuʒ primū mouens eſt prius in ordine appetibilium. Mediū qꝛ appetibile: ⁊ intelligibile ſunt idem in re: uel ſe habent ꝓportionabiliter: ⁊ ideo quod eſt primum in intelligibilibus: erit etiam primuʒ in appetibilibus.

Sed an efficiēs. vide queſtione.

36 ª ꝯ ibi⌊ Quod aūt eſt ꝙ cuiꝰ gratia.t.c.37. ⌋eſt ꝙ in imobilibꝰ pōt eē cā finalis. Mediū eſt per diſtinctionē finis: qꝛ ⁊ ſi nō ſit ibi finis qui per motum ſeu opationē tendētis in finē inducit. nec etiā arte ut ſanitas per opationē medicinalē: eſt tamē ibi finis qui motui ſeu opationi tendētiū in finē preexiſtit. ❡ Deinde repetēs modū per quē ipſuz mouēs mouet mobile ⁊ per ipſuz alia mouentur. ꝓbat cōſequenter ibi⌊ Siquidem igit aliquid mouetur..t.c.38.⌋

In furꝰ eꝰ phi. t.c.. ⁊ inde. eiuſdem.

37 ªm ꝯnē.ſ.ꝙ motꝰ localis eſt ꝑmꝰ oīuz motuū. Mediū: qꝛ eſt motꝰ primi mobilis. cū eni primū mobile ſit ſempiternū: ut pꝫ ex.31.huiꝰ. opꝫ ꝙ moueat tali motu qui nō uariet eē ipſiꝰ nec aliquā diſpoſitionē intrinſecā: ſolum aūt motus localis eſt huiuſmodi.

38 ª ꝯ ibi⌊ Quoniam aūt eſt qdē mouēs.t.c.38. ⌋eſt ꝙ primū eſt neceſſariū. Mediuz: qꝛ nō ꝯtingit aliter ſe hēe cū ſit oīno imobile qō ꝓbat: qꝛ ſi moueret: moueret primo motu ſcilꝫ locali circulari: ſꝫ hoc motu mouet. nullū aūt primū mouēs mouet motu quo mouet ſicut primū alterās nō alterat. ❡ Deide ibi⌊ Et neceſſitas bene.t.c.38. ⌋oſtēdit que ſit neceſſitas ꝑmi mouentis inq̄tuz eſt principiū primi motꝰ.ſ. neceſſitas finis: itelligētia eni que eſt motrix celi: ꝓpter ipꝫ tanq̄ ꝓpter finē ſine quo eē bene nō pōt. neceſſariū enīz dī illud qō eſt violētū: ⁊ illud ſine quo res bn̄ nō pōt eſſe; uel omne illud qō nō contingit aliter ſe habere que diſtinctio melius patet in quinto libro.t.c.6.

Videt ſeꝗ deum eē cām efficiētē

39 ª ꝯ ibi⌊ Ex tali igit pricipio.t.c.38. ⌋eſt ꝙ a primo mouēte depēdet celū ⁊ per ꝯſequēs alia natura inferiorū que a celo depēdet. hoc tn̄ ſequit ex eo ꝙ mobilia depēdent ab imobilibus ex eo ꝙ ea que ſunt ad finem dependent ab ipſo fine.

40 ª ꝯ ibi⌊ Deductio aūt.t.c.39. ⌋eſt ꝙ itelligētia apphēdēte ſiue itelligēte ipm primū mouēs eſt pfectiſſima delectatio quā ibi uocat deductionē eo qō ꝑ eā itellectꝰ ⁊ uolūtas ipſiꝰ itelligētie deducunt ⁊ recipiunt in ipꝫ primū itelligibile. Mediū duplex. Primū qꝛ ſemp itelligit ipm ꝙ nobis impoſſibile eſt ibi⌊ Sic eni ſemp. ⌋2m ibi⌊ Quoniam ⁊ dilectio. ⌋ſ.ꝙ cū delectatio ſequat ex actu: vn̄ ⁊ in vigilia ſenſus ⁊ itellectus magne delectatiōes fiūt. in ſpe vō ⁊ in memoria que nō ſūt de rebꝰ actu exiſtentibus nō eſt delectatio niſi inq̄tuz preterita vel futura ingerūt delectationē tanq̄ preſentia. oportet ꝙ in nobiliſſimo actu ſit nobiliſſima delectatio. Nobiliſſimus aūt actꝰ eſt intellectus in apprehēſione optimi intelligibilis.

41 ª ꝯ eſt ꝙ in ipo primo itelligibili ſeipꝫ itelligēte eſt multo altior ⁊ pfectior delectatio q̄ in aliq̄ itellectu ipo apphēdēte. Mediū duplex. primū ibi⌊ Seipꝫ aūt itelligit.t.c.39. ⌋ſ.ꝙ cū itellectꝰ itelligit ſeipꝫ ex hoc attigit ad ſuū itelligibile ad qō aptꝰ natꝰ eſt attingē qꝛ cōpat ad ipꝫ tanq̄ potētia ad actū. etiā cū attingit ipſuz: tūc ad ipm reducit: ⁊ ita itellectꝰ itelligētie reducit ad actū: ⁊ delectationē magnā aſſequit: ut pꝫ ex ꝑmiſſis. multo maiorē ipꝫ ꝑmū itelligēdo ſeipꝫ qꝛ ꝓpter qō vnūqōqꝫ ⁊ illud magis. virtute illiꝰ primi medꝫ tāgit ibi⌊ Quare illud. ⌋2m ibi⌊ Si igit ſic t.c.39. ⌋ſ.qꝛ multo maior delectatio eſt in deo ſeipm ſemp itelligēte q̄ poſſit eē aliqn̄ in nobis: ſꝫ in nobis eſt hoc qō cū de ipſo uel de aliq̄ excellēti ueritate aliquid intelligimus eſt quādoqꝫ iocunditas maxima.

42 ª ꝯ ibi⌊ Et vita autē utiqꝫ. ⌋eſt qō eſt vita. Mediū qꝛ actꝰ itellectꝰ ſiue itelligē eſt vita. Deꝰ autē eſt ſuus actꝰ ſiue ſuum itelligere: ut pꝫ ex.22. huius. ⁊ patebit magis infra.60. concluſione.

43 ª ꝯ ibi⌊ Actꝰ aūt ꝙ ꝑꝫ ſe.t.c.39. ⌋eſt ꝙ deꝰ eſt vita optima ⁊ ſempitna: hec ſequit ex.31.32. ⁊ ex.35. ⁊ ex 42. huiꝰ. addit ēt ibi⌊ Dicemꝰ aūt deū. ⌋aliō mediū per ſignū.ſ.ꝙ ex eo ꝙ deꝰ eſt vita optima ⁊ ſempitna ⁊ vita apud nos in ſolis aialibꝰ apparet. ⁊ ide eſt ꝙ a vulgo dī aial ſempiternū ⁊ optimū. vnde manifeſtuz eſt ꝙ vita: ⁊ duratio continua ⁊ eterna eſt deo. hec enim eſt deus: ut hic dicit expreſſe.

44 ª ꝯ ibi⌊ Quicūqꝫ aūt putabāt.t.c.40. ⌋eſt ꝙ falſa eſt opinio pythagoricorū: ⁊ leucippi dicētiū nō eē nobilitatē in pricipio huiuſmodi. Cōclo hec pꝫ ex ꝑmiſſis ꝯcluſiōibꝰ iſtiꝰ quinte ptis. addit tn̄ mediuz ſcilꝫ qꝛ ipſi nō hn̄t rectū motiuū ad dicēdū hoc. poſuerūt eni iſtud ex hoc qō aliq̄ pricipia (ut ſpermata ⁊ ſemina) eſſe impfectiora ſuis principiatis. hec aūt nō ſunt prima principia: ut declarat in littera.

45 ª ꝯ ibi⌊ Oſtēſum eſt aūt.t.c.41. ⌋eſt ꝙ primū mouēs nullā habet magnitudinē. Mediū: qꝛ neqꝫ finitā cū virtutē infinitā habeat: mouet eni per tps infinitū. neqꝫ etiā infinitā: qꝛ nulla magnitudo eſt actu infinita: ut patet ex.53. vndecimi.

Hoc mediū colorat...

46 ª ꝯ ibi⌊ At vō qꝛ.t.c.41. ⌋eſt ꝙ ꝑmū mouēs nec eſt paſſibile: nec alterabile. Mediū: qꝛ a quo remouet priꝰ: ⁊ poſteriꝰ. motꝰ aūt localis qui eſt primꝰ ut pꝫ ex.37. huiꝰ. remouet ab eo: ut pꝫ ex.38. huius. ❡ Deide in principio ſexte ptis ibi⌊ Utrū aūt vnā.t.c.42. ⌋oñdēs neceſſitatē: ⁊ nūm ſepatarū ſbāꝝ. ꝓbat tandē ibi⌊ Nobis aūt ex ſupꝛapoſitis.t.c.43. ⌋

Pars 6ª...

47 ªm ꝯnē ꝙ ſūt plures motores eterni. Mediū: qꝛ plures ſūt motꝰ celeſtes qui ſūt ſm opinionez eiꝰ eterni. hoc aūt mediū primo late ptractat. ſecūdo infert ꝯcluſionē ibi⌊ Neceſſe ⁊ harū lationum. ⌋

48 ª ꝯ ibi⌊ Et mouēs ſempiternū ⁊ primū.t.c.43. ⌋eſt ꝙ huiuſmodi motores ſunt ſbe. Medium qꝛ ipſa mobilia quibꝰ ipſa ſunt priores ſunt ſubſtantie.

Facit ad hoc.t.c. ...

49 ª ꝯ ibi⌊ Palā itaqꝫ. ⌋eſt ꝙ tot ſunt ſubſtātie imobiles ſiue ſeparate motrices orbiū: quot ſunt motus eoruz. hec ſequit ex duabus imediate premiſſis. ex.47. enim habetur ꝙ ſunt plures motores. ex.48. ꝙ ſunt ſubſtantie.

50 ª ꝯ ibi⌊ Quod quidē igit ſint ſubſtantie.t.c.44. ⌋eſt ꝙ huiuſmodi motores ſunt inter ſe ordinati ſm prius ⁊ poſterius.

51 ª ꝯcluſio eſt ꝙ ab aſtrologia debemus accipere numerū motuū celeſtiū ibi⌊ Pluralitatē vō. ⌋Medium: qꝛ hec ſola inter mathematicas de corporibus celeſtibus: ⁊ motibus eorum conſiderat.

52 ª ꝯ ibi⌊ Quod qdē igit. ⌋eſt ꝙ plures motus ſunt in celo. Mediū qꝛ videmꝰ ad ſenſuz vnūquēqꝫ planetarū diuerſis motibꝰ ferri. Deinde dicit ꝙ vult aſſignare numerū motuū celeſtiū ſm opinionē antiquorū aſtrologorū qui.ſ. erant famoſi tpe ſuo ibi⌊ Sed quot ſūt.t.c.45. ⌋⁊ addit ꝙ ſi nō perfecte dixerūt: ea in qbus defecerūt uel per nos ipſos queramꝰ: uel adiſcamꝰ ab hīs potiſſime doctoribꝰ. poſt hoc pōit opinionē cuiuſdā aſtrologi.ſ. eudoxi qui ponebat in celo ſperas.36. ⁊ per ꝯſequēs totidē motꝰ ibi⌊ Eudoxꝰ quidē igit.t.c.45. ⌋❡ Deinde ponit opinionē alteriꝰ ſcilꝫ calippi ex cuiꝰ poſitiōe colligit eē ſperas.50. uel alio mō.47. licet videat ꝙ debeat colligere.56. ſi pfecte poſitio calippi reſpiciat: ſed nō eſt de hoc curādum: qꝛ paruz valet. Ex hīs poſitionibus concludit ibi⌊ Quare ⁊ ſubſtantias.t.c.48. ⌋

Lege cōmētum ... de his ſentias.

53 ªm ꝯcluſionē.ſ.ꝙ tot opꝫ eſſe ſubſtātias ſeparatas ⁊ imobiles in celo que ſint principia celeſtiū motuū: ſiue tot principia ſenſibilia idest corpa celeſtia: ſicut qt ſūt ſpere mobiles in celo ſiue ſint tot qt poſuit

Nō eni intelligētie ſunt ꝓpe ut celos moueant ...

Eudoxus:ſiue Calippus:ſiue quotcunqꝫ ſint.
54ª ꝯ̊ ibi [Si aūt nullā.t.c.48.] eſt ꝙ nō ſunt plures
motores huiuſmodi ꝙ̄ ſint mot⁹ celeſtes. Me-
dium:qꝛ quilibet taliū eſt finis ⁊ cōplemētū alicuius
mot⁹:qꝛ quelibet taliū ſubſtātiarū ſepatarū eſt finis
⁊ cōplementū alicui⁹ mot⁹ celeſtis. hec concluſio cū
ſuo medio falſa eſt.vnde ⁊ ariſtotiles ſub dubio ⁊ cō
ditionaliter poſuit ipſam.

55ª ꝯ̊ ibi [Sed alias.t.c.48.] eſt ꝙ nō plures ſūt mo
tus celeſtes ꝙ̄ ſint ſpere ſiue mobilia. Mediuꝫ qꝛ
nō eſt latio ꝓpter ſe ſed propter illud qȯ fert.⁊ ideo
quot lationes ſunt:tot lata eſſe oportet.

l.4.queſt ar 2°. 56ª ꝯ̊ ibi [Qȯ autem vnū ſit celuꝫ.t.c.49.] eſt ꝙ tm̄
vnus eſt mundus qui nomine celi deſignat.quia ſi
eſſent plures in ſpecie cōuenietes:differentes autem
numero:videt ꝙ eodem modo oporteret eſſe plura
principia prima differentia numero. hoc autē eſt im-
Lege hbeo ... p hoc ⁊ ſequenti bus ꝯcluſionibus. poſſibile: qꝛ quecūqꝫ cōueniūt in ſpecie ⁊ differūt in
numero:habent materiaꝫ. licet autem.56. concluſio
ſit uera. Mediū tamen eius nō eſt efficax: non enim
oportet multiplicare prima principia: propter multi
plicationem mūdorū:qꝛ ab vno poſſunt eſſe plures.
C Deinde ibi [Tradita ſunt autē.t.c.50.] oſtendit
per quē modū ſui anteceſſores tractauerūt de hac ſci
entia.ſ.magis per modū fabule ⁊ narrationis : ꝙ̄ per
modū ſcientie. Aliqui etiā dixerūt deos multos eſſe
ſimiles aliquibus rebus ſenſibilib⁹ : ut hominib⁹ ru-
dibus qui de ſubſtātijs imaterialibus nō poterāt in-
telligere.ſuaderent meli⁹ ex huius imaginatione ob
ſeruantiā legū. in hoc tamen recte omnes dicebāt ꝙ
deos primos appellabant.¶ Et qꝛ Ariſtotiles pone-
bat mundū eternū dubitari poſſet quomodo ſciētie
ita tarde eſſent inuente:reſpondet ſepe fuiſſe inuen-
tas:⁊ ſepe eas deſtructas:⁊ libros earuꝫ: ſcilꝫ ꝓpter
diluuia:⁊ alios caſus. C In principio ſeptime partis
Pars 7ª. ꝓponēs ibi [Que nota circa intellectū.t.c.51.] ꝙ ea
que pertinēt ad intellectū prime cauſe dubitationem
habent. videt eniꝫ ꝙ ipſa ſit digniſſima.quomodo ta
men hoc ſit:difficile eſt videre. Subiūgit tamē duas
cōcluſiones. Prima ibi [Nā ſi nō intelligat.] ſ.quo
Lege ... modo ſe habeat intellectus primi ad ſuū intelligere.
Nā ſi ſit in potentia ⁊ nō in actu ſemper:nō videtur
eſſe quid digniſſimū. Si etiā ſit ſemper in actu intelli
gendi:⁊ tamē eius act⁹ ſit aliud ab eo adhuc nō vide
tur eſſe qd nobiliſſimū cū nobilitas inſit ei per aliud
ſcilꝫ per actū. Scd̄a ibi [Amplius auteꝫ.] ſcilꝫ quō
ſe habeat intellectus primi ad ſuum intelligibile:ſiue
eni ſubſtantia ipſius primi ſit quedā potentia intelle
ctiua: ſiue ſua intelligentia ideſt ſuū intelligere:que-
ritur quid intelligat ſcilicet utrū ſeipſum aut aliud:⁊
ſi aliud.utrū idē ſemper:aut modo vnū:⁊ mō aliud.

57ª ꝯ̊ quā per modū queſtiōis ꝓponit ibi [Aut utrū
differt.] eſt ꝙ nobilitas act⁹ intellectus: eſt ex no
bilitate intelligibilis. Mediū:qꝛ incōueniens ⁊ indi
gnuꝫ eſt meditari:ſiue occupare intellectū circa que-
daꝫ ſcilꝫ vniuerſalia:qȯ nō eſſet incōueniens ſi ipſuꝫ
intelligere ex ſe haberet nobilitatem ⁊ non ex ſuo in
telligibili.ex hac infertur.

Sapit enim actus potentie cognitiue ... 58ª ꝯ̊ ibi [Palā ergo.] ſcilicet ꝙ cū intellectus:⁊ ſu
um intelligibile ſit quid nobiliſſimum:oportet ꝙ
ſuum intelligere ſit quid nobiliſſimum: ⁊ honorabi-
liſſimum.

59ª ꝯ̊ ibi [Et nō trāſmutat.] eſt ꝙ intellectus primi
nō tranſit de vno intelligibili ad aliud. Medium
duplex. Primū ibi [Indignius.] ſcilicet ꝙ cū intelli-
gat quid digniſſimū:ut patet ex premiſſa :ſi tranſiret
in aliud:trāſiret in indignius : qȯ ſue nobilitati nō cō
uenit. Scd̄ꝫ ibi [Et mot⁹ quidē.] ſcilicet qꝛ tranſire
de vno intelligibili in aliud:eſt quidam motus. Mo
tus autem primo mouenti non competit:ut patet ex
quarta ⁊ quinta parte huius duodecimi.

60ª ꝯ̊ ibi [Primū quidē igit.t.c.51.] eſt ꝙ intellect⁹
primi nō eſt differēs potentia ab actu intelligen-
di:ſed eſt idē qȯ ſua intelligentia:ſiue ſuū intelligere.
Et in hoc ſoluit prima illarū duarum queſtionū que
mote fuerūt in principio huius ſeptime partis. Me-
diū:qꝛ ſi ſua potentia differret ab actu: videret ꝙ cō
tinuatio:ſiue actus intelligēdi eſſet ei laborioſa ſicut
⁊ nobis. C Nota tn̄ ꝙ licet iſta.60. ꝯcluſio ſit uera:
mediū tn̄ ei⁹ nō eſt neceſſariū ſed ꝓbabile: nō eniꝫ ſi
potētia differat ab actu: ꝓpter hoc act⁹ ipſe erit labo
rioſus niſi uel ipſe:uel aliqd aliud ipm̄ cōcomitās ſit
cōtra nām. Ponit ergo phus hic mediū ꝓbabile: qꝛ
ſuperi⁹ in queſtione poſuit neceſſarium.ſ.ꝙ ſi intelle-
ctus primi eſſet aliud a ſuo intelligere:nō eſſet nobi-
liſſimū cum ſuū intelligere haberet ab alio.

61ª ꝯ̊ ibi [Deinde palā.t.c.51.] eſt ꝙ ipſum primū nō
itelligit aliud a ſeipſo:⁊ in hoc ſoluit ſcd̄a queſtio
Mediū:qꝛ cū ipſuꝫ intelligere nobilitet a ſuo intelli
gibili:ut patet ex.57.⁊ nō ex ſe(alias intelligere etiā
vniuerſalia : ⁊ occupari circa vilia intelligenda eſſet
quid nobile) ſi intellect⁹ primi cū ſit idem qȯ ſuū in-
telligere:qȯ ex premiſſa patet:intelligeret aliud a ſe
ipſo nobilitatem haberet ab eo.¶ Conſiderandum ꝙ
phus intendit ꝙ deus nō intelligat aliud a ſeipſo in-
quantum intelligibile eſt perfectio intelligentis : ⁊ eius
qȯ eſt intelligere:tamen non ſequitur ꝙ aliqua ſint ei
ignota:nam cū ipſe ſit primū principiū omniuꝫ:intel-
ligendo ſe: ⁊ ſuaꝫ virtutem:perfecte intelligit omnia
illa ad que ſua virtus ſe extendit. C Deinde ibi [Et
eſt intelligentia.] obijcit contra premiſſa dupliciter:
qꝛ ſi primū intelligit ſeipſuꝫ:⁊ ipſuꝫ eſt idē ꝙ ſua intel
ligētia ſiue ſuū intelligere.ergo in tali intelligere non
eſt aliud ꝙ̄ intelligentia intelligētis. ſed hoc nō vide
tur:quia ſenſus ⁊ opinio:⁊ ſcientia: ⁊ meditatio ſem
per videntur eſſe alteri⁹ principaliter: ⁊ ſi aliqȯ iſto-
rū eſt ſuiipſius:ſicut aliquis ſentit ſe ſentire ⁊ ſcit ſe ſci
re:hoc eſt ex annexo.¶ Secunda obiectio uel potius
dubitatio ibi [Amplius ſi aliud.] eſt ꝙ ſi intelligere
⁊ intelligibile ſunt diuerſa propter qȯ iſtorum ineſt
primo ſua nobilitas.

62ª ꝯcluſio ibi [Aut in quibuſdam.] eſt ꝙ in ipſo pri
mo cum ſit quid immateriale eſt ideꝫ intelligens
⁊ intelligibile. Mediuꝫ:quia in rebus materialibus
prout ſunt ſcite ſiue ſm̄ ſcientiam practicam:ſiue the
oricam idem eſt ſcientia ⁊ res ſcilicet res ſine mate-
ria:ut idem eſt domus ut eſt domus ſine materia : ſi-
ue que eſt in mente artificis ⁊ ſcientia domus: ut pa-
tet.17.ſe primi in textu.⁊ ſimilit̄ in theorica ratio rei:
⁊ ipſa res : prout ipſa eſt in anima : ⁊ eius intelligen-
tia:ſiue cognitio ideꝫ ſunt:ergo multo magis in deo.
Et in hoc ſoluunt premiſſe dubitationes:patet enim
ꝙ ſolum in deo eſt intelligentia intelligibilis:cū ideꝫ
ſit intellectus: ⁊ intelligibile: ⁊ idem eſt in eo intelli-
gere ⁊ intelligi a ſeipſo.

63ª ꝯ̊ ibi [Adhuc autē reſtat.t.c.51.] quā per modū
dubitationis proponit : ⁊ eſt ꝙ intellectus primi
intelligit non cōponendo: ſed per modū intellectus
ſimplicis apprehēdētis ſimpliciter qdditatē rei. Me
diū triplex. Primū ibi [Trāſmutabit eni.] ſ.qꝛ intel
lect⁹ qui intelligit cōponēdo trāſmutat de vno intelli
gibili in aliud:modo intelligendo vnā cōplexi partē:

Marginal notes (right): l.c.i. ... in ... mis.4. — Cū laboris ipo⁹ ... quod ſit — Lege hic ... 4.q. — T.c.a... de ... quia ad hoc. — Pro hac ꝯcluſione vide ... ſi placet ... 4.

modo aliam. Item intelligendo modo partem modo totum. ¶ Secundum ibi ⌊ Aut indiuiſibile. ⌋ ſcilicet quia omne qḋ non habet materiam (ſicut eſt primum) eſt indiuiſibile: ⁊ ideo cōpoſitionē circa ſeipſ nō poteſt facere ſicut intellectus humanus: ſup quo uerbo nota expoſitionē thome. ¶ Tertiū ibi ⌊ Aut ꝙ quidē. ⌋ ſ. q: intellect⁹ qui itelligit cōponēdo nō habet ſuā pfectionē. ſ. veru ꝯtinuū cū ueritas nō ſit niſi circa complexum. ipſum autem primum ſuam perfectionez ⁊ nobilitatem continuo ⁊ eternaliter habet.

Pars ſ° ſi.

℄ Deinde querēs in principio octaue ptis ibi ⌊ Perſcrutandū aūt. t.c.52. ⌋ quomō bonū ſit in vniuerſo ſciꝪ utrū ſit bonū intrinſecū qḋ eſt forma. An bonuꝫ extrinſecū ſeparatum qḋ eſt finis: probat tandem ibi ⌊ Aut utroqꝫ modo. ⌋

64 ꝯcluſionez. ſ. ꝙ utroqꝫ iſtorū modorū eſt dare bonū in vniuerſo. cui⁹ declaratio eſt a ſimili. q: ſicut in exercitu qui nō habet vnitatē ꝯtinuitatis ſed vnitatē cuiuſdā ordinis: ſic ⁊ in vniuerſo. In exercitu aūt eſt dare bonū intrinſecū: ſiue bonū forme ſciꝪ ipſum ordinē ſiue diſpoſitionē exercit⁹: ⁊ bonū extrinſecū cū ſua forma que ꝯſiſtit in ordine ⁊ diſpoſitione partiū. bonum autem extrinſecū eſt finis in quē totū vniuerſum ordinatur.

Arg^m a minori. c. qu.⁹ topi.

65 ꝯ ibi ⌊ Et magis iſte. ⌋ eſt ꝙ ſcḋm iſtoꝝ bonoruꝫ eſt magis finis ꝓmo. Mediū eſt: q: primū eſt ꝓpter ſcḋm: ſicut in exercitu ordo ipſius eſt ꝓpter ducem.

66 ꝯ ibi ⌊ Oīa vō. t.c.52. ⌋ eſt ꝙ oīa que ſunt in vniuerſo ſunt ordinata ſeu ꝯnexa adinuicē. Mediuꝫ q: ordinantur omnia ad vnum finem.

Intellige ut hic exponit di. 10. ꝙ a. 4. in fine.

67 ꝯ quā ꝓbat ibi ⌊ Sed quēadmoduꝫ. ⌋ eſt ꝙ non oīa ſunt equaliter ordinata. Medium: q: quorūdam actiōes ut corporū celeſtiū: ⁊ ſubſtātiarū ſpirituāliū ſiue intelligentiarū ordinate ſunt omnino: vnde cōparant actionib⁹ liberorū in domo patriſfamilias. ſed actiones inferiorū frequēter deficiūt a recto ordine. ſ. aut propter libertatē arbitrij ut in hoībus. aut ꝓpter ipedimētū virtutū agētis. aut ꝓpter indiſpoſitionē materie. vnde huiuſmodi actiōes cōparantur actiōibus ſeruorū ⁊ beſtiarū qui nō intēdūt ad bonū cōmune: ſed cōſtitutionē ſuipſi⁹. imo frequenter ad ꝯtrariū. Et addit ibi ⌊ Dico aūt puta. t.c.53. ⌋ ꝙ q̄tū ad inſtitutionē oīa ſunt eq̄liter ordinata: ſed q̄tuꝫ ad hoc qḋ cōmunicēt ſiue cooperent ad bonuꝫ vniuerſi nō. hec eni duo reqrunt in ordine aliquoꝝ. ordinatorū diſtinctio. ſ. ⁊ diſtinctorū cōueniētia ad bonū commune toti⁹. ℄ Deide intēdens ꝓſequi de ordine vniuerſi ſm opinionē aliorū: manifeſtat primo qḋ intendit ibi ⌊ Quecūqꝫ vō. t.c.53. ⌋ Deinde ponit quādā opinionē antiquoꝝ. ſ. ꝙ omnia ſūt ex ꝯtrarijs: ⁊ dicit eos in trib⁹ defeciſſe: ⁊ q: dixerūt res eē ex ꝯtrarijs: ⁊ q: dixerūt omnia ex eis. Et q: dixerūt ꝙ oīa generant ex eis ibi ⌊ Omnes enim ex ꝯtrarijs. ⌋

68 ꝯ ibi ⌊ Impaſſibilia eni. ⌋ eſt ꝙ opinio dicentium res eſſe ex ꝯtrarijs eſt incōueniēs. Mediū: q: ea ex quibus aliqua fiūt debēt eſſe paſſibilia abinuicem ut. ſ. per hoc reducant ad vnū mediū. Contraria vō ſm ſe ſumpta nō patiunt adinuiceꝫ niſi rōne mãe eis ſubiecte: qḋ ipſi no aſſignabāt: ⁊ ideo ratio eſt contra eos: nō aūt ꝯtra Ariſtotilem qui tria principia poſuit ut patet concluſione nona huius.

P° de gña. t.c. 10.

A. I. q.

69 ꝯ ibi ⌊ Alij vō. t.c.53. ⌋ eſt ꝙ falſa eſt opinio dicētiū alterū ꝯtrariorū eē mãm ſicut dicebāt aliqui antiqui: alij inequale: ⁊ equale: ⁊ vnū: ponebāt multa eſſe principia attribuētes ineq̄litatē ⁊ multitudineꝫ materie: equalitatem vō ⁊ vnitateꝫ forme. Mediuꝫ q: cū materia vna ⁊ eadē ſit ſuſceptiua contrarioruꝫ (ut patet ex quarta hui⁹) nō poteſt in ſua eſſentia cōtrarietatem habere ad alterum illorum.

P° phi. t.c. 42. ⁊ de cel. ⁊ p° de gña.

70 ꝯcluſio eſt ꝙ opinio dicentiū oīa eſſe ex cōtrarijs eſt incōueniens. Mediū eſt duplex. Primum ibi ⌊ Ampli⁹. ⌋ ſcilicet cū in omni ꝯtrarietate icludatur priuatio: ut patet ex. 31. decimi. per conſequēs ſequeret ꝙ malū eſſet principiū oium preterq̄ ipſius boni qḋ eſt principiū. Scḋm ibi ⌊ Alij aūt. ⌋ ſ. ꝙ iſta poſitio diſcordat a famoſis phis qui poſuerant ſolum bonum eſſe principium.

71 ꝯ ibi ⌊ Alij vō hec quidē. t.c.54. ⌋ eſt ꝙ opinio aliquorū dicētiū ſolū bonū eē principiū. eſt iſufficiēs. Mediū q: nō aſſignauerūt qualiter ſit principiū rerū utrū ut finis: aut ut mouens: aut ut forma.

72 ꝯ ibi ⌊ Incōueniēter aūt. ⌋ eſt ꝙ opinio empedoclis dicētis litē ⁊ amicitiā eſſe prima principia rerū eſt incōueniēs. Mediū duplex. Primū ibi ⌊ Amicitiā eni. ⌋ ſ. ꝙ cū dixit amicitia taꝫ principiū motiuū: q̄ mãle: nō declarat per quē modū hoc poſſet eē dato ꝙ ſit uerum: cum tamē iſta diuerſa ſint. Secunduꝫ ibi ⌊ Inconueniens autem. ⌋ ſcilicet ꝙ lis habet naturam mali: inconueniens autem eſt ponere principium rerum ipſum malum.

I. phi. t.c. 2. q. 19. ⁊ ſepe alibi habentur hec.

73 ꝯ ibi ⌊ Anaxagoras autem. t.c.55. ⌋ eſt ꝙ opinio anaxagore dicentis intellectū rerū principiū eſſe: eſt inſufficiēs. Mediū duplex. Primū ibi ⌊ Intellectus enim. ⌋ ſcilicet ꝙ cū intellectus agat ꝓpter finē: debuit aſſignare aliam cauſam preter intellectuꝫ: ſcilicet finē propter quem agit: niſi dicat ſicut dixit Ariſtoteles. 62. ⁊ 63. huius. ꝙ ſciꝪ in deo idem eſt intellectus: ⁊ intellectum. ⁊ ideo non agit intelligendo: ſed concipiendo ſinem alium a ſeipſo: ſed ꝓpter ſeipſuꝫ. ſicut ars medicine ſiue ſanitas que eſt in mente medici agit propter ſeipſam inq̄tum agit ꝓpter ſanitatem q̄uis non propter eandeꝫ in numero. Scḋm ibi ⌊ Inconueniens auteꝫ. t.c.55. ⌋ ſcilicet ꝙ ſi uera eſt opinio antiquorum dicentium principia rerū eſſe contraria: debuit aſſignare aliud principium qḋ eſſet contrarium bono ſiue intellectui. hoc autem medium non arguit abſolute ſed ex conditione.

Lege q̄ nobil[?] ponit hm̄i hu⁹ de mãe [illegible].

74 ꝯ ibi ⌊ Omnes autem cōtraria. t.c.56. ⌋ eſt ꝙ opinio dicentiū principia rerū cōtraria eſſe fuit iſufficiens. Mediū quadruplex. Primū ibi ⌊ Et quare hec quidem. ⌋ ſciꝪ ꝙ per eam non poteſt reddi ratio quare quedam entiū ſunt corruptibilia: ⁊ quedaꝫ incorruptibilia cum ſint ex eiſdem principijs. vnde ad vitanduꝫ hoc incōueniens quidam dicebant res eſſe ex non ente. Aliqui vō tollentes diuerſitatem a reb⁹ dicebant omnia eſſe vnum ut parmenides ⁊ meliſſus ut patet in primo phiſicorum. Secundū ibi ⌊ Amplius ꝓpter quid. ⌋ ſciꝪ q: per iſtam poſitionez non poteſt reddi ratio quare generatio rerum ſit perpetua. nec poteſt oſtendi que ſit cauſa vniuerſalis generationis. Tertiū ibi ⌊ Et duo principia. ⌋ ſcilicet ꝙ cū ipſis contrarijs diuerſa conueniant utpote diuerſe actiones ⁊ diuerſi effectus ordinari ad aliud principium principalius ipſis contrarijs ꝙ ſit cauſa huius diuerſitatis: ⁊ hoc quidem ſequitur contra ponentes ideas. cum enim ſingularia aliquando ſint: aliquādo nō ſint: ⁊ per conſequens aliquādo participent ipſis ideis aliquādo nō: oportebat aſſignare aliquid aliud a ſeipſis ꝙ cauſet iſtam uarietatē in ipſis ſingularibus. Quartū ibi ⌊ Et alij quideꝫ. ⌋ ſ. ꝙ cum prima phia ſit de primo principio ⁊ non de ſecundo contrario. Si primū principium habet cōtrariū oportebat ali-

phi. 3° ubi ſup.

quã eſſe ſcientiã iſti contrariam que ſit de illo cõtrario: ſed hoc eſt incõueniens ut ſequitur ad opinionẽ Ariſtotilis qui poni principiũ nõ hẽe aliquã ꝯtrarietatẽ. oĩa aũt ꝯtraria hñt mãm: ut pꝫ ex. 46. io. vnde ſm eum ⁊ ſm uarietatẽ huic ſcientie nõ eſt alia ſcientia ꝯtraria ſed ſolum ignorantia.

75ª ꝯ ibi ⌊ Amplius ſi nõ ⌋ eſt ꝙ oportet aliq̃s ſubſtãtias alias a ſenſibilib⁹ eẽ. Mediũ qꝛ alꝰ nõ eſſet primũ principiũ: nec ordo in reb⁹ ut aſſignat⁹ eſt: nec generatio ꝑpetua: nec motores ſed ſemꝑ vni⁹ principij corruptibilis eſſet aliud principiũ corruptibile ⁊ ſic in ĩfinitũ ut viſum eſt aliqb⁹ metaphiſicis ⁊ naturalib⁹: ⁊ videt hec 75ª eſſe eadem cũ. 40ª huius.

76ª ꝯ eſt ꝙ opinio ponẽtiũ quaſdã ſ̃das ſeparatas ⁊ numeros eſt incõueniẽs. Mediũ eſt q̃druplex. ¶ Primũ ibi ⌊ Si aũt erũt. t.c.56. ⌋ ſ. qꝛ talia nõ pñt eẽ pĩcipia rerũ: uel ſaltẽ nõ ſũt pĩcipia mot⁹ cũ ſint vniuerſalia. ¶ Scõꝫ ibi ⌊ Adhuc quõ. ⌋ ſ. ꝙ ſꝫ hoc nõ vꝫ poſſe aſſignari pĩcipiũ magnitudinũ cũ nõ fiat ex nõ ꝯtinuis. Nõ eni põt dici ꝙ numer⁹ ſit principiũ efficiẽs: uel formale ipaꝝ magnitudinũ. ¶ Tertiũ ibi ⌊ At ṽo nullũ. ⌋ ſ. qꝛ circa ideas ⁊ numeros nõ iuenit ꝯrietas ſicut principiũ agẽdi. nec ſicut actu mouẽtia ſeu agẽtia: vnde ſequeret ipſa pĩcipia nõ eẽ actu ſed potẽtia. ⁊ ita generatio nõ eẽt ꝑpetua. nec ipſa generabilia ꝯtingẽtia. nec etiã ſemꝑ ſed ꝯtinuant: ut. ſ. fuit ꝯcluſũ. 35. hui⁹. ergo opꝫ dare alia principia rerum. ¶ Quartũ ibi ⌊ Adhuc quõ. ⌋ eſt ꝙ per iſta poſitionẽ nõ oñdit ꝓpter quã cãm numer⁹ ſit aliqđ vnũ: uel ꝓpter qđ aĩa ⁊ corpus ⁊ generaliter forma ⁊ mã fiant vnũ niſi dicat ſicut dixit Ariſtotiles. 22. octaui huius.

77ª ꝯ eſt ꝙ opinio dicẽtiũ diuerſos eẽ ordines rerũ: ⁊ in quolibet ordine eẽ aliud principiũ: ſicut fuit opinio pythagore poſita in fine prĩe ptis ſeptimi. t.c. 5. eſt falſa. Mediũ duplex. ¶ Primũ ibi ⌊ Dicentes autẽ. ⌋ ſ. qꝛ tũc ſ̃ba vniuerſi eẽt icõnexa qđ eſt ꝯtra. 66. duodecimi. ¶ Scõm ibi ⌊ Et principia. ⌋ ſ. qꝛ tũc non eſſet vnũ primũ principiũ rerũ ſed multa.

Q̃ 2ª dic. pmi: theore. u. octã ꝯnctione 2ª. ꝯ. theologu.

Sũia ſiper ex 2ᵒ iliados homeri ut i tex. notatũ.

78ª ꝯ eſt ꝙ vn⁹ eſt princeps toti⁹ vniuerſi. Mediũ qꝛ entia pticularia uolũt hñ eẽ diſpoſita vnũqđꝗ ſꝫ nãꝫ ſuã: nec pati diſpoſitionẽ ſibi ꝯtrariã. ergo multo magis erit diſpoſitio bona in toto vniuerſo. Sꝫ ꝯtra bonitatẽ diſpoſitionis eſt multitudo principiorũ ſub aliquo vno nõ ꝯtẽtoꝝ: ſicut eẽt incõueniẽs eẽ diuerſas familias ſibiĩuicẽ nõ cõmunicãtes: opꝫ ergo totũ vniuerſũ eẽ ſicut vnũ regnũ: uel ſicut vn⁹ principatus ⁊ ꝙ ab vno rege ſeu ꝑncipe gubernet qui eſt de⁹ altiſſim⁹. Primo pmittit mediũ hui⁹ 78ᵉ ibi ⌊ Entia ṽo nolunt. ⌋ Scđo infert eandẽ ibi ⌊ Unus ergo princeps. ⌋ qui eſt benedictus in ſecula.

Finita iam collectiõe ꝯclõnũ illaꝝ metaphiſice q̃s aſſignare curabam que fuit in vniuerſo. 378. nũc ſupeſt dubitationũ ſolutiões que in pĩcipio vndecimi mote fuerũt ſubiũgere: paſſuſꝗ hui⁹ ſcie ex qb⁹ ſolutiões huiuſmodi poſſũt haberi (ꝓut memorie occurrerũt) annotare. Ex qb⁹ etiã dubitatiõib⁹ ſi diligẽter inſpiciant: patebũt nihilomin⁹ ſolutiões illaꝝ rõnum que ꝯtra dubitatiões illas ꝯtinent in textu ꝯ arguẽteſ. ¶ Eſt ergo ueritas dubitatiõis prime ꝙ ſapiẽtia eſt vna ſcientia ſcilꝫ ſcĩa vniuerſalis que ꝯſiderat ens ⁊ pĩcipia ei⁹: ⁊ ꝯtrarietates ei⁹ cõmunes ut idẽ ⁊ diuerſũ: pri⁹ ⁊ poſteri⁹: ⁊ ſilia ut haberi põt ex. 5. 6. ⁊. 7ª ꝯclõnib⁹ primi libri. ⁊ ex octaua quarti: ⁊ ex prima ſexti: ⁊ ex ſeptima vndecimi. ¶ Secũde autẽ dubitationis ueritas eſt ꝙ vna eſt ſcientia eſt. ſ. metaphiſica que principaliter conſiderat principia demonſtrationis prima cum ad eã pertineat cõſideratio cõmunium que ſunt termini iſtorũ principioruꝫ: ſicut ens ⁊ nõ ens: totuꝫ ⁊ pars ⁊ huiuſmodi: ⁊ ab ea alie ſcientie: huiuſmodi principia accipiũt. hec autem ueritas plane habetur ex decima quarti libri. ⁊ ex octaua vndecimi. ¶ Tertie autẽ dubitatiõis ⁊ quarte ſimul ueritas eſt ꝙ vna ſciẽtia. ſ. hec: eſt de omnib⁹ ſubſtãtijs, ⁊ accidẽtibus licet ſit principalius de ſubſtãtijs: ⁊ inter ſubſtãtias: principali⁹ agit de ſubſtãtijs ſeparatis ⁊ inſenſibilib⁹ ⁊ de omnib⁹ iſtis inq̃tuꝫ hec omnia cõueniũt in vno genere ſeu potius in vno generali ſubiecto qđ eſt ens hec aũt patet ex 3ª ⁊ 4ª quarti. ⁊ ex fine prime partis quarti. ⁊ ſeptima vndecimi. ¶ Ueritas quinte dubitationis eſt ꝙ hec ſciẽtia cõſiderat oĩa genera cauſarũ de efficiẽte: materiali: ⁊ formali ſimul patet ex quinta pte ſeptimi de materiali ⁊ formali diutiꝫ per totũ octauũ. de finali aũt pꝫ ex vndecima primi. ⁊ ex. 36ª. 38. 64. 65. 66ª duodecimi. Et in. 36. duodecimi hui⁹ ſoluit argumẽtũ in ꝯtrariũ factũ de mouẽte ſiue efficiente: patet ex. 16. 30. 54. 55. 56ª. duodecimi. Et ex nõnullis aliq ciuſdẽ libri. ⁊ de omnibus cauſis inſimul pꝫ ex ſcđa pte ſcđi libri. ¶ Ueritas ſexte dubitationiſ eſt ꝙ licet hec ſciẽtia principali⁹ agit de ſubſtantijs ſeparatis ⁊ inſenſibilib⁹. tamẽ de omnib⁹ cõſiderat q̃uis nõ de ſenſibilib⁹ inquantũ ſunt ſenſibiles ⁊ mobiles. hoc eni ꝓpriũ phiſici eſt: ſed inq̃tũ ſunt ſubſtantie: uel inq̃tum ſunt entes. ⁊ hoc patet ex. 36ª ſeptimi. ⁊ in primo libro in oppoſitiõibus in illo caplo ibi ⌊ Quicunꝗ quidẽ igit vnuꝫ. t.c.ii. ⌋ in fine. ſ. ante illud capitulũ ⌊ Pythagorici quideꝫ igit uocati. t.c. 10. ⌋ ubi dicit ⌊ Quicũꝗ ṽo de oibus. ⌋ ¶ Ueritas ſeptime queſtionis eſt ꝙ mathematica nõ ſunt ſeparata ſm rem a ſenſibilibus: q̃uis ſeparentur ſm rationem ab eis. ⁊ hoc patet in pĩcipio. 13. libri: ubi de hoc diſputat uſꝗ ad illud capitulũ ⌊ De ideis autem primo. c. 2. ⌋ ¶ Ueritas octaue queſtioniſ eſt ꝙ cũ nulla ſciẽtia particularis demõſtret ꝙ quid eſt ſui ꝓprij ſubiecti: nec ſi eſt ut patet ex ſcđa ⁊ tertia ſexti. relinquit ꝙ ad hanc ſciẽtiam que principia aliarũ conſiderat ptineat de eis inquirere ſicut ꝯcludebat in eadeꝫ octaua dubitatione circa principiũ vndecimi. vnde ratio hoc cõcludens ibidẽ eſt uera. ¶ Ueritas none dubitatiõis eſt ꝙ hec ſciẽtia nõ ſolũ cõſiderat cõmunia: ſed etiã principia rerũ intrinſeca ſcilicet materiã: ⁊ formam: ſicut patet ex ſolutione quinte. Conſiderat autem hec intrinſeca nõ ſingulariter: ſed vniuerſaliter. ¶ Ueritas decime eſt ꝙ vnum ⁊ ens non ſunt genera ſꝫ analogice: ſicut patet ex ſecũda quarti. 42ª ſeptimi. ⁊ ex duodecima ⁊ 13ª decimi. ⁊ ex p̃ma vndecimi. ¶ Ueritas vndecime eſt ꝙ prout vniuerſalia ſũt principia ſcilicet in cognoſcendo genera ſunt magis principia q̃ ſpecies cũ ſpecies diffiniatur per ea: ⁊ nõ ecõuerſo ſicut patet ex 38ª ſeptimi. ſunt etiam ſimpliciora. Quõ enim genera diuidant in plura: hoc eſt qꝛ continent plura in potentia: ſed ſpecies plura in actu. ſpecies tamen ſunt magis diuiſibiles per modũ reſolutionis cõpoſiti in ſimplicia. ¶ Ueritas duodecime eſt ꝙ nihil eſt in rerum natura exiſtẽs preter ſingularia ſicut patet ex. 39. ⁊ 40ª ſeptimi. ⁊ ex 18ª duodecimi. ſed omnia vniuerſalia ſunt in cõſideratiõe itellectus abſtrahẽtis cõia a ꝓprijs: vnde de reb⁹ nõ vniuerſaliter exiſtẽtib⁹ ſed vniuerſaliter ꝯſideratis ſunt ſcie. ¶ Ueritas. 13. ⁊. 14. eſt ꝙ aliq̃ ſubſtãtia ſeparata a ſenſibilib⁹ eſt. ſ. p̃mi motoriſ ſicut pꝫ ex 4ª pte. ⁊. 14. ſeptimi ⁊. 6. pte duodecimi libri. ⁊ ex. 75. ꝯne eiuſdẽ

A. 1. circa.
A. 1. ꝯrã argumentum.
Ueritas 1ᵉ. q.
Ueritas 2ᵉ. q.
Ueritas 3ᵉ ⁊ 4ᵉ. q.
Ueritas 5ᵉ. q.
Ueritas 6ᵉ. q.
Ueritas 7ᵉ. q.
Ueritas 8ᵉ. q.
Ueritas 9ᵉ. q.
Ueritas 10ᵉ. q.
Ueritas 11ᵉ. q.
Ueritas 12ᵉ. q.
A. 1. a.
Ueritas 13ᵉ ⁊ 14ᵉ. q.

non tamen ſunt idee reruꝫ ſenſibiliuꝫ ſicut platonici
poſuerūt. quoꝝ poſitio iꝓbat primo libro in oppo
ſitionib' uerſus fine in illo capitulo [Qui v̇o ideas
poſuerūt. t.c.25.] improbat etiam.14.23.24.38.39.ꝛ
40ª ꝯcluſionib' ſeptimi. ꝛ in quarta pte octaui. ꝛ.22ª,
ꝯcluſiōe noni. ꝛ in tertia pte decimi. ꝛ in.11.21.20.76.
concluſionib' duodecimi. ꝛ latius in.13°. ꝛ 14° libris
meta. ¶ Ueritas quītedecime eſt q̄ forma eſt magis
principiū q̄ materia: ꝛ pfectius: ut pꝫ ex quinto libro
ubi diſtinguit nomē nature. ꝛ ex quarta ſeptimi: ſicut
ꝛ act' eſt prior ꝛ principalior q̄ potentia: ut patet ex
tertia pte noni. ꝛ.24. ꝯcluſione duodecimi. ¶ Ueri-
tas.17ᵉ.18ᵉ. ꝛ.19ᵉ eſt q̄ nec vnū: nec ens: nec mathe-
matica: nec linea: nec ſupficies ſūt principia reꝝ cum
nō ſint ſubſtātie: ſicut pꝫ ex. 42ª ſeptimi. ꝛ.51. vndeci
mi. ꝛ ex principio duodecimi libri. ¶ Ueritas vigeſi
me eſt q̄ prima principia rerū ſunt ſubſtātie: ſicut pꝫ
ex.4ª.5ª. ꝛ 6ª parte duodecimi. ꝛ de ſbgis vniuerſali
ter cōpoſitis pōt eē ſcia quedā ꝛ ſubſtātie ſimplices
ꝛ inſenſibiles ꝛ ſeparate ptinēt ad cognitionē itelle-
ctualē ꝛ ſciētialē cū ꝛ imaginationē excedāt. ¶ Ue
ritas vigeſimiprime eſt ſicut in tertia pte duodecimi
libri patet q̄ principia reꝝ intriſeca ſcꝫ materia ꝛ for
ma diuerſa ſunt in diuerſis. ſed principiuꝫ extrinſecuꝫ
qd̄ eſt primū mouēs vnuꝫ eſt oium: quis mouētia ſe
cunda ſiue cauſata ſint diuerſa qd̄ q̄dē mouēs primū
eſt ultim' finis qui eſt de' glorioſus. ipe nāqꝫ ſicut ex
32.33.35.39.78ª. cōcluſiōe duodecimi didiciſti eſt pri
mum mouens imobile: primuꝫ intelligibile: primum
appetibile: celi nāqꝫ principiuꝫ: ac tot' deniqꝫ prin
ceps vniuerſi: ꝛ quō ex ipſo: per ipſum: ꝛ in ipſo ſunt
oia: ipſi honor ꝛ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Concluſionum Metaphiſicalium Joannis Scoti
duns ordinis minorum; caſtigatarum: ꝛ primo e tene
bris in lucem editarum per Reuerendum ſacre pagi
ne doctorem Magiſtrum Joannem Camertē euſ-
dem ordinis tunc Uienne Pannonie Theologiam
ordinarie profitentem: Opuſculum aureum explicit
feliciſſime.

¶ Uenetijs per Simonem de Luere: ex-
penſis.d. Andree Torreſani de
Aſula.6. Maij.1503.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

10c